

Sytuacja demograficzna województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.

Sytuacja demograficzna województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.

Demographic situation
of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025

Urząd Statystyczny w Olsztynie Statistical Office in Olsztyn

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Joanny Balcerzak

Autor

Author

Aleksandra Kłosińska

Tłumaczenie

Translation

Aleksandra Kłosińska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aleksandra Kłosińska, Wioletta Wasilewska

978-83-978546-2-8

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

olsztyn.new.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Sytuacja demograficzna i zachodzące w niej zmiany stanowią wyzwanie zarówno dla województwa warmińsko-mazurskiego, jak i dla całego kraju. Proces starzenia się społeczeństwa, niska dzietność, a także występujące trendy migracyjne, wymagają analiz niezbędnych do tworzenia prognoz i strategii demograficznych. Niniejsza publikacja jest kolejną edycją opracowania wydawanego w cyklu rocznym, będącego analizą stanu bieżącego oraz procesów ludnościowych, jakie zaszły w województwie na przestrzeni ponad dwudziestu lat.

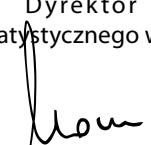
Publikacja zawiera obszerny zestaw danych statystycznych, jak również komentarz analityczny dotyczący liczby ludności i jej rozmieszczenia na terytorium województwa, urodzeń i zgonów, struktury wiekowej społeczeństwa, zawieranych małżeństw, orzekanych separacji i rozwodów oraz ruchu migracyjnego. Obejmuje procesy depopulacji będące skutkiem zmian w wielkości przyrostu naturalnego i kierunkach ruchu wędrownego ludności.

Uzupełnieniem komentarza analitycznego są tablice, wykresy i kartogramy, które ilustrują wybrane cechy i tendencje, a także ich natężenie. Podstawowy zakres informacji dotyczy 2025 r. Wybrane zagadnienia zaprezentowano w retrospekcji wieloletniej od 2000 r., umożliwiającą przedstawienie przemian demograficznych zachodzących w czasie. Zmiany w województwie są pokazane w odniesieniu do procesów występujących w Polsce oraz na tle pozostałych województw. Opracowanie zawiera także definicje podstawowych pojęć i wskaźników.

Zachęcam do korzystania z szerokiego zakresu informacji z obszaru demografii znajdujących się w bazach danych dostępnych na stronie [Głównego Urzędu Statystycznego](#), w szczególności w [Banku Danych Lokalnych](#), [Dziedzinowych Bazach Wiedzy](#), a także w [Bazie Demografia](#).

Przekazując Państwu niniejszą publikację wyrażam nadzieję, że będzie ona przydatnym źródłem wiedzy o zjawiskach i procesach demograficznych zachodzących w województwie warmińsko-mazurskim, a także stanie się inspiracją do prowadzenia pogłębionych badań i analiz. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazywanie uwag i sugestii, dotyczących zakresu tematycznego lub formy prezentacji danych, które będą pomocne w kształtowaniu kolejnych edycji opracowania.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Preface

The demographic situation and changes occurring within it are a challenge for both Warmińsko-Mazurskie Voivodship and the whole country. Population ageing, low fertility rates and migration trends require analyses essential for creating demographic forecasts and strategies. This publication is the latest edition of a study issued on an annual basis that is an analysis of the current situation as well as demographic processes that have taken place in the Voivodship during over twenty years.

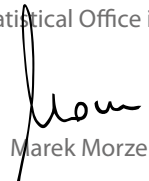
The publication contains an extensive set of statistical data, as well as an analytical commentary on the population size and its distribution in the Voivodship, births and deaths, the age structure of society, marriages contracted, separations and divorces, as well as migration. It covers depopulation processes resulting from changes in the natural increase rate and directions of population migration.

The analytical commentary is supplemented by tables, charts and cartograms that illustrate selected features and trends, as well as their intensity. The basic scope of information concerns 2025. Selected issues are presented in a multi-year retrospection since 2000, enabling the presentation of demographic changes occurring over time. Changes in the Voivodship are presented in relation to processes taking place in Poland and also against the background of other voivodships. The study also contains definitions of basic concepts and indicators.

I encourage you to use the wide range of demographic information available in the databases on [Statistics Poland](#) website, in particular in [Local Data Bank](#), [Knowledge Databases](#), as well as in [Demography Database](#).

I hope this publication will be a useful source of knowledge about demographic phenomena and processes occurring in Warmińsko-Mazurskie Voivodship, as well as an inspiration for further in-depth research and analyses. At the same time, I kindly ask for any comments and suggestions regarding the thematic scope or the form of data presentation that will be helpful in creating future editions of the study.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Objaśnienia znaków umownych	12
Symbols	
Ważniejsze skróty	12
Major abbreviations	
Synteza	13
Executive summary	
Rozdział 1. Stan i struktura ludności	15
Chapter 1. Size and structure of population	
1.1. Stan i zmiana liczby ludności	15
1.1. Size and change of population	
1.2. Starzenie się społeczeństwa	22
1.2. Population ageing	
Rozdział 2. Małżeństwa, separacje i rozwody	29
Chapter 2. Marriages, separations and divorces	
2.1. Małżeństwa	29
2.1. Marriages	
2.2. Separacje	33
2.2. Separations	
2.3. Rozwody	34
2.3. Divorces	
2.4. Bilans małżeństw	38
2.4. Marriages balance	
Rozdział 3. Urodzenia i dzietność	40
Chapter 3. Births and fertility	
3.1. Urodzenia	40
3.1. Births	
3.2. Płodność i dzietność	44
3.2. Fertility rates	
Rozdział 4. Umieralność i trwanie życia	49
Chapter 4. Mortality and life expectancy	
4.1. Umieralność	49
4.1. Mortality	
4.2. Trwanie życia	54
4.2. Life expectancy	
Rozdział 5. Ruch wędrówkowy ludności	56
Chapter 5. Migration of population	
5.1. Migracje wewnętrzne	56
5.1. Internal migration	

5.2. Migracje zagraniczne	60
5.2. International migration	
5.3. Saldo migracji na pobyt stały	62
5.3. Net of migration for permanent residence	
Rozdział 6. Rozwój demograficzny województwa według typologii J. Webba	64
Chapter 6. Demographic development of the Voivodship by J. Webb's typology	
Uwagi metodologiczne	69
Methodological notes	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Odsetek ludności mieszkającej w miastach w 2025 r.	18
Chart 1. Percentage of urban population in 2025	
Wykres 2. Ludność według płci i wieku w 2025 r.	20
Chart 2. Population by sex and age in 2025	
Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	24
Chart 3. Structure of population by economic age groups	
Wykres 4. Udział dzieci i osób starszych w populacji ogółem	27
Chart 4. Share of children and elderly people in the total population	
Wykres 5. Małżeństwa zawarte	30
Chart 5. Marriages contracted	
Wykres 6. Odsetek małżeństw wyznaniowych i cywilnych według miejsca zamieszkania	30
Chart 6. Percentage of religious and civil marriages by place of residence	
Wykres 7. Nowożeńcy według wieku	32
Chart 7. Bridegrooms and brides by age	
Wykres 8. Mediana wieku nowożeńców	32
Chart 8. Median age of bridegrooms and brides	
Wykres 9. Separacje	33
Chart 9. Separations	
Wykres 10. Rozwody na 1000 nowo zawartych małżeństw	35
Chart 10. Divorces per 1000 newly contracted marriages	
Wykres 11. Rozwody według okresu trwania małżeństwa w 2025 r.	36
Chart 11. Divorces by duration of marriage in 2025	
Wykres 12. Przyczyny rozwodów w 2025 r.	36
Chart 12. Causes of divorces in 2025	
Wykres 13. Rozwody według liczby małoletnich dzieci	37
Chart 13. Divorces by number of underage children	
Wykres 14. Małżeństwa zawarte i rozwiązane	39
Chart 14. Marriages contracted and dissolved	
Wykres 15. Urodzenia żywe	41
Chart 15. Live births	
Wykres 16. Urodzenia żywe na 1000 ludności	41
Chart 16. Live births per 1000 population	

Wykres 17.	Urodzenia żywe małżeńskie i pozamałżeńskie	43
Chart 17.	Legitimate and illegitimate live births	
Wykres 18.	Kobiety w wieku 15–49 lat	45
Chart 18.	Females aged 15–49 years	
Wykres 19.	Współczynnik płodności kobiet	46
Chart 19.	Female fertility rate	
Wykres 20.	Urodzenia żywe według wieku matki	46
Chart 20.	Live births by age of mother	
Wykres 21.	Współczynnik dzietności ogólnej	47
Chart 21.	Total fertility rate	
Wykres 22.	Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka	48
Chart 22.	Live births by birth order	
Wykres 23.	Zgony	50
Chart 23.	Deaths	
Wykres 24.	Zgony na 1000 ludności w 2025 r.	51
Chart 24.	Deaths per 1000 population in 2025	
Wykres 25.	Zgony według przyczyn w 2024 r.	52
Chart 25.	Deaths by causes in 2024	
Wykres 26.	Zgony według płci i przyczyn w 2024 r.	53
Chart 26.	Deaths by sex and causes in 2024	
Wykres 27.	Zgony niemowląt	54
Chart 27.	Infant deaths	
Wykres 28.	Migracje wewnętrzne	57
Chart 28.	Internal migration	
Wykres 29.	Kierunki migracji wewnątrzwojewódzkich w 2025 r.	58
Chart 29.	Directions of intravoivodship migrations in 2025	
Wykres 30.	Migracje zagraniczne	61
Chart 30.	International migration	
Wykres 31.	Saldo migracji na pobyt stały	62
Chartt 31.	Net of migration for permanent residence	
Wykres 32.	Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały	64
Chart 32.	Natural increase and net of migration for permanent residence	
Wykres 33.	Typy rozwoju ludnościowego gmin według typologii J. Webba	67
Chart 33.	Types of population development of gminas by J. Webb's typology	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Zmiana liczby ludności według województw w latach 2000–2025	16
Map 1.	Change of population by voivodships in years 2000–2025	
Mapa 2.	Zmiana liczby ludności według gmin w latach 2000–2025	17
Map 2.	Change of population by gminas in years 2000–2025	
Mapa 3.	Gęstość zaludnienia w 2025 r.	19
Map 3.	Population density in 2025	
Mapa 4.	Współczynnik feminizacji w 2025 r.	21
Map 4.	Feminisation rate in 2025	
Mapa 5.	Współczynnik obciążenia demograficznego w 2025 r.	25
Map 5.	Age dependency ratio in 2025	
Mapa 6.	Współczynnik starości demograficznej w 2025 r.	27
Map 6.	Old age rate in 2025	
Mapa 7.	Indeks starości w 2025 r.	28
Map 7.	Ageing ratio in 2025	
Mapa 8.	Małżeństwa zawarte w 2025 r.	31
Map 8.	Marriages contracted in 2025	
Mapa 9.	Rozwody w 2025 r.	35
Map 9.	Divorces in 2025	
Mapa 10.	Urodzenia żywe według województw w 2025 r.	42
Map 10.	Live births by voivodships in 2025	
Mapa 11.	Urodzenia żywe według gmin w 2025 r.	42
Map 11.	Live births by gminas in 2025	
Mapa 12.	Współczynnik płodności kobiet w 2025 r.	47
Map 12.	Female fertility rate in 2025	
Mapa 13.	Współczynnik dzietności ogólnej w 2025 r.	48
Map 13.	Total fertility rate in 2025	
Mapa 14.	Zgony w 2025 r.	51
Map 14.	Deaths in 2025	
Mapa 15.	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia w 2025 r.	55
Map 15.	Average number of years of life expectancy at the moment of birth in 2025	
Mapa 16.	Saldo migracji wewnętrznych w 2025 r.	57
Map 16.	Net of internal migration in 2025	
Mapa 17.	Migracje na pobyt stały między województwem warmińsko-mazurskim a pozostałymi województwami w 2025 r.	59
Map 17.	Migration for permanent residence among Warmińsko-Mazurskie Voivodship and other voivodships in 2025	
Mapa 18.	Saldo migracji na pobyt stały według powiatów w 2025 r.	63
Map 18.	Net of migration for permanent residence by powiats in 2025	
Mapa 19.	Saldo migracji na pobyt stały według gmin w 2025 r.	63
Map 19.	Net of migration for permanent residence by gminas in 2025	
Mapa 20.	Typy rozwoju ludnościowego województw według typologii J. Webba	66
Map 20.	Types of population development of voivodships by J. Webb's typology	
Mapa 21.	Typy rozwoju ludnościowego gmin według typologii J. Webba	68
Map 21.	Types of population development of gminas by J. Webb's typology	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Ludność na podstawie bilansów	15
Table 1.	Population based on the balances	
Tablica 2.	Ludność według płci	19
Table 2.	Population by sex	
Tablica 3.	Wybrane miary starzenia się ludności	22
Table 3.	Selected population ageing indicators	
Tablica 4.	Mediana wieku ludności	22
Table 4.	Median age of population	
Tablica 5.	Ludność według ekonomicznych grup wieku	23
Table 5.	Population by economic age groups	
Tablica 6.	Ludność według biologicznych grup wieku	26
Table 6.	Population by biological age groups	
Tablica 7.	Małżeństwa zawarte	29
Table 7.	Marriages contracted	
Tablica 8.	Separacje	33
Table 8.	Separations	
Tablica 9.	Rozwody	34
Table 9.	Divorces	
Tablica 10.	Bilans małżeństw	38
Table 10.	Marriages balance	
Tablica 11.	Urodzenia żywe	40
Table 11.	Live births	
Tablica 12.	Płodność i dzietność	44
Table 12.	Fertility rates	
Tablica 13.	Zgony	49
Table 13.	Deaths	
Tablica 14.	Zgony niemowląt	53
Table 14.	Infant deaths	
Tablica 15.	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia	54
Table 15.	Average number of years of life expectancy at the moment of birth	
Tablica 16.	Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (w latach)	55
Table 16.	Healthy life expectancy (in years)	
Tablica 17.	Migracje wewnętrzne	56
Table 17.	Internal migration	
Tablica 18.	Migracje zagraniczne	60
Table 18.	International migration	
Tablica 19.	Saldo migracji na pobyt stały	62
Table 19.	Net of migration for permanent residence	
Tablica 20.	Typy rozwoju ludnościowego według typologii J. Webba	65
Table 20.	Types of population development by J. Webb's typology	

Tablice Excel

Excel tables

Tablica 1.1.	Stan i struktura ludności w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w 2025 r.
Table 1.1.	Size and structure of population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship against the background of the country in 2025
Tablica 1.2.	Stan i struktura ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2025
Table 1.2.	Size and structure of population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2025
Tablica 1.3.	Stan i struktura ludności w powiatach i gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 1.3.	Size and structure of population in powiats and gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 1.4.	Współczynnik urbanizacji w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 1.4.	Urbanisation rate in powiats of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 1.5.	Ludność według płci, miejsca zamieszkania, wieku oraz ekonomicznych i biologicznych grup wieku w 2025 r.
Table 1.5.	Population by sex, place of residence, age, economic and biological age groups in 2025
Tablica 2.1.	Małżeństwa, separacje i rozwody w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w 2025 r.
Table 2.1.	Marriages, separations and divorces in Warmińsko-Mazurskie Voivodship against the background of the country in 2025
Tablica 2.2.	Małżeństwa, separacje i rozwody w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2025
Table 2.2.	Marriages, separations and divorces in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2025
Tablica 2.3.	Małżeństwa zawarte w powiatach i gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 2.3.	Marriages contracted in powiats and gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 2.4.	Nowożeńcy według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w 2025 r.
Table 2.4.	Bridegrooms and brides by age in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 2.5.	Separacje i rozwody w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 2.5.	Separations and divorces in powiats of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 3.1.	Urodzenia i dzietność w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w 2025 r.
Table 3.1.	Births and fertility in Warmińsko-Mazurskie Voivodship against the background of the country in 2025
Tablica 3.2.	Urodzenia i dzietność w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2025
Table 3.2.	Births and fertility in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2025
Tablica 3.3.	Urodzenia w powiatach i gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 3.3.	Births in powiats and gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
Tablica 3.4.	Urodzenia żywe według wieku matki w województwie warmińsko-mazurskim
Table 3.4.	Live births by age of mother in Warmińsko-Mazurskie Voivodship
Tablica 3.5.	Współczynnik płodności kobiet w województwie warmińsko-mazurskim
Table 3.5.	Female fertility rate in Warmińsko-Mazurskie Voivodship
Tablica 3.6.	Płodność kobiet i dzietność ogólna w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 3.6.	Female fertility and total fertility in powiats of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025

- Tablica 4.1. Umieralność i trwanie życia w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w 2025 r.
Table 4.1. Mortality and life expectancy in Warmińsko-Mazurskie Voivodship against the background of the country in 2025
- Tablica 4.2. Umieralność i trwanie życia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2025
Table 4.2. Mortality and life expectancy in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2025
- Tablica 4.3. Umieralność w powiatach i gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 4.3. Mortality in powiats and gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
- Tablica 5.1. Ruch wędrówkowy ludności w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w 2025 r.
Table 5.1. Migration of population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship against the background of the country in 2025
- Tablica 5.2. Ruch wędrówkowy ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2025
Table 5.2. Migration of population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2025
- Tablica 5.3. Ruch wędrówkowy ludności w powiatach i gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2025 r.
Table 5.3. Migration of population in powiats and gminas of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2025
- Tablica 5.4. Migracje zagraniczne ludności w województwie warmińsko-mazurskim według krajów migracji w 2025 r.
Table 5.4. International migration of population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship by countries of migration in 2025

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (—)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	brak informacji lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available or providing data impossible or purposeless
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” ‘Of which’	nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
tys.	tysiąc
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
p. proc.	punkt procentowy

Synteza

Województwo warmińsko-mazurskie położone jest w północno-wschodniej części Polski, nad Zalewem Wiślanym. Jest czwartym pod względem wielkości i dwunastym pod względem liczby ludności województwem w kraju. W 2025 r. jego terytorium zamieszkiwało 1 339,5 tys. osób, które stanowiły 3,6% populacji Polski. Warmińsko-mazurskie było najmniej zaludnionym województwem w kraju – gęstość zaludnienia była ponad dwukrotnie niższa niż przeciętna w Polsce. W strukturze ludności według płci więcej było kobiet, a według miejsca zamieszkania – mieszkańców miast.

W latach 2000–2025 **populacja województwa zmniejszyła się**. Spadek liczby mieszkańców był spowodowany ubytkiem migracyjnym ludności w całym analizowanym okresie, a w ostatnich latach również niekorzystnymi tendencjami w liczbie urodzeń i zgonów. W badanym okresie liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego do innych województw w kraju lub za granicę była większa niż osób nowo zameldowanych z innych województw lub z zagranicy – **saldo migracji na pobyt stały było ujemne**. Liczba urodzeń w 2025 r. była o prawie połowę mniejsza od zanotowanej na początku analizowanego okresu. Było to efektem zmniejszającej się liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), a także zmianą postaw prokreacyjnych społeczeństwa. Kobiety rodziły mniej dzieci i były coraz starsze, kiedy decydowały się na urodzenie dziecka. Analiza poziomu dzietności wykazała, że rejestrowana liczba urodzeń, zarówno w województwie, jak i w całej Polsce, jest od wielu lat zbyt mała, aby zagwarantować zastępowalność pokoleń.

W warmińsko-mazurskim w okresie 2000–2021 niemal co roku **wzrastała liczba zgonów**. Wzrost umieralności wynikał ze zmian w strukturze ludności według wieku i rosnącego odsetka osób starszych. W latach 2020–2021 był dodatkowo spotęgowany kolejnymi falami pandemii COVID-19, spowodowanej rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2. W 2022 r. liczba zgonów zmniejszyła się, jednak nadal przewyższała poziom zgonów rejestrowanych w latach poprzedzających pandemię. Dopiero w 2023 r. osiągnęła wartość z okresu przed pandemią.

W województwie, podobnie jak w kraju, następował **proces starzenia się społeczeństwa**. Wskazywał na to wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Potwierdzeniem tych trendów był kierunek zmian podstawowych miar obrazujących wiek społeczeństwa – wzrosła mediana wieku, odsetek osób w wieku 65 lat i więcej, a także relacja liczby osób w tej grupie wieku do liczby dzieci w wieku do 14 lat łącznie.

W 25-letnim okresie **liczba zawieranych małżeństw zmniejszyła się** prawie o połowę. Liczba nowo zawartych związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa była szóstą najniższą wśród województw, natomiast **współczynniki rozwodów**, wyrażone zarówno liczbą rozwodów w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw, jak również na 1000 ludności, **były najwyższe w kraju**. W województwie warmińsko-mazurskim przed 2020 r. większość nowych związków małżeńskich stanowiły małżeństwa wyznaniowe, zawierane w kościołach lub związkach wyznaniowych i jednocześnie rejestrowane w urzędach stanu cywilnego. Od 2020 r. liczba małżeństw cywilnych przewyższała liczbę małżeństw wyznaniowych.

Porównanie liczby nowo zawartych związków małżeńskich z liczbą małżeństw rozwiązanych (zarówno przez rozwód, jak i przez śmierć współmałżonka), wskazuje w ostatnich latach na **ujemny bilans małżeństw**. Liczba małżeństw rozwiązanych przewyższała liczbę nowo zawartych związków, co powodowało systematyczne zmniejszanie liczby małżeństw istniejących.

Executive summary

Warmińsko-Mazurskie Voivodship is located in the north-eastern part of Poland, on the Vistula Lagoon. It is the fourth in terms of size and twelfth in terms of population, voivodship in the country. In 2025 its territory was inhabited by 1 339.5 thousand people who constituted 3.6% of Poland population. Warmińsko-Mazurskie was the least populated voivodship in the country – the population density was more than twice lower than the average in Poland. In the population structure by sex there were more women, and by place of residence – more urban residents.

In years 2000–2025 **the Voivodship population decreased**. The decrease was caused by the migration loss of the population throughout the analysed period, and in recent years also by unfavorable trends in the number of births and deaths. During the period under review the number of people who deregistered their permanent residence to other voivodships in the country or to abroad was greater than the number of newly registered people from other voivodships or from abroad – **the net of migration for permanent residence was negative**. The number of births in 2025 was almost half lower in comparison with the number of births at the beginning of the analyzed period. This was the result of a declining number of women in the reproductive age (15–49 years) and also changing the procreative attitudes of the society. Women gave births to fewer children and were older at the moment of making decision about having a child. The analysis of the fertility rate indicated that the registered number of births, both in the Voivodship and in Poland, was for many years too low to guarantee the replacement of generations.

In Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2000–2021 **the number of deaths increased** almost every year. The observed increase in mortality resulted from changes in the age structure of the population and the growing proportion of elderly people. In years 2020–2021 it was intensified by successive waves of the COVID-19 pandemic, caused by the spread of the infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus. In 2022 the number of deaths decreased, but still exceeded the level of deaths registered in the years before the pandemic. Only in 2023 it reached its pre-pandemic value.

In the Voivodship, as in the whole country, **population ageing** was taking place. This was indicated by the increase in the number of people in the post-working age and the decrease in the number of people in the pre-working and working age. These trends were confirmed by the direction of changes in key indicators describing the age of population – the median age, the percentage of people aged 65 and over, as well as the ratio of people in that age group to children aged up to and including 14, increased.

Over 25-year period **the number of marriages contracted decreased** by almost half. The number of newly contracted marriages per 1000 inhabitants of the Voivodship was the sixth lowest among voivodships, while **the divorces rates**, expressed both as the number of divorces per 1,000 newly contracted marriages and per 1,000 population, **were the highest in the country**. In Warmińsko-Mazurskie Voivodship, before 2020, the majority of new marriages were religious marriages, contracted in churches or religious associations and registered at the same time in the Civil Status Offices. Since 2020 the number of civil marriages has exceeded the number of religious marriages.

Comparing the number of newly contracted marriages to the number of marriages dissolved (both by divorce and by the death of a spouse) has indicated **a negative balance of marriages** in recent years. The number of dissolved marriages exceeded the number of newly contracted marriages and caused a systematic decrease in the number of existing marriages.

Rozdział 1. Stan i struktura ludności

Chapter 1. Size and structure of population

Województwo warmińsko-mazurskie położone jest w północno-wschodniej części Polski, nad Zalewem Wiślanym. Sąsiaduje z województwem podlaskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i pomorskim. Od północy graniczy z Federacją Rosyjską, a granica województwa wyznacza granicę Unii Europejskiej. Stolicą warmińsko-mazurskiego jest Olsztyn – miasto położone w środkowej części województwa nad rzeką Łyną.

Warmińsko-mazurskie zajmuje terytorium 24 174 km², stanowiące 7,7% powierzchni kraju. Jest czwartym pod względem wielkości województwem w Polsce, po mazowieckim, wielkopolskim i lubelskim. W 2025 r. w granicach administracyjnych województwa znajdowało się 21 powiatów, w tym dwa miasta na prawach powiatu – Olsztyn i Elbląg. Obszar województwa obejmował 16 miast, 34 gminy miejsko-wiejskie i 66 gmin wiejskich.

1.1. Stan i zmiana liczby ludności

1.1. Size and change of population

Na koniec 2025 r. warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 339,5 tys. osób. Mieszkańcy województwa stanowili 3,6% populacji Polski. Pod względem liczby ludności, województwo zajmowało dwunastą lokatę w kraju, przed świętokrzyskim, podlaskim, lubuskim i opolskim. Najwięcej osób mieszkało w mazowieckim.

Tablica 1. Ludność na podstawie bilansów

Stan w dniu 31 grudnia

Table 1. Population based on the balances

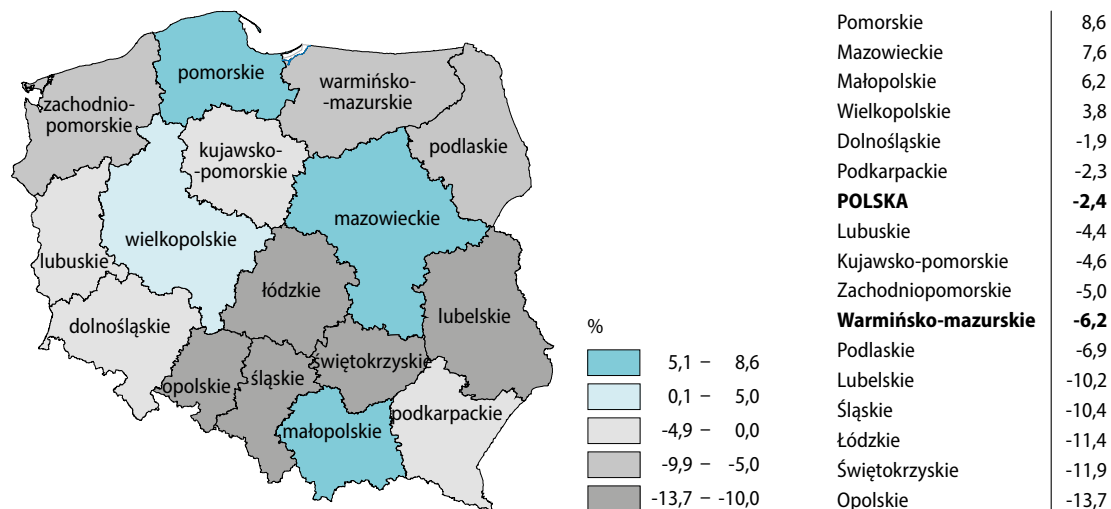
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	1 427 508	1 428 601	1 453 782	1 439 675	1 385 622	1 339 498
Miasta ^a Urban areas ^a	860 484	857 850	864 661	850 385	821 530	784 978
w % ogółu ludności in % of total population	60,3	60,0	59,5	59,1	59,3	58,6
Wies ^b Rural areas ^b	567 024	570 751	589 121	589 290	564 092	554 520
Ludność na 1 km ² Population per 1 km ²	59	59	60	60	57	55

a Gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich. b Gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
a Urban gminas and towns in urban-rural gminas. b Rural gminas and rural areas in urban-rural gminas.

W latach 2000–2025 populacja województwa zmniejszyła się o 88,0 tys. osób, czyli o 6,2% (w Polsce o 2,4%). Warmińsko-mazurskie znalazło się w grupie dwunastu województw, w których na przestrzeni dwudziestu pięciu lat nastąpił spadek liczby mieszkańców – największy dotyczył opolskiego, świętokrzyskiego, łódzkiego, śląskiego i lubelskiego (powyżej 10%).

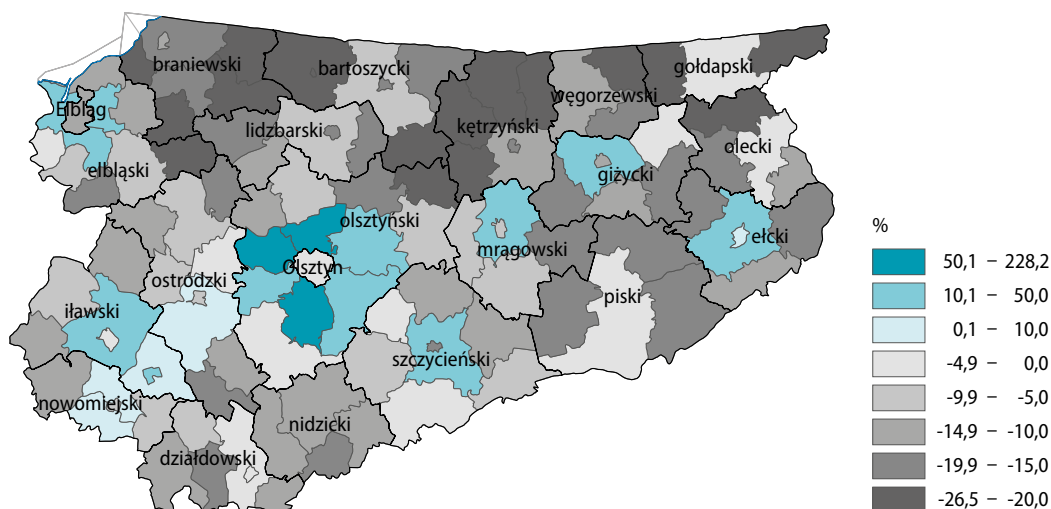
Mapa 1. Zmiana liczby ludności według województw w latach 2000–2025
Map 1. Change of population by voivodships in years 2000–2025

W porównaniu z 2024 r. spadek liczby ludności wystąpił we wszystkich województwach, z wyjątkiem małopolskiego. Na każdy 1000 mieszkańców warmińsko-mazurskiego w ciągu roku było mniej o 7 osób (w Polsce o 4). Największy ubytek odnotowano w świętokrzyskim, w którym na każdy 1000 mieszkańców liczba ludności zmniejszyła się o 9 osób.

W latach 2000–2025 procesy urodzeń, zgonów, a przede wszystkim migracji kształtowały się odmiennie w poszczególnych jednostkach administracyjnych warmińsko-mazurskiego. Zmiany w rozmieszczeniu przestrzennym ludności były w dużej mierze spowodowane przemieszczaniem ludności z miast na otaczające je obszary wiejskie. W analizowanym okresie tylko w 19 spośród 116 gmin województwa liczba ludności zwiększyła się. W grupie tej były m.in. gminy położone w pobliżu Olsztyna i innych miast województwa. Wśród czternastu jednostek administracyjnych o przyroście ludności większym niż 10% znalazło się sześć gmin powiatu olsztyńskiego – Stawiguda, Dywity, Jonkowo, Gietrzwałd, Purda i Barczewo, dwie gminy wiejskie powiatu elbląskiego – Elbląg i Milejewo, miasto Lubawa oraz pięć gmin wiejskich zlokalizowanych obok miast o tej samej nazwie – Szczytno, Ełk, Giżycko, Iława i Mrągowo.

Mapa 2. Zmiana liczby ludności według gmin w latach 2000–2025
 Map 2. Change of population by gminas in years 2000–2025

W 97 gminach regionu liczba ludności zmniejszyła się. Gminy o charakterze depopulacyjnym zlokalizowane były głównie w północnej części województwa. W latach 2000–2025 liczba ludności zmniejszyła się we wszystkich gminach powiatów położonych przy granicy z Federacją Rosyjską – braniewskiego, bartoszyckiego, kętrzyńskiego, węgorzewskiego i gołdapskiego. Spadek liczby mieszkańców dotyczył również wszystkich gmin powiatu działdowskiego, lidzbarskiego, nidzickiego, oleckiego i piskiego, a także miast na prawach powiatu – Olsztyna i Elbląga. Ubytek ludności wyższy niż 10% odnotowano w 65 gminach. Wśród nich najwyższym spadkiem liczby mieszkańców charakteryzował się Reszel i Lelkowo (nieco powyżej 26%).

Ludność według miejsca zamieszkania

Population by place of residence

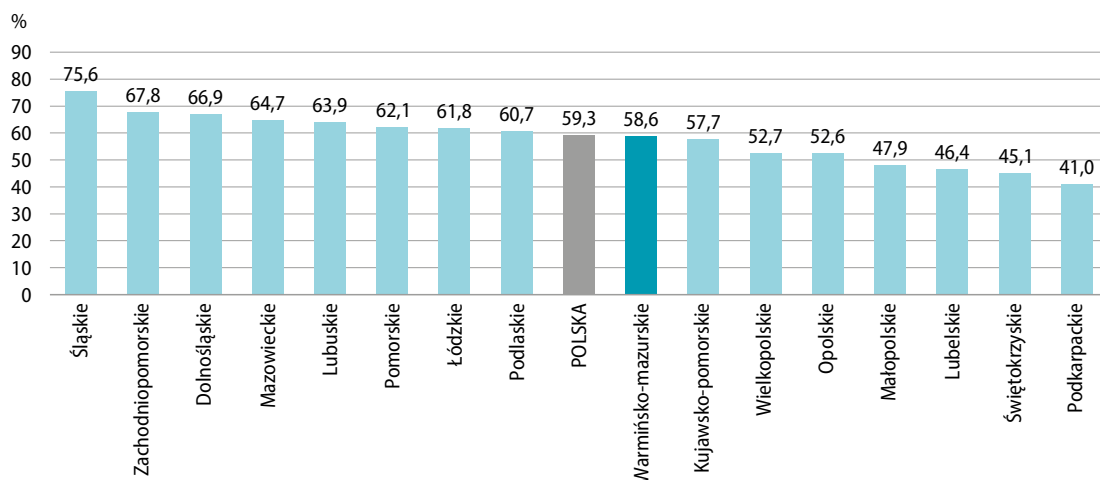
Współczynnik urbanizacji – udział liczby ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności wyrażony w %.

Obserwowane zmniejszenie liczby ludności dotyczyło zarówno mieszkańców miast, jak i wsi. Ubytek liczby ludności cechował się większą dynamiką spadkową w przypadku miast. W porównaniu z 2000 r. liczba ludności miejskiej w warmińsko-mazurskim zmniejszyła się o 8,8%, a wiejskiej – o 2,2%. W odniesieniu do 2024 r. liczba mieszkańców miast była mniejsza o 0,9%, a mieszkańców wsi – o 0,4%. W Polsce zmniejszenie liczby ludności w okresie dwudziestu pięciu lat dotyczyło wyłącznie mieszkańców miast (o 6,4%). Na wsi do 2019 r. notowano niewielki, ale stały przyrost. Zjawisko to było spowodowane przemieszczaniem ludności z miast na wieś, najczęściej do gmin podmiejskich, skupionych wokół dużych miast. Pomimo spadku liczby ludności wiejskiej w Polsce w latach 2020–2025, była ona nadal o 4,0% większa niż w 2000 r.

W 2025 r. w miastach warmińsko-mazurskiego mieszkało 785,0 tys. osób. Najwięcej ludności zamieszkiwało stolicę województwa – Olsztyn (165,4 tys. osób). Drugim miastem pod względem liczebności mieszkańców był Elbląg (111,1 tys. osób), a trzecim – Elk (58,9 tys. osób). **Współczynnik urbanizacji**, określający odsetek ludności mieszkającej w miastach, ukształtował się w województwie na poziomie 58,6% (w Polsce 59,3%) i w porównaniu z 2000 r. był o 1,7 p. proc. mniejszy (w kraju o 2,5 p. proc.). W porównaniu z 2024 r. w czternastu województwach, w tym w warmińsko-mazurskim, współczynnik urbanizacji zmniejszył się. Najwyższy poziom urbanizacji odnotowano w województwie śląskim, w którym ponad 75% ludności mieszkało w miastach, a najniższy w podkarpackim, w którym ludność miejska stanowiła jedynie 41,0%.

Wykres 1. Odsetek ludności mieszkającej w miastach w 2025 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Percentage of urban population in 2025
As of 31 December

Wśród powiatów ziemskich w warmińsko-mazurskim tylko powiat elcki i lidzbarski charakteryzował się współczynnikiem urbanizacji powyżej średniej wojewódzkiej. Udział ludności miejskiej w powiecie elckim wyniósł 67,2% i uplasował go na dwunastym miejscu wśród powiatów ziemskich w Polsce. W pozostałych siedemnastu powiatach ziemskich współczynnik był poniżej wartości przeciętnej. W dziewięciu z nich mieszkańcy miast stanowili mniej niż połowę ludności. Najmniej ludności mieszkającej w miastach było w powiecie nowomiejskim (23,8%), olsztyńskim (27,6%) i elbląskim (28,9%).

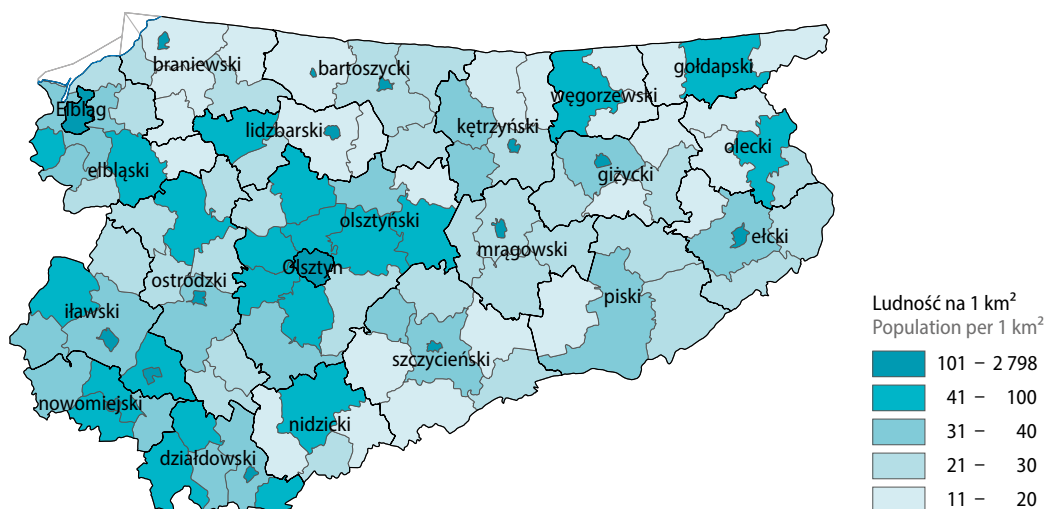
Gęstość zaludnienia**Population density**

Gęstość zaludnienia – miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium, wyrażana najczęściej w osobach na 1 km².

Warmińsko-mazurskie jest najslabiej zaludnionym województwem w kraju. W analizowanym dwudziestopięcioleciu gęstość zaludnienia zmniejszyła się z 59 osób na 1 km² do 55 i była ponad dwukrotnie niższa niż w Polsce (119). Województwami o najwyższej gęstości zaludnienia były śląskie i małopolskie.

Na 1 km² powierzchni terenów miejskich w województwie przypadały 1 273 osoby, a terenów wiejskich – 24. W 27 gminach gęstość zaludnienia była wyższa od średniej wojewódzkiej. Miastami o największym zagęszczeniu ludności były Elk (2 798 osób na 1 km²), Kętrzyn (2 360), Ostróda (2 174) i Szczytno (2 139). Gmina miejska Elk znalazła się na dziesiątym miejscu pod względem najwyższego zaludnienia wśród prawie 2,5 tys. gmin w Polsce. Najmniej zaludnionymi miastami były Lubawa (632), Nowe Miasto Lubawskie (870) oraz Lidzbark Warmiński (984). Wśród pozostałych gmin miejsko-wiejskich i wiejskich najwyższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia charakteryzowała się gmina Dywity (88), najniższym – gmina Jedwabno (11).

Mapa 3. Gęstość zaludnienia w 2025 r.
Map 3. Population density in 2025

W porównaniu z 2024 r. gęstość zaludnienia wzrosła w 11 gminach w województwie, w 4 nie zmieniła się, a w pozostałych 101 zmalała. Największy wzrost wystąpił w gminie Stawiguda (o 2 osoby na km²), a największy spadek – w mieście Kętrzyn (o 36 osób), Szczytno i Giżycko (o 26 osób).

Ludność według płci i wieku Population by sex and age

Na koniec 2025 r. w województwie warmińsko-mazurskim populacja kobiet liczyła 686,6 tys. osób i była o 33,6 tys. większa od populacji mężczyzn. W porównaniu z 2000 r. zmniejszyła się zarówno liczba mężczyzn (o 6,4%), jak i kobiet (o 5,9%). Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności wyniósł 51,3% (w Polsce 51,7%) i w analizowanych latach utrzymywał się na zbliżonym poziomie.

Tablica 2. Ludność według płci
Stan w dniu 31 grudnia

Table 2. Population by sex
As of 31 December

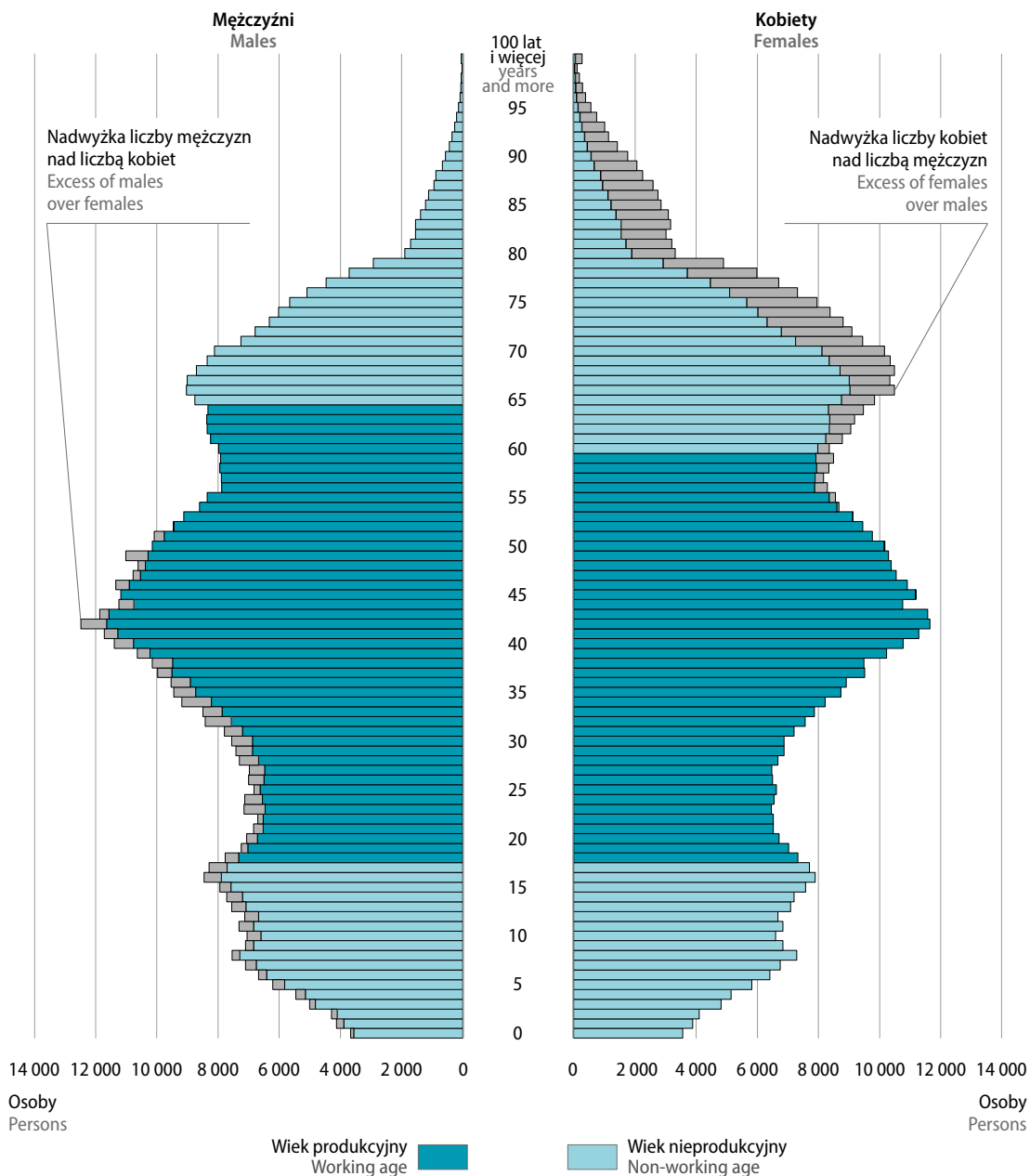
Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	1 427 508	1 428 601	1 453 782	1 439 675	1 385 622	1 339 498
mężczyźni males	697 860	697 318	712 260	704 893	677 200	652 947
kobiety females	729 648	731 283	741 522	734 782	708 422	686 551
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	104	104	105	105

Wykres 2. Ludność według płci i wieku w 2025 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 2. Population by sex and age in 2025

As of 31 December

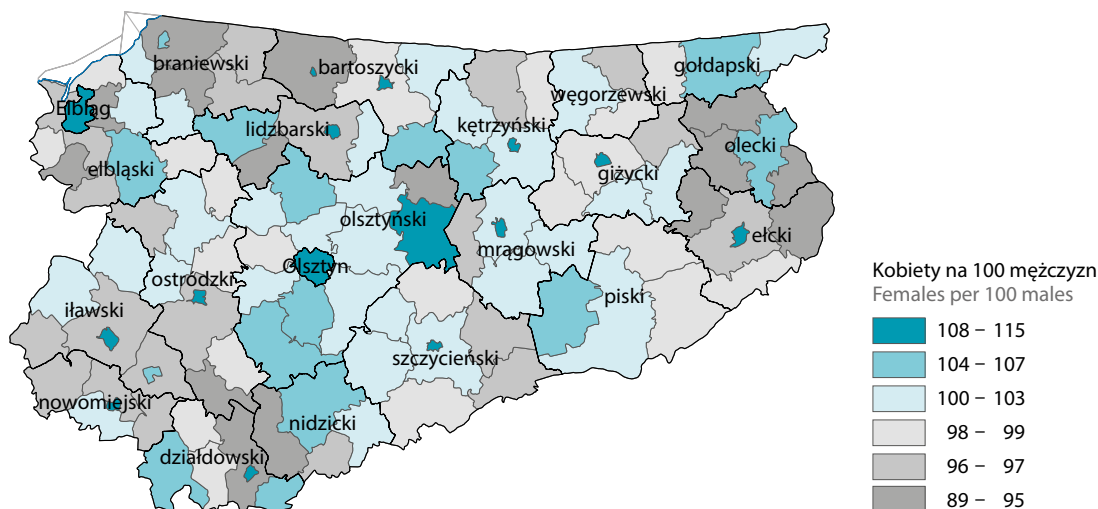
Współczynnik feminizacji – liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Przewagę liczebną kobiet odzwierciedla wartość współczynnika feminizacji. W warmińsko-mazurskim współczynnik wyniósł 105 (w kraju 107) i był drugim najniższym w Polsce (po województwie podkarpackim – 104). Największą wartość osiągnął w łódzkim (110) i mazowieckim (109). W porównaniu z 2000 r. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn w województwie nie zmieniła się, natomiast w kraju wzrosła o 1.

Wpływ na wartość współczynnika feminizacji w poszczególnych grupach wieku mają różnice w liczbie mężczyzn i kobiet występujące w tych grupach. Większa liczba urodzeń chłopców powoduje, że w młodszych grupach wieku współczynnik feminizacji jest mniejszy od 100. Nadumieralność mężczyzn powoduje, że w starszych grupach wieku więcej jest kobiet. W 2025 r. przewaga liczebna nad mężczyznami wystąpiła wśród kobiet w wieku 45, 50 oraz 53 lat i więcej.

Analiza przestrzennego zróżnicowania współczynnika wykazała, że w 51 gminach województwa liczebnie przeważały kobiety, w 56 więcej było mężczyzn, a w pozostałych dziewięciu występowała równowaga liczebna płci. Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w Olsztynie (115) oraz gminach miejskich Bartoszyce (114), Lidzbark Warmiński i Ostróda (po 113). Największą przewagę liczebną mężczyzn nad kobietami odnotowano w gminie Kalinowo (na 100 mężczyzn przypadało 89 kobiet) oraz Świętajno w powiecie oleckim (91). Gmina Kalinowo posiadała najniższy współczynnik feminizacji w całym kraju.

Mapa 4. Współczynnik feminizacji w 2025 r.
Map 4. Feminisation rate in 2025

Wartość współczynnika feminizacji różniła się znacznie na obszarach miejskich i wiejskich. W miastach województwa warmińsko-mazurskiego na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet (w kraju 112), natomiast na wsi tylko 97 (w kraju 101). Warmińsko-mazurskie należało do grupy czterech województw o przewadze liczebnej mężczyzn na wsi i było województwem, w którym przewaga ta była największa.

1.2. Starzenie się społeczeństwa

1.2. Population ageing

Podstawowe miary pozwalające zobrazować wiek społeczeństwa i kierunki zmian wskazują jednoznacznie na postępujący proces starzenia się ludności. Zmiany te dotyczą nie tylko warmińsko-mazurskiego, ale są zauważalne również w skali całego kraju.

Tablica 3. Wybrane miary starzenia się ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Table 3. Selected population ageing indicators

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Mediana wieku Median age		Współczynnik obciążenia demograficznego Age dependency ratio		Współczynnik starości demograficznej Old age rate		Indeks starości Ageing ratio	
	2000	2025	2000	2025	2000	2025	2000	2025
Polska Poland	35,4	43,8	64	72	12,4	21,1	65	148
Warmińsko-mazurskie	32,9	44,2	66	71	10,6	21,0	50	154

Mediana wieku

Median age

Mediana wieku (wiek środkowy) – parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

W 2025 r. mediana wieku dla całej populacji wojewódzkiej wyniosła 44,2 roku i była nieznacznie wyższa od mediany krajowej (43,8). W porównaniu z 2000 r. wiek środkowy w województwie wzrósł o 11,3 roku (w Polsce o 8,4).

Tablica 4. Mediana wieku ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Table 4. Median age of population

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	32,9	34,9	36,5	39,0	41,6	44,2
mężczyźni males	31,2	33,1	34,7	37,4	40,0	42,7
kobiety females	34,6	36,9	38,5	40,6	43,3	45,9

Najmłodsze społeczeństwo tworzyli mieszkańcy małopolskiego i pomorskiego, dla których mediana wieku nieznacznie przekroczyła 42 lata, a najstarsze – świętokrzyskiego, dla których osiągnęła wartość prawie 46 lat. Warmińsko-mazurskie było na siódmym miejscu pod względem najniższej wartości wieku środkowego.

W ujęciu powiatowym najmłodsi byli mieszkańcy powiatu nowomiejskiego (42,1 roku), najstarsi – powiatu kętrzyńskiego i węgorzewskiego (powyżej 46 lat). Mężczyźni byli młodsi niż kobiety, a mieszkańcy wsi – młodsi niż mieszkańcy miast. W 2025 r. połowa mężczyzn w województwie nie osiągnęła wieku 42,7 roku, a kobiet – 45,9 roku. Wiek środkowy ludności wiejskiej wyniósł 42,5 roku, a ludności miejskiej – 45,4 roku.

Współczynnik obciążenia demograficznego

Age dependency ratio

Ekonomiczne grupy wieku:

- **wiek przedprodukcyjny** – ludność w wieku do 17 lat,
- **wiek produkcyjny** – wiek zdolności do pracy, dla mężczyzn 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat,
- **wiek poprodukcyjny** – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Ludność w wieku nieprodukcyjnym – ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Współczynnik obciążenia demograficznego – liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wydłużanie trwania życia, połączone z pogłębiającym się niskim poziomem dzietności powoduje wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Skutkuje to wzrostem obciążenia demograficznego – liczba osób młodych, które mogą zastąpić osoby w wieku produkcyjnym maleje, natomiast liczba osób starszych, które wymagają wsparcia i opieki rośnie.

Tablica 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku

Stan w dniu 31 grudnia

Table 5. Population by economic age groups

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	1 427 508	1 428 601	1 453 782	1 439 675	1 385 622	1 339 498
w wieku: at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	385 794	322 093	290 117	266 937	257 279	230 883
produkcyjnym working	859 584	915 235	950 669	917 403	831 145	782 085
poprodukcyjnym post-working	182 130	191 273	212 996	255 335	297 198	326 530
Współczynnik obciążenia demograficznego Age dependency ratio	66	56	53	57	67	71

W województwie warmińsko-mazurskim systematycznie spada liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym. W porównaniu z 2000 r. liczba dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat zmniejszyła się o 154,9 tys. osób (o 40,2%) i w 2025 r. wyniosła 230,9 tys. Ubytek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym nastąpił we wszystkich województwach (w Polsce o 29,4%). Udział dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat w warmińsko-mazurskim zmniejszył się w latach 2000–2025 o 9,8 p. proc. (w Polsce o 6,7 p. proc.) i na koniec 2025 r. wyniósł 17,2% (w Polsce 17,7%). Był to największy spadek odsetka dzieci i młodzieży w kraju.

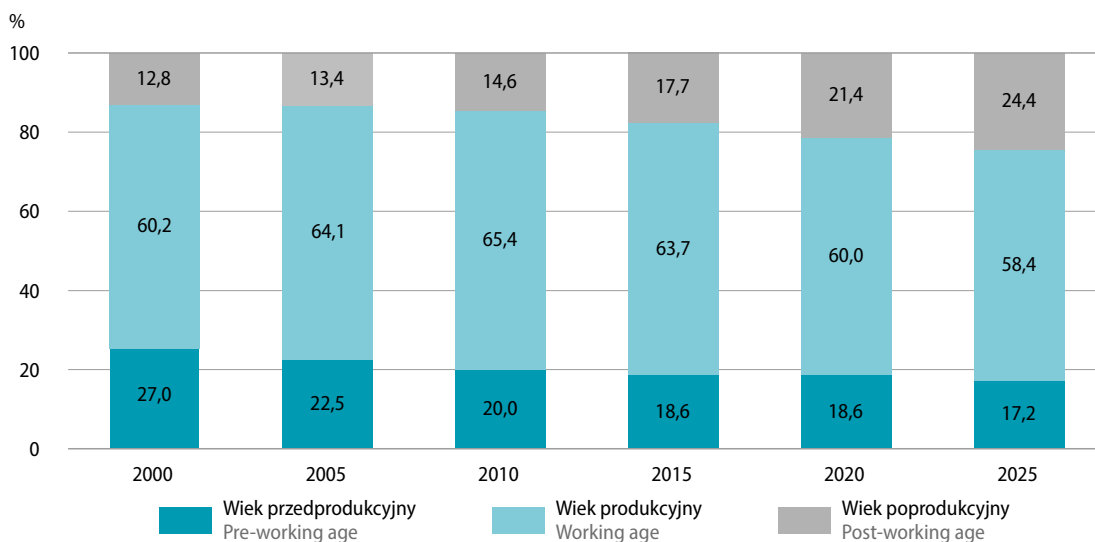
W analizowanym okresie zmniejszeniu uległa również liczba mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w tej grupie zmniejszyła się o 77,5 tys. i w 2025 r. ukształtowała się na poziomie 782,1 tys. osób. Było to o 9,0% mniej niż w 2000 r. (w Polsce o 6,6%). Największy spadek odnotowano w województwie śląskim i opolskim (powyżej 18%). W trzech województwach odnotowano wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym – małopolskim, mazowieckim i pomorskim. Udział ludności w wieku produkcyjnym w warmińsko-mazurskim zmniejszył się w latach 2000–2025 o 1,8 p. proc. (w Polsce o 2,6 p. proc.) i na koniec 2025 r. wyniósł 58,4% (w Polsce 58,2%).

W okresie dwudziestu pięciu lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 144,4 tys. osób (o 79,3%, w Polsce o 59,3%). Warmińsko-mazurskie było czwartym województwem pod względem dynamiki przyrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Większy wzrost odnotowano jedynie w pomorskim, zachodniopomorskim i lubuskim (powyżej 80%). W 2000 r. odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w warmińsko-mazurskim wyniósł 12,8% i był najniższy w kraju (w Polsce 14,8%). W ciągu analizowanego okresu zwiększył się prawie dwukrotnie i na koniec 2025 r. wyniósł 24,4% (w Polsce 24,1%). Uplasowało to województwo na szóstej pozycji w kraju pod względem najmniejszego udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Najwyższy udział odnotowano w województwie świętokrzyskim (27,2%) i łódzkim (26,6%), a najniższy w małopolskim i pomorskim (nieco ponad 22%).

Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 3. Structure of population by economic age groups
As of 31 December

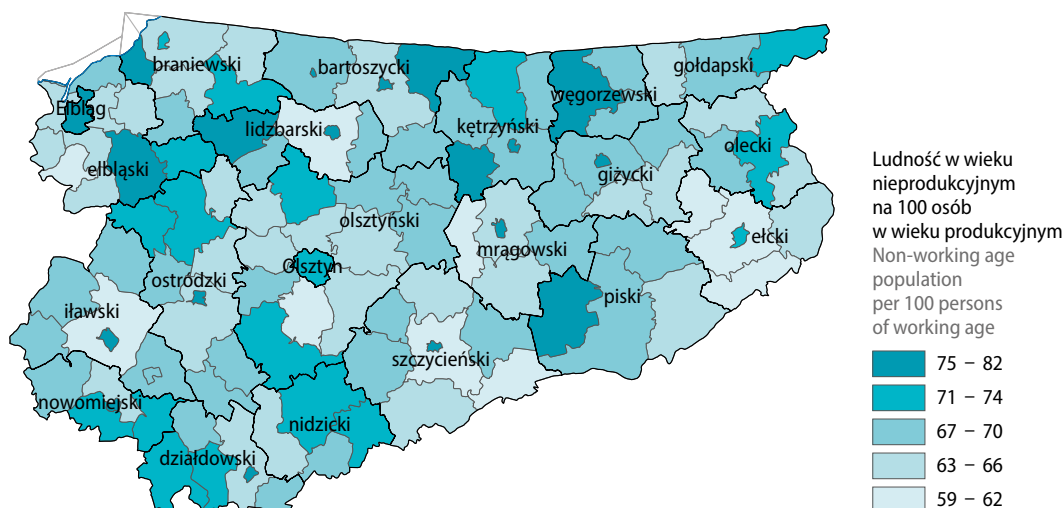

Efektom zmian w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku był **wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego**. W 2025 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 71 osób w wieku nieprodukcyjnym (w kraju 72). W porównaniu z 2000 r. było to o pięć osób więcej (w kraju o osiem). Największe obciążenie demograficzne odnotowano w łódzkim i świętokrzyskim (76), a najmniejsze w małopolskim (69).

W ujęciu gminnym wzrost współczynnika obciążenia demograficznego w porównaniu z 2000 r. zarejestrowano w 37 gminach, największy w miastach Olsztyn i Kętrzyn (o 22 osoby) oraz Iława (o 20 osób). W porównaniu z 2024 r. wzrost odnotowano w 79 gminach, największy we Fromborku (o 3 osoby). W 2025 r. współczynnik największą wartość osiągnął w gminie Ruciane-Nida i mieście Kętrzyn, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 82 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Najmniejsze obciążenie demograficzne odnotowano w gminie Sorkwity (59), która wśród prawie 2,5 tys. gmin w Polsce uplasowała się na dziewiątym miejscu. W Polsce wśród stu gmin o najmniejszej wartości współczynnika obciążenia demograficznego znalazło się trzystaście jednostek z województwa warmińsko-mazurskiego.

Mapa 5. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2025 r.

Map 5. Age dependency ratio in 2025

Współczynnik starości demograficznej i indeks starości

Old age ratio and ageing ratio

Biologiczne grupy wieku:

- 0–14 lat – dzieci (młodość demograficzna),
- 15–64 lata – dorośli,
- 65 lat i więcej – osoby starsze (starość demograficzna).

Współczynnik starości demograficznej – udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności.

Indeks starości – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków na 100 wnuczków).

Tablica 6. Ludność według biologicznych grup wieku

Stan w dniu 31 grudnia

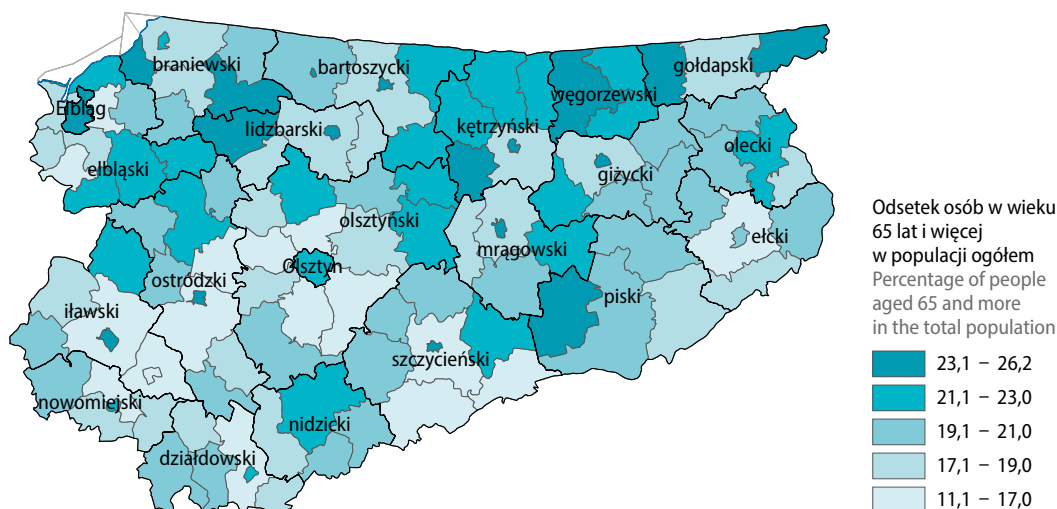
Table 6. Population by biological age groups
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	1 427 508	1 428 601	1 453 782	1 439 675	1 385 622	1 339 498
w wieku: at age:						
0–14 lat years	301 281	252 742	233 433	221 022	216 522	183 017
15–64	975 587	1 010 682	1 050 579	1 016 344	926 277	874 798
65 lat i więcej years and more	150 640	165 177	169 770	202 309	242 823	281 683
Współczynnik starości demograficznej Old age ratio	10,6	11,6	11,7	14,1	17,5	21,0
Indeks starości Ageing ratio	50	65	73	92	112	154

Potwierdzeniem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa jest **wzrost współczynnika starości demograficznej**. W badanym okresie udział ludności w wieku 65 lat i więcej wzrastał systematycznie we wszystkich województwach. W 2025 r. w warmińsko-mazurskim wyniósł 21,0% (w Polsce 21,1%) i był o 10,4 p. proc. wyższy w porównaniu z 2000 r. (w Polsce o 8,7 p. proc.). Oznacza to, że co piąty mieszkaniec województwa ukończył przynajmniej 65 lat. Warmińsko-mazurskie zajęło szóstą lokatę pod względem najniższej wartości tego współczynnika.

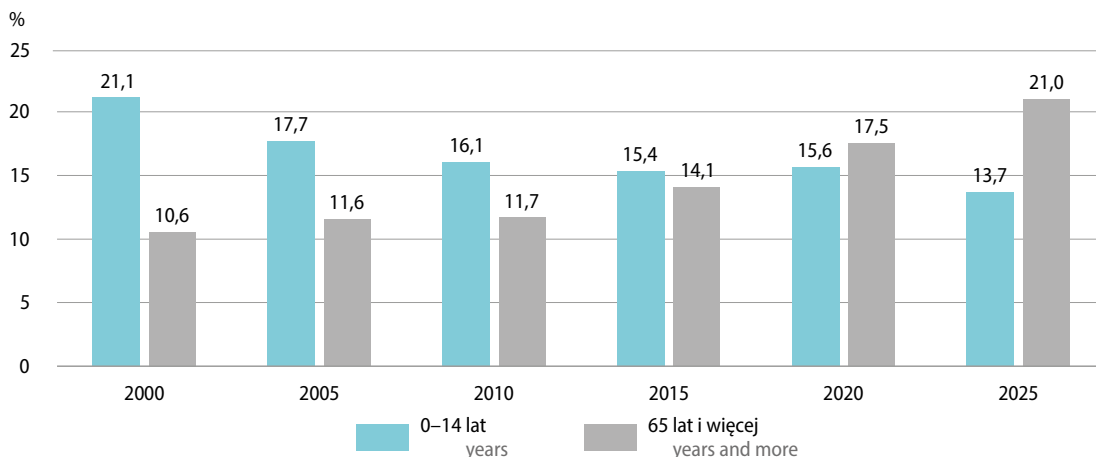
W 2025 r. udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności wzrósł we wszystkich gminach województwa warmińsko-mazurskiego, zarówno w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jak i 2000 r. W 43 gminach współczynnik starości demograficznej był wyższy od wartości wojewódzkiej, przy czym najwyższy odnotowano w mieście Kętrzyn (26,2%), gminie Reszel i mieście Szczytno (po 25,6%). Zaledwie w trzech gminach udział osób w wieku 65 lat i więcej kształtował się na poziomie poniżej 15,0%. Były to gminy wiejskie: Stawiguda, Iława i Szczytno. Stawiguda z wartością współczynnika starości demograficznej na poziomie 11,1% była dziewiątą gminą w kraju pod względem najniższego udziału osób w wieku 65 lat i więcej.

Mapa 6. Współczynnik starości demograficznej w 2025 r.
Map 6. Old age rate in 2025

Równolegle do wzrostu liczby i odsetka osób starszych, w województwie warmińsko-mazurskim obserwuje się również systematyczne zmniejszanie się liczby i odsetka dzieci w wieku 0–14 lat. W latach 2000–2025 liczba dzieci zmniejszyła się o 118,3 tys. (o 39,3%), a osób starszych wzrosła o 131,0 tys. (o 87,0%).

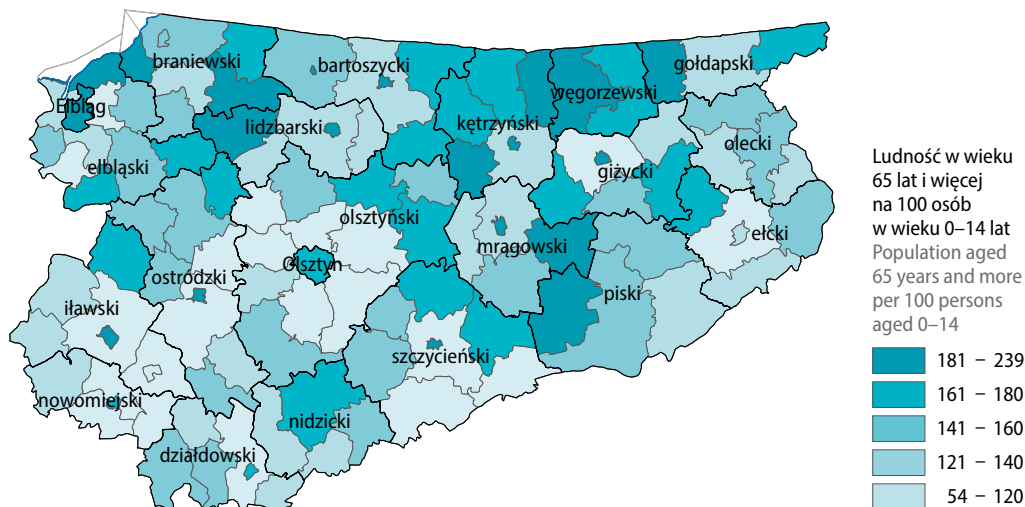
Wykres 4. Udział dzieci i osób starszych w populacji ogółem
Chart 4. Share of children and elderly people in the total population

Z powodu zmniejszającej się liczby dzieci, a wzrastającej liczby osób starszych, zmieniły się proporcje między najmłodszą i najstarszą grupą ludności. Miernikiem tych zmian jest **indeks starości**. W 2025 r. w województwie na 100 wnuczków przypadało 154 dziadków (w Polsce 148), podczas gdy dwadzieścia pięć lat wcześniej – 50 (w Polsce 65). Oznacza to, że w 2000 r. w warmińsko-mazurskim liczba dziadków była o połowę mniejsza od liczby wnuczków, a w 2025 r. liczba dziadków przekraczała liczbę wnuczków. Według danych z 2000 r. warmińsko-mazurskie było województwem o najniższym indeksie starości, natomiast w 2025 r. zajmowało siódmą pozycję pod względem najniższej wartości wskaźnika.

W analizowanym okresie indeks starości wzrósł we wszystkich gminach w województwie. Najwyższą jego wartość w 2025 r. zanotowano w gminie Pieniężno, w której na 100 wnuczków przypadało ponad dwukrotnie więcej dziadków (239). Wartość indeksu starości powyżej 200 zarejestrowano w dwunastu gminach. Gminą o najmniejszym indeksie starości była Stawiguda (54), która zajmując dwunastą lokatę, znalazła się w grupie szesnastu gmin w kraju, w których indeks starości nie przekroczył 55 osób.

Mapa 7. Indeks starości w 2025 r.
Map 7. Ageing ratio in 2025

Rozdział 2. Małżeństwa, separacje i rozwody

Chapter 2. Marriages, separations and divorces

Dane o małżeństwach, separacjach i rozwodach służą do oceny bieżącej sytuacji w zakresie tworzenia i rozpadu rodzin. Stanowią element corocznego bilansu małżeństw. Liczba i natężenie zawieranych związków małżeńskich wynika ze struktury wieku ludności, ale zależy także od uwarunkowań kulturowych, tradycji i zwyczajów, światopoglądu oraz modelu formowania rodziny. W ostatnich latach liczba małżeństw rozwiązyanych (zarówno przez rozwód, jak i przez śmierć współmałżonka) przewyższała liczbę nowo zawartych związków i powodowała systematyczne zmniejszanie liczby małżeństw istniejących.

2.1. Małżeństwa

2.1. Marriages

Małżeństwo – związek między dwiema osobami odmiennej płci, zawarty zgodnie z obowiązującym prawem, pociągający za sobą pewne wzajemne prawa i obowiązki, ustalone w przepisach i zwyczajach.

Możliwość zawierania małżeństw wyznaniowych ze skutkami cywilnoprawnymi istnieje w Polsce od 1998 r. Urzędy stanu cywilnego – oprócz małżeństw cywilnych – rejestrują także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego, zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Współczynnik małżeństw – stosunek liczby małżeństw zawartych w danym okresie (zazwyczaj roku) do liczby ludności w połowie okresu lub średniej liczby ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

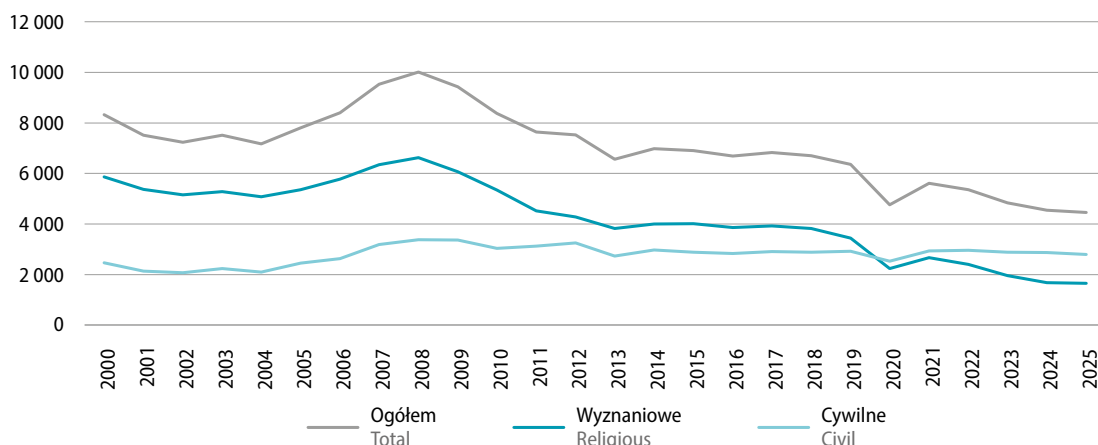
Tablica 7. Małżeństwa zawarte
Table 7. Marriages contracted

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	8 330	7 810	8 370	6 903	4 767	4 454
w tym wyznaniowe of which religious	5 865	5 354	5 338	4 015	2 240	1 659
Miasta Urban areas	4 752	4 636	4 943	3 995	2 914	2 695
w tym wyznaniowe of which religious	3 174	3 066	3 055	2 277	1 311	920
Wieś Rural areas	3 578	3 174	3 427	2 908	1 853	1 759
w tym wyznaniowe of which religious	2 691	2 288	2 283	1 738	929	739
Ogółem na 1000 ludności Total per 1000 population	5,7	5,5	5,8	4,8	3,4	3,3

W warmińsko-mazurskim w 2025 r. zawarto 4,5 tys. nowych małżeństw. Było to o 2,0% mniej niż rok wcześniej (w kraju o 1,6%). Spadek liczby zarejestrowanych małżeństw był widoczny w prawie wszystkich województwach, jedynie w pomorskim zawarto o 2,6% małżeństw więcej. W warmińsko-mazurskim 60,5% związków małżeńskich zawarto w miastach (w Polsce 63,0%).

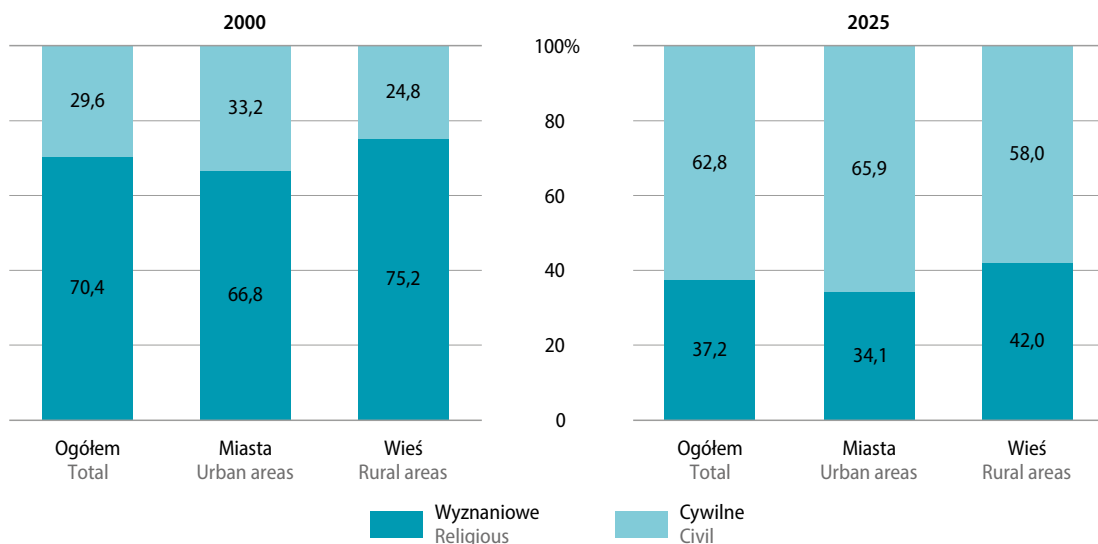
W 2025 r. w województwie zawarto 2,8 tys. małżeństw cywilnych i 1,7 tys. wyznaniowych. Przed 2020 r. większość nowych związków małżeńskich stanowiły małżeństwa wyznaniowe, zawierane w kościołach lub związkach wyznaniowych i jednocześnie rejestrowane w urzędach stanu cywilnego. Od 2020 r. liczba małżeństw cywilnych przewyższała liczbę małżeństw wyznaniowych.

Wykres 5. Małżeństwa zawarte
Chart 5. Marriages contracted

W 2020 r. i 2021 r. w miastach województwa warmińsko mazurskiego częściej były zawierane małżeństwa cywilne, natomiast na terenach wiejskich – wyznaniowe. Od 2022 r. przewaga małżeństw cywilnych nad wyznaniowymi wystąpiła zarówno w miastach, jak i na wsi. Na przestrzeni analizowanych lat 2000–2025 liczba zawieranych małżeństw cywilnych wzrosła o 13,4%, a wyznaniowych zmalała o 71,7%.

Wykres 6. Odsetek małżeństw wyznaniowych i cywilnych według miejsca zamieszkania
Chart 6. Percentage of religious and civil marriages by place of residence

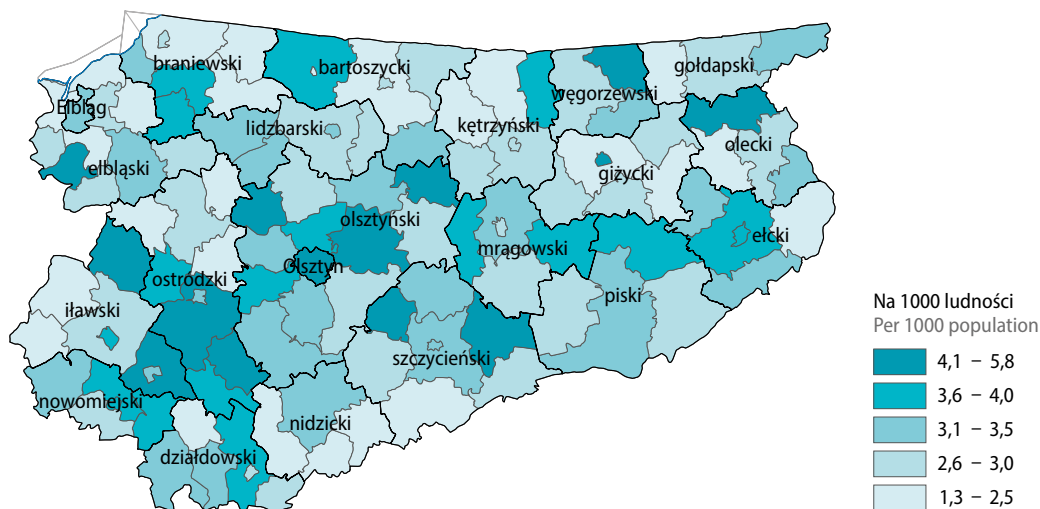
Większość nowo zawartych małżeństw wyznaniowych w województwie warmińsko-mazurskim w 2025 r. stanowiły małżeństwa zawierane przed kapłanami Kościoła Katolickiego (98,3%). Kolejne, pod względem liczby nowo zawartych małżeństw, to: Kościół Zielonoświątkowy (0,5%), Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny (0,4%), Kościół Ewangelicko-Augsburski (0,3%), Kościół Polskokatolicki (0,2%).

Preferencje zawierania małżeństw wyznaniowych i cywilnych w Polsce są mocno zróżnicowane terytorialnie. W 2025 r. udział małżeństw wyznaniowych w kraju wyniósł 42,5%. Przeważały one w pięciu województwach. Najwyższy ich odsetek odnotowano w podkarpackim (61,8%), podlaskim (57,8%) i małopolskim (55,7%), a najniższy – w województwach przy zachodniej granicy kraju: lubuskim, zachodniopomorskim i dolnośląskim (poniżej 30%). Warmińsko-mazurskie zajęło szóstą lokatę pod względem najmniejszego odsetka małżeństw wyznaniowych (37,2%).

W warmińsko-mazurskim w 2025 r. w wyniku mniejszej liczby zawartych małżeństw w porównaniu z rokiem wcześniejszym, zmieniła się również wartość współczynnika małżeństw. Zmniejszył się on z poziomu 3,4 do 3,3 (w kraju pozostał na poziomie 3,6). Od 2010 r. częstość zawierania związków małżeńskich w województwie była mniejsza od wartości przeciętnej w kraju.

W przekroju gminnym najwięcej małżeństw zostało zawartych w Olsztynie (689) i Elblągu (383), jednak najwięcej związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano w gminach: Świątki i Grunwald (po 5,8) oraz Budry (5,2). Najmniejszą wartość współczynnika małżeństw odnotowano w gminie Banie Mazurskie i Lelkowo (po 1,3). Znalazły się one wśród piętnastu gmin o najniższej wartości współczynnika w Polsce. W porównaniu z 2000 r. współczynnik małżeństw wzrósł w pięciu gminach województwa. W pozostałych gminach liczba małżeństw na 1000 mieszkańców zmalała – najbardziej w gminie Kozłowo (o 6,9) i Kurzętnik (o 6,1).

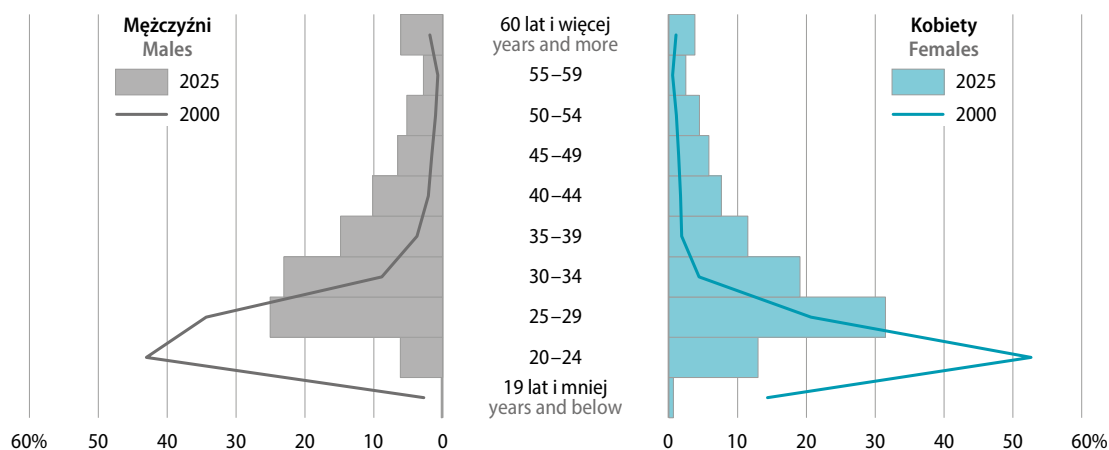
Mapa 8. Małżeństwa zawarte w 2025 r.
Map 8. Marriages contracted in 2025

Na przestrzeni ostatnich lat, zarówno w Polsce, jak i w województwie, zmieniło się podejście młodych ludzi do zawierania małżeństw. Przesuwanie w czasie decyzji o założeniu rodziny powoduje systematyczny wzrost wieku zawierania małżeństwa. Odsetek związków zawieranych przez osoby z młodszych grup wieku (19 lat i mniej oraz 20–24 lata) zmniejsza się, wzrasta natomiast w starszych grupach wieku.

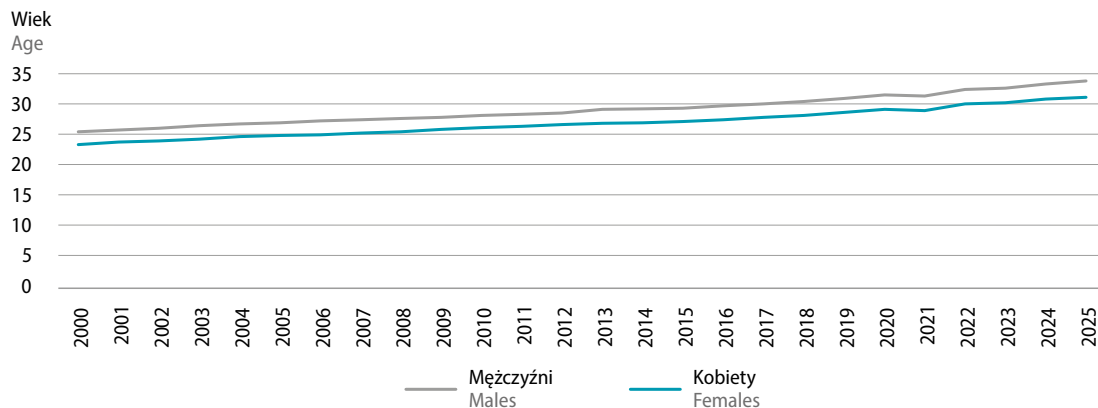
W 2000 r. najliczniejszą grupę wstępujących w związek małżeński stanowiły osoby w wieku 20–24 lata. Wśród nowożeńców 45,8% mężczyzn oraz 67,0% kobiet miało mniej niż 25 lat. W okresie 2000–2025 nastąpiło przesunięcie grupy wieku najczęstszego zawierania małżeństw do 25–29 lat. W 2025 r. mężczyźni poniżej 25 lat stanowili jedynie 6,3%, a kobiety 13,7% nowożeńców. Największą grupę nowożeńców stanowiły osoby w wieku 25–29 lat. Udział mężczyzn zmieniających stan cywilny w wieku 25–29 lat wyniósł 25,0%, a kobiet 31,5%. Odsetek mężczyzn w wieku 30–34 lat wzrósł prawie trzykrotnie, a kobiet – ponad czterokrotnie. Wzrost udziału osób zawierających małżeństwa dotyczył także wszystkich pozostałych starszych grup wieku.

Wykres 7. Nowożeńcy według wieku
Chart 7. Bridegrooms and brides by age

Zmienną określającą wiek osób zawierających związek małżeński w danym okresie jest mediana (wiek środkowy) nowożeńców. Jest to parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa nowożeńców już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła. Od 2000 r. mediana wieku nowożeńców, wynosząca wówczas 25,4 roku dla mężczyzn i 23,3 roku dla kobiet, systematycznie rosła. W 2025 r. była o ponad osiem lat większa dla mężczyzn i o prawie osiem lat większa dla kobiet.

Wykres 8. Mediana wieku nowożeńców
Chart 8. Median age of bridegrooms and brides

2.2. Separacje

2.2. Separations

Separacja prawna – uchylenie wspólnoty małżeńskiej bez prawa wstępowania w nowy związek małżeński przez którąkolwiek ze stron.

Orzeczenia o separacji dokonuje odpowiedni sąd w formie przewidzianej prawem. W odróżnieniu od rozwodu, separacja nie rozwiązuje związku małżeńskiego. Po orzeczeniu separacji stan cywilny współmałżonków pozostaje bez zmian. Na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka zniesienie separacji.

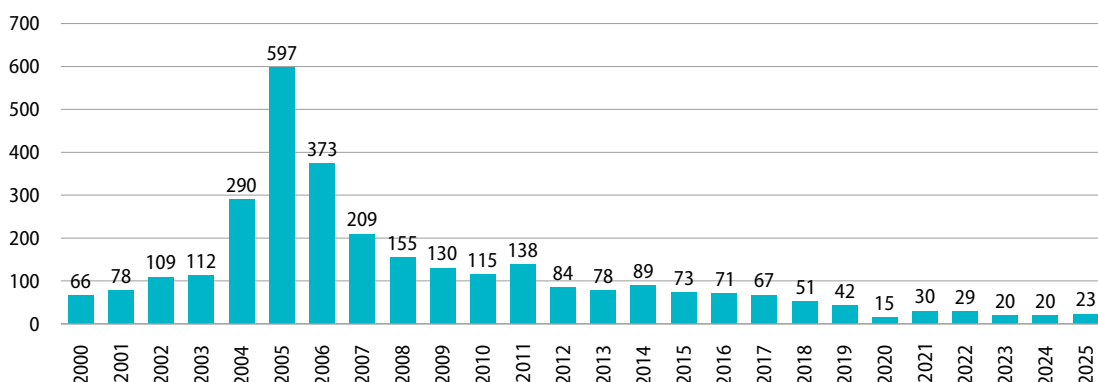
Współczynnik separacji – stosunek liczby separacji w badanym okresie do liczby ludności w połowie tego okresu lub do średniego stanu ludności w tym okresie.

Tablica 8. Separacje
Table 8. Separations

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	66	597	115	73	15	23
Na 100 tys. ludności Per 100 thousand population	4,6	41,8	7,9	5,1	1,1	1,7

W początkowych latach analizowanego okresu liczba separacji szybko wzrastała – z 66 w 2000 r. do 597 w 2005 r. Wzrost ten był spowodowany m.in. zmianami prawnymi w zakresie świadczeń rodzinnych. Ustawa o świadczeniach rodzinnych z listopada 2003 r. wprowadziła świadczenia dla wszystkich rodzin niepełnych w miejsce rozwiązań zawartych w ustawie o funduszu alimentacyjnym, kierowanych tylko do części rodzin.

Wykres 9. Separacje
Chart 9. Separations

Od 2006 r. nastąpił spadek liczby składanych wniosków o separację. W 2025 r. sądy orzekły 23 separacje. Tylko trzy były wniesione przez męża, dwanaście złożyły żony, natomiast osiem było efektem złożenia wspólnego wniosku przez męża i żonę. W miastach orzeczono piętnaście separacji, a na wsi – osiem.

Współczynnik separacji przeliczony na 100 tys. mieszkańców warmińsko-mazurskiego wyniósł 1,7. Jego wartość była większa w miastach (1,9) niż na wsi (1,4). Co roku odnotowuje się też przypadki zniesienia separacji, jednak większość pozostających w prawnej separacji małżeństw wnosi o rozwód. W 2025 r. w warmińsko-mazurskim sądy orzekły prawomocne zniesienie dwunastu separacji.

2.3. Rozwody

2.3. Divorces

Rozwód – rozwiązanie związku małżeńskiego przez odpowiedni sąd w formie przewidzianej prawem.

Współczynnik rozwodów – stosunek liczby rozwodów orzeczonych w danym okresie (zazwyczaj roku) do liczby ludności w połowie okresu lub średniej liczby ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

Dla potrzeb poniższej analizy wartość współczynnika podano w przeliczeniu na 10 tys. ludności.

Tablica 9. Rozwody
Table 9. Divorces

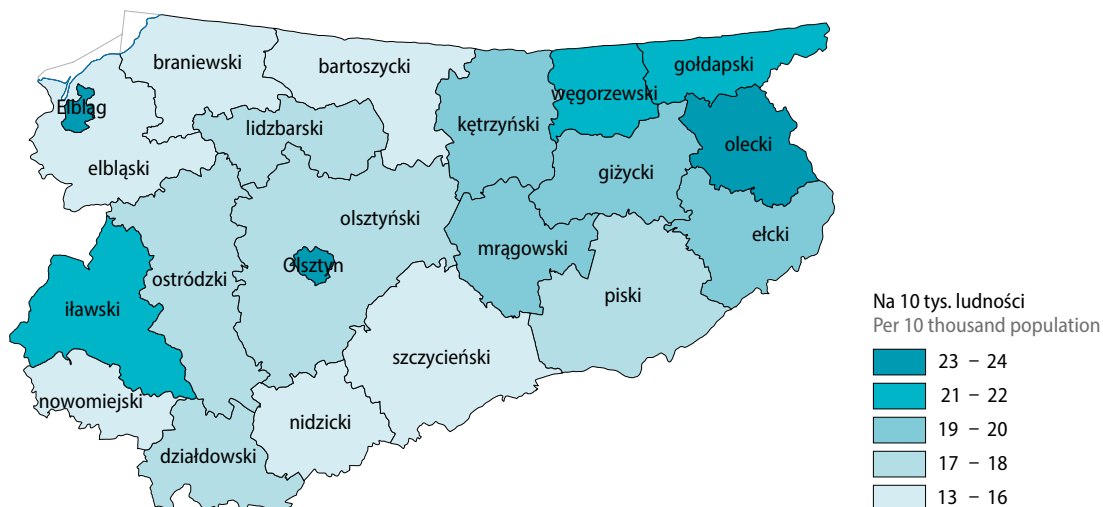
Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	1 847	3 057	2 899	2 749	1 884	2 599
miasta urban areas	1 457	2 233	2 171	1 890	1 351	1 914
wieś rural areas	390	824	728	859	533	685
Na 10 tys. ludności Per 10 thousand population	13,0	21,3	19,9	19,1	13,6	19,3
Na 1000 nowo zawartych małżeństw Per 1000 newly contracted marriages	222	391	346	398	395	584

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim orzeczono 2,6 tys. rozwodów. Było to o 4,5% rozwodów więcej niż rok wcześniej (w Polsce o 5,6%). W miastach orzeczono prawie $\frac{3}{4}$ wszystkich rozwodów. W porównaniu z 2000 r. liczba rozwodów w województwie zwiększyła się o 40,7% (w Polsce o 41,9%). Przyrost dotyczył zarówno miast, jak i wsi, przy czym większą dynamiką cechował się w przypadku terenów wiejskich (o 75,6%; w miastach o 31,4%).

Natężenie rozwodów mierzone liczbą rozwodów na 10 tys. ludności w warmińsko-mazurskim w 2025 r. wyniosło 19,3 (w kraju 16,2) i było najwyższe wśród województw. Najmniej rozwodów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zarejestrowano w świętokrzyskim (9,2) i podkarpackim (11,7).

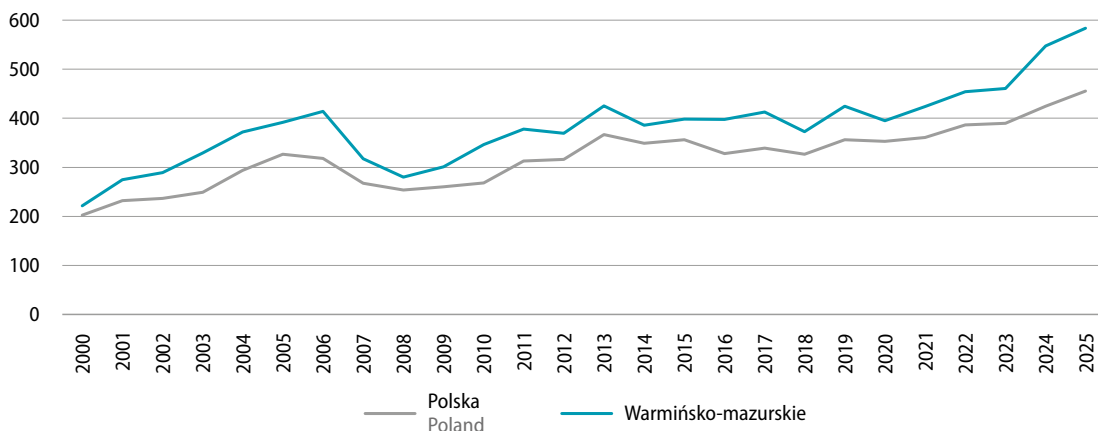
W przekroju powiatowym najwięcej rozwodów orzeczono w Olsztynie (391), Elblągu (267) i powiecie olsztyńskim (222). Najwyższy współczynnik rozwodów na 10 tys. ludności odnotowano w Elblągu (23,9) i Olsztynie (23,6). Elbląg znalazł się na piątym miejscu, a Olsztyn na szóstym, wśród wszystkich powiatów w kraju pod względem największej częstotliwości rozwodów.

Mapa 9. Rozwody w 2025 r.
Map 9. Divorces in 2025

Częstość występowania rozwodów można również analizować porównując stosunek liczby rozwodów do liczby małżeństw zawartych w tym samym okresie. Wartość współczynnika jest interpretowana jako prawdopodobieństwo rozpadu związku wskutek rozwodu. W 2025 r. współczynnik rozwodów wyrażony liczbą rozwodów w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw był w warmińsko-mazurskim najwyższy wśród województw i wyniósł 584 (w kraju 456). Analizowany współczynnik był o 36 wyższy niż w 2024 r. oraz o 362 niż w 2000 r. Najmniej związków na 1000 małżeństw uległo rozwiązaniu w świętokrzyskim (313).

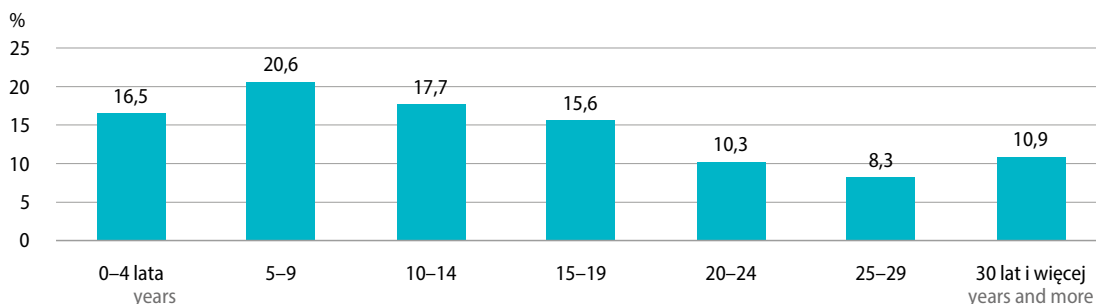
Wykres 10. Rozwody na 1000 nowo zawartych małżeństw
Chart 10 Divorces per 1000 newly contracted marriages

W latach 2000–2025 liczba rozwodów na 1000 nowych małżeństw była corocznie wyższa w województwie niż w kraju. Duże różnice występowały między wartościami współczynnika dla mieszkańców miast i wsi. W miastach na 1000 nowych związków małżeńskich orzeczono 710 rozwodów (w Polsce 515), natomiast na wsi – 389 (w Polsce 331). Oznacza to, że w miastach częściej niż co drugie, a na wsi częściej niż co trzecie małżeństwo kończyło się rozwodem. Wartość współczynnika dla miast w warmińsko-mazurskim była najwyższą w kraju.

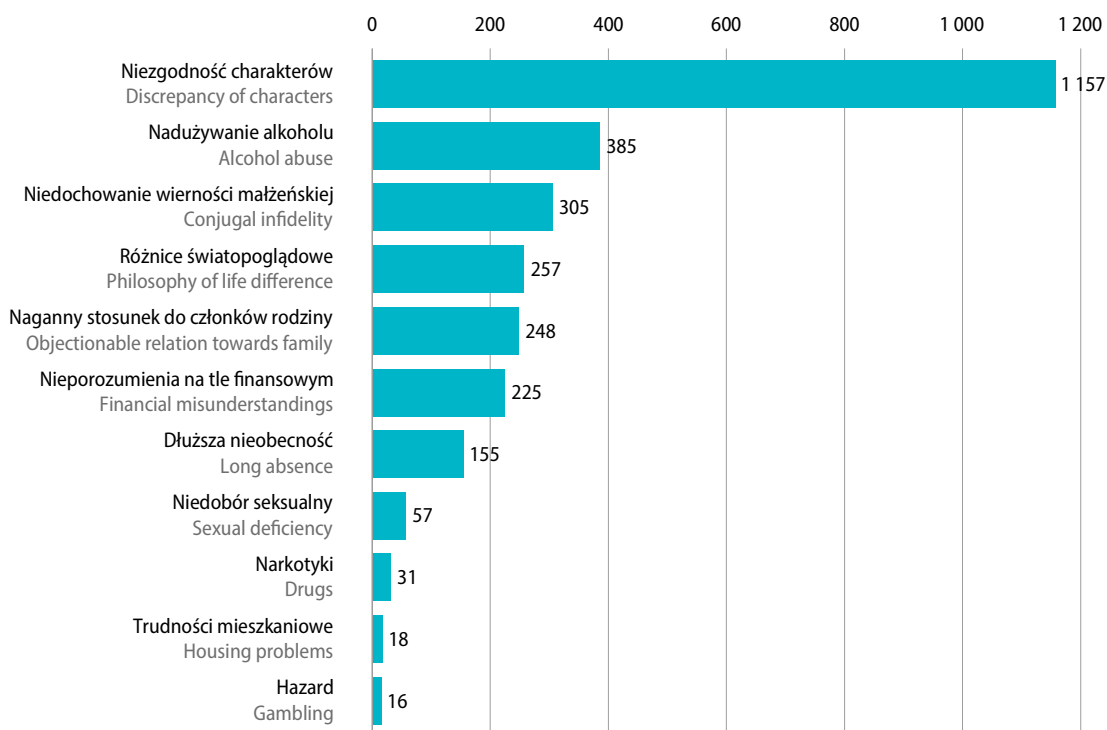
W ujęciu statystycznym okres trwania małżeństwa to czas od momentu jego zawarcia do momentu wniesienia powództwa o rozwód lub do momentu śmierci współmałżonka. W 2025 r. wśród rozwodzących się par najczęściej było małżeństw ze stażem o długości 5–9 lat oraz 10–14 lat. Rozwody tych związków stanowiły 38,3% wszystkich rozwiedzionych małżeństw.

Wykres 11. Rozwody według okresu trwania małżeństwa w 2025 r.
Chart 11. Divorces by duration of marriage in 2025

W trakcie procesów rozwodowych małżonkowie podają jeden lub kilka współistniejących powodów rozpadu małżeństwa. W 2025 r. najczęściej wskazywanymi przyczynami były: niezgodność charakterów, nadużywanie alkoholu i niedochowanie wierności małżeńskiej.

Wykres 12. Przyczyny rozwodów w 2025 r.
Chart 12. Causes of divorces in 2025

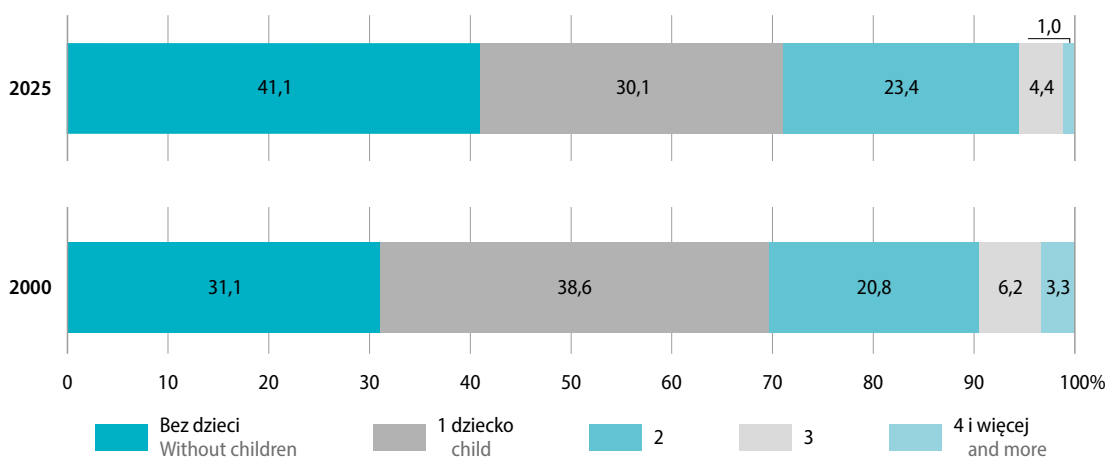

Orzeczenie o winie rozkładu pożycia małżeńskiego może dotyczyć jednego z małżonków lub obu stron. Sąd może też nie wskazać strony winnej (rozwód bez orzekania o winie). W 2025 r. w województwie warmińsko-mazurskim 84,5% rozwodów było rozwodami bez orzeczenia o winie. Co dziesiąty rozwód był orzeczony z winy męża, obie strony sąd wskazał za winne w przypadku 3,1% rozwodów, a tylko 2,7% rozwodów orzeczono z winy żony.

W 2000 r. tylko 29,2% rozwodów było orzekanych z powództwa mężczyzn. W ciągu dwudziestu pięciu lat struktura płci osób wnoszących pozew o rozwód nie zmieniła się znacząco. W 2025 r. powództwo o rozwód nadal częściej składały kobiety – na 100 pozwów wniesionych do sądów, 69 było skierowanych przez żony.

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim wśród rozwodzących się małżeństw więcej było tych, które posiadały małoletnie dzieci (58,9%) niż rozwodzących się małżeństw nieposiadających dzieci (41,1%). Blisko 1/3 rozwodów dotyczyła małżeństw z jednym dzieckiem. W porównaniu z 2000 r. w zbiorowości rozwiedzionych par udział par małżeńskich posiadających przynajmniej jedno dziecko w wieku do 18 lat zmniejszył się na rzecz udziału par bezdzielnych o 10%.

Wykres 13. Rozwody według liczby małoletnich dzieci
Chart 13. Divorces by number of underage children

Liczba małoletnich dzieci pochodzących z rozwiedzionych w 2025 r. małżeństw wyniosła 2 455, a przeciętna liczba małoletnich dzieci przypadająca na 100 rozwiedzionych małżeństw posiadających potomstwo – 160 (w Polsce 155). Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7–15 lat (60,8%). W przypadku rozwodzących się małżeństw z małoletnimi dziećmi sąd podejmuje decyzję o powierzeniu wykonywania władzy rodzicielskiej. W 2025 r. opiekę nad dziećmi sąd najczęściej powierzał obojgu rodzicom (77,2%) albo tylko matce (18,2%). Znacznie rzadziej opieka powierzana była tylko ojcu (2,6%), rodzinie zastępczej (1,0%), oddzielnie matce i ojcu w sytuacji więcej niż jednego dziecka (0,7%) czy placówce wychowawczej (0,1%).

2.4. Bilans małżeństw

2.4. Marriages balance

Małżeństwo istniejące – związek małżeński istniejący w określonym momencie (np. na koniec roku).

Informacje o małżeństwach istniejących są kategorią wynikową sporządzanego corocznie bilansu małżeństw. Uwzględnia on dane w zakresie:

- (+) nowo zawartych małżeństw,
- (–) małżeństw rozwiązanych poprzez orzeczenie rozwodu,
- (–) małżeństw, które uległy rozpadowi w wyniku śmierci jednego ze współmałżonków,
- (+/-) salda migracji wewnętrznych i zagranicznych osób o stanie cywilnym żonaty/zamężna.

Bazą wyjściową dla bilansu małżeństw są wyniki spisu powszechnego w zakresie danych o liczbie mężczyzn o stanie cywilnym żonaty, a w kolejnych latach po spisie – saldo bilansu małżeństw na koniec roku poprzedniego.

Tablica 10. Bilans małżeństw
Table 10. Marriages balance

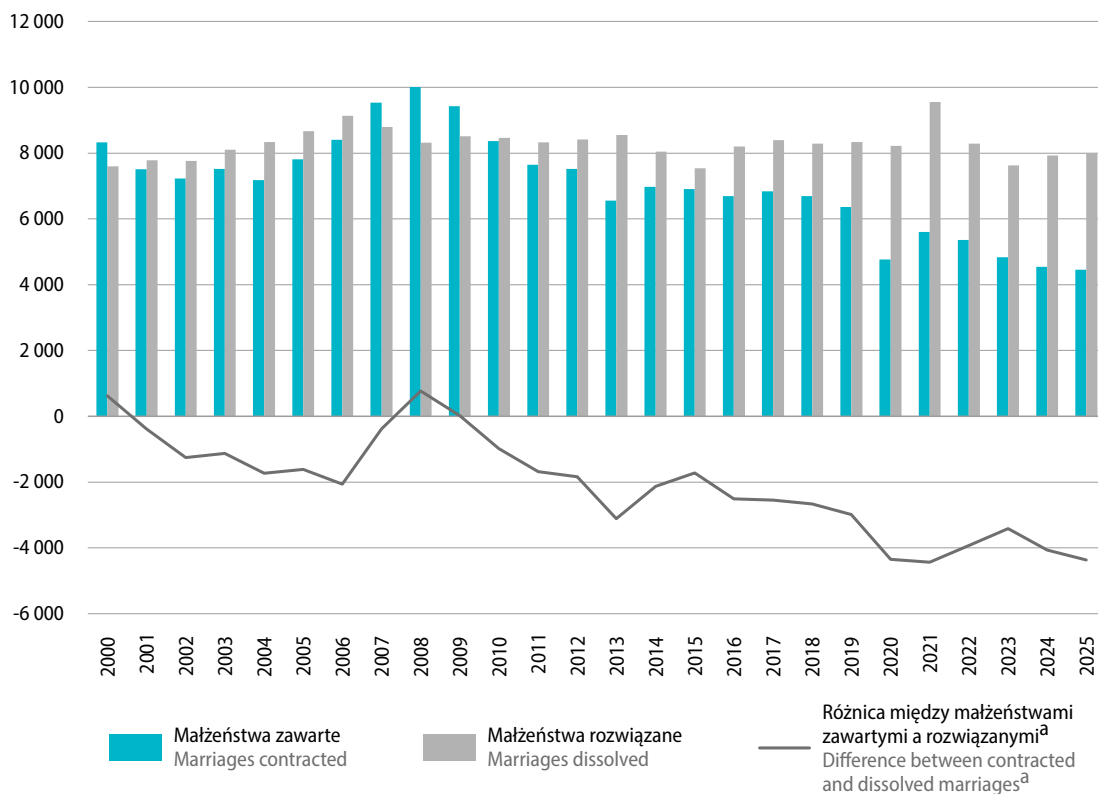
Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Małżeństwa zawarte Marriages contracted	8 330	7 810	8 370	6 903	4 767	4 454
Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved						
przez śmierć męża by death of husband	4 287	4 175	4 111	3 476	4 620	3 899
przez śmierć żony by death of wife	1 460	1 433	1 457	1 309	1 711	1 511
przez rozwód by divorce	1 847	3 057	2 899	2 749	1 884	2 599
Różnica między małżeństwami zawartymi i rozwiązanymi ^a Difference between contracted and dissolved marriages ^a	626	-1 610	-980	-1 726	-4 347	-4 369

a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.

a Including net of international and internal migration of married persons.

Porównanie liczby nowo zawartych związków małżeńskich z liczbą małżeństw rozwiązanych, zarówno przez rozwód, jak i przez śmierć jednego ze współmałżonków, pokazuje kierunek zmian w corocznych bilansach małżeństw. W warmińsko-mazurskim w analizowanym okresie (z wyjątkiem roku 2000, 2008 oraz 2009) różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi, po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim, osiągała wartości ujemne. Powodowało to systematyczne zmniejszanie liczby małżeństw istniejących. W 2025 r. w województwie było 308,3 tys. małżeństw – o 4,4 tys. małżeństw mniej niż rok wcześniej.

Wykres 14. Małżeństwa zawarte i rozwiązane
Chart 14. Marriages contracted and dissolved

a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.
 a Including net of international and internal migration of married persons.

Na przestrzeni lat główną przyczyną przerwania małżeństwa była śmierć jednego ze współmałżonków. W 2025 r. stanowiła ona przyczynę 67,5% rozwiązanych małżeństw (w kraju 71,8%), z czego prawie ¾ przypadków dotyczyło śmierci męża. Rozwody były przyczyną 32,5% rozwiązanych małżeństw (w kraju 28,2%). Na każde 1000 istniejących małżeństw rozwiązaniu uległo 26 związków (w kraju 25) – 18 w wyniku śmierci jednego ze współmałżonków i 8 w wyniku rozwodu.

Rozdział 3. Urodzenia i dzietność

Chapter 3. Births and fertility

Poziom urodzeń jest jednym z kluczowych czynników kształtujących liczbę oraz strukturę ludności. Urodzenia są składnikiem bilansu ludności, elementem tablic trwania życia, a także tworzą podstawę opracowania analiz i prognoz demograficznych. Liczba urodzeń jest uwarunkowana przede wszystkim liczbą kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), która w analizowanych latach uległa zmniejszeniu. Dodatkowymi czynnikami kształtującymi jej wysokość są postawy i zachowania prokreacyjne społeczeństwa. Kobiety rodzą mniej dzieci i coraz później – zauważalny jest systematyczny wzrost średniego wieku kobiet w momencie urodzenia pierwszego dziecka. Utrzymujący się spadek dzietności prowadzi do niekorzystnej sytuacji demograficznej w województwie, która nie gwarantuje zastępowalności pokoleń. Trendy występujące w województwie, są widoczne również w całym kraju.

3.1. Urodzenia

3.1. Births

Urodzenie żywe – całkowite wydalenie lub wydobywanie z ustroju matki noworodka, niezależnie od czasu trwania ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobywaniu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, takie jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli, bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone.

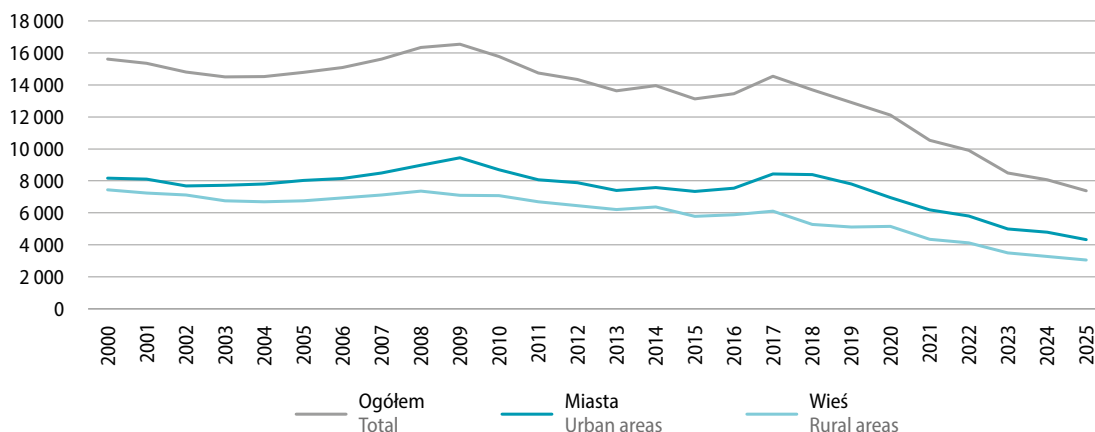
Współczynnik urodzeń żywych – stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej roku) do liczby ludności według stanu na środek okresu lub do średniej liczby ludności z tego okresu – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

Tablica 11. Urodzenia żywe
Table 11. Live births

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	15 612	14 776	15 771	13 121	12 108	7 379
miasta urban areas	8 161	8 026	8 688	7 344	6 958	4 329
wieś rural areas	7 451	6 750	7 083	5 777	5 150	3 050
Małżeńskie Legitimate	12 952	10 862	11 097	8 450	7 740	4 433
Pozamałżeńskie Illegitimate	2 660	3 914	4 674	4 671	4 368	2 946
Ogółem na 1000 ludności Total per 1000 population	10,9	10,3	10,8	9,1	8,7	5,5

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim zarejestrowano 7,4 tys. urodzeń żywych, najmniej w analizowanym okresie. Było to o ponad połowę (o 52,7%) mniej niż w 2000 r. (w kraju o 37,0%) i o 8,6% mniej niż rok wcześniej (w kraju o 5,4%). Zmniejszenie liczby urodzeń, zarówno w porównaniu z 2000 r., jak i 2024 r., odnotowano we wszystkich województwach, ale w warmińsko-mazurskim spadki te były największe. W 2025 r. warmińsko-mazurskie należało do grupy jedenastu województw, w których więcej dzieci urodziło się w miastach. Przewagę liczby urodzeń na terenach wiejskich odnotowano w podkarpackim, małopolskim, świętokrzyskim, lubelskim i opolskim.

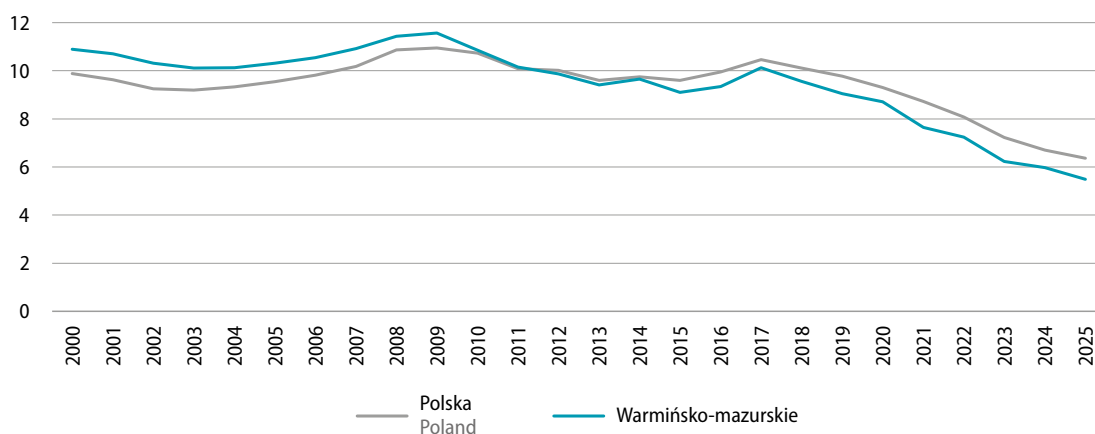
Wykres 15. Urodzenia żywe
Chart 15. Live births

W 2025 r., podobnie jak w całym analizowanym okresie, wśród noworodków ponad połowę stanowili chłopcy (51,8%). W kraju udział chłopców w liczbie urodzeń był zbliżony i wyniósł 51,5%. W wyniku utrzymującej się przewagi urodzeń żywych płci męskiej, w strukturze ludności według płci i wieku w młodszych rocznikach przeważali mężczyźni.

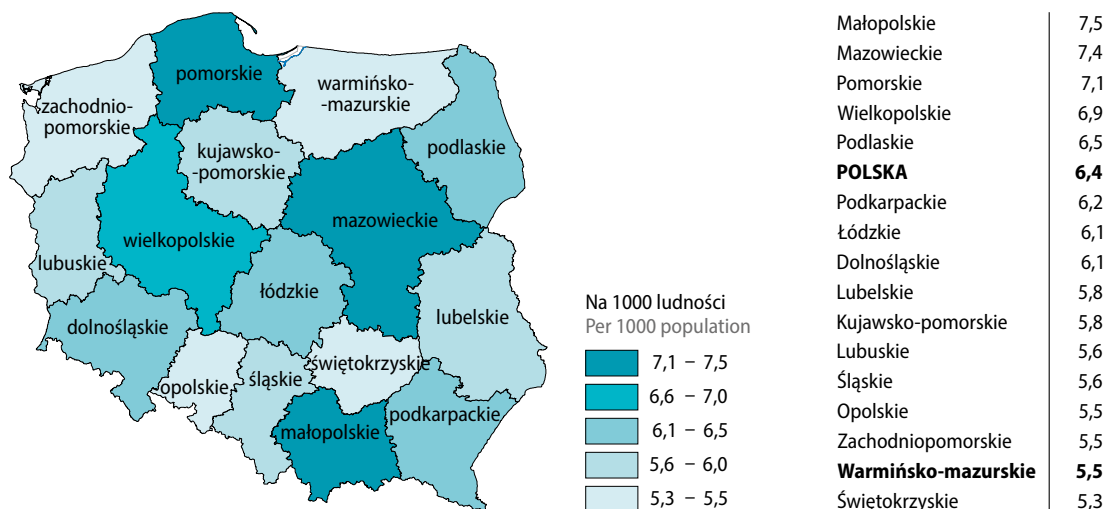
Podstawowym miernikiem natężenia urodzeń jest współczynnik urodzeń żywych. W latach 2000–2009 warmińsko-mazurskie należało do grupy trzech województw o największym natężeniu urodzeń. W 2002 r. liczba urodzeń żywych na 1000 ludności w warmińsko-mazurskim była najwyższa w kraju i wyniosła 10,3. Oznacza to, że na każdy 1000 mieszkańców rodziło się 10 dzieci. Od 2010 r. współczynnik urodzeń systematycznie obniżał się, a od 2012 r. kształtował się na poziomie niższym niż w kraju.

Wykres 16. Urodzenia żywe na 1000 ludności
Chart 16. Live births per 1000 population

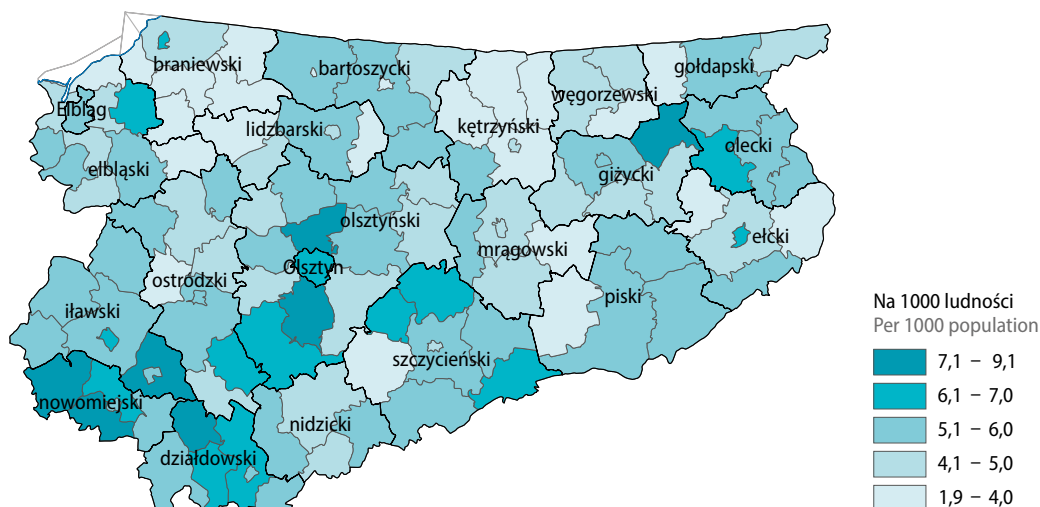
W 2025 r. współczynnik urodzeń żywych w województwie wyniósł 5,5, a warmińsko-mazurskie było drugim, po świętokrzyskim, województwem o najmniejszej liczbie urodzeń na 1000 ludności. Najwięcej dzieci na 1000 mieszkańców urodziło się w małopolskim, mazowieckim i pomorskim. W porównaniu z 2024 r. współczynnik urodzeń żywych zmniejszył się we wszystkich województwach, a warmińsko-mazurskie znalazło się w grupie czterech województw, w których spadek ten był największy (o 0,5).

Mapa 10. Urodzenia żywe według województw w 2025 r.
Map 10. Live births by voivodships in 2025

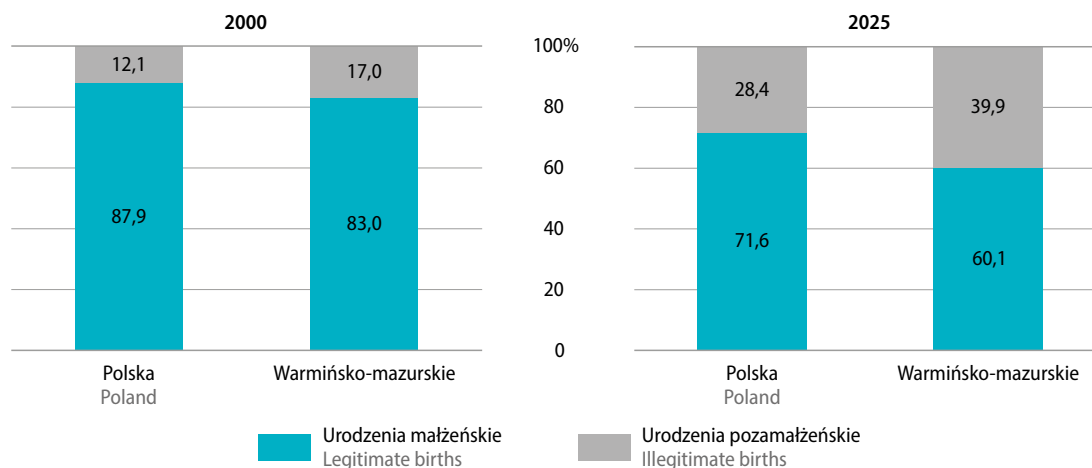
W 44 gminach warmińsko-mazurskiego współczynnik urodzeń w 2025 r. był wyższy od wartości przeciętnej w województwie. Najwięcej dzieci w przeliczeniu na 1000 mieszkańców urodziło się w Stawigudzie (9,1) oraz gminie wiejskiej Lubawa (9,0). W 23 gminach wartość współczynnika nie przekroczyła wartości 4, a najmniejszą osiągnęła w gminie Banie Mazurskie (1,9). W skali kraju wśród stu gmin o najmniejszej wartości współczynnika znalazło się jedenaście jednostek z warmińsko-mazurskiego. Gmina Banie Mazurskie zajęła piątą pozycję pod tym względem.

Mapa 11. Urodzenia żywe według gmin w 2025 r.
Map 11. Live births by gminas in 2025

Większość urodzeń w województwie i w kraju była rejestrowana jako urodzenia małżeńskie, jednak od wielu lat obserwuje się ich systematyczny spadek na rzecz urodzeń pozamałżeńskich. W latach 2000–2025 udział urodzeń pozamałżeńskich w województwie wzrósł ponad dwukrotnie – z 17,0% do 39,9%.

Wykres 17. Urodzenia żywe małżeńskie i pozamałżeńskie
Chart 17. Legitimate and illegitimate live births

Warmińsko-mazurskie znalazło się w grupie trzech województw o najwyższym odsetku urodzeń pozamałżeńskich. Wyższą wartość odnotowano tylko w zachodniopomorskim (46,7%) i lubuskim (45,4%). Najniższym udziałem cechowało się podkarpackie (15,1%), małopolskie (16,1%) i podlaskie (19,9%). Udział dzieci urodzonych w związkach pozamałżeńskich w warmińsko-mazurskim był większy w miastach (41,9%) niż na wsi (37,1%).

3.2. Płodność i dieta

3.2. Fertility rates

Współczynnik płodności – stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15–49 lat) – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 kobiet w wieku rozrodczym). Współczynnik wyraża średnią liczbę dzieci urodzonych w ciągu badanego okresu przypadającą na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat.

Współczynnik płodności cząstkowy – stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie pochodzących z kobiet w danym wieku do ogólnej liczby kobiet w tym samym wieku. Współczynniki cząstkowe oblicza się dla pojedynczych roczników wieku rozrodczego kobiet (15–49 lat) lub dla 5-letnich grup. Urodzenia z kobiet w wieku poniżej 15 lat włącza się do wieku 15 lat, a urodzenia z kobiet w wieku 50 lat i więcej do wieku 49 lat.

Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Tablica 12. Płodność i dzietność

Table 12. Fertility rates

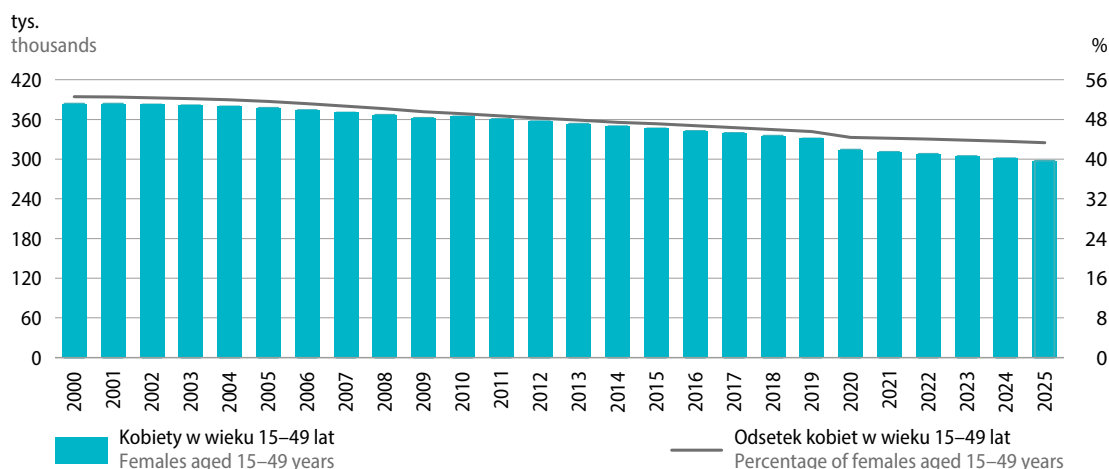
Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Kobiety w wieku rozrodczym (15–49 lat) Females at reproductive age (15–49 years)	383 656	377 452	364 386	346 152	314 268	297 319
Współczynnik płodności kobiet Female fertility rate	40,5	38,8	43,0	37,7	38,4	24,7
miasta urban areas	33,7	34,5	39,4	35,8	37,0	24,9
wieś rural areas	52,0	45,7	48,5	40,5	40,4	24,4
Współczynnik dzietności ogólnej Total fertility rate	1,48	1,34	1,39	1,23	1,38	0,98

Kobiety w wieku rozrodczym

Females at reproductive age

W latach 2000–2025 nastąpiły niekorzystne zmiany w liczbie kobiet w wieku rozrodczym. Za okres prokreacyjny kobiet przyjmowany jest przedział wieku 15–49 lat. Spadek liczby kobiet w tej grupie odnotowano we wszystkich województwach. W warmińsko-mazurskim populacja kobiet w wieku prokreacyjnym zmniejszyła się o 22,5% (w kraju o 16,2%). Największy ubytek odnotowano w opolskim (o 29,7%) i śląskim (o 27,3%). Jedynie w trzech województwach ubytek był mniejszy niż 10% – mazowieckim, małopolskim i pomorskim. Równolegle ze zmniejszaniem się liczby kobiet w wieku rozrodczym następował spadek ich udziału w całkowitej liczbie kobiet. W 2025 r. w warmińsko-mazurskim odsetek ten wyniósł 43,3% (w kraju 43,8%) i był o 9,3 p. proc. niższy w porównaniu z 2000 r. (w kraju o 7,4 p. proc.).

Wykres 18. Kobiety w wieku 15–49 lat
Chart 18. Females aged 15–49 years

Oprócz zarejestrowanego w analizowanych latach 2000–2025 zmniejszenia liczby kobiet w wieku 15–49 lat, nastąpiły również zmiany w strukturze tej zbiorowości. W 2000 r. odsetek kobiet w wieku rosnącej płodności (do 25 lat) wyniósł 32,0%, a w ciągu badanych lat zmniejszył się do poziomu 23,6%. Udział kobiet w wieku wygaszającej się płodności (powyżej 40 lat) na początku okresu wyniósł 30,5%, a na końcu wzrósł do poziomu 36,8%.

Płodność kobiet

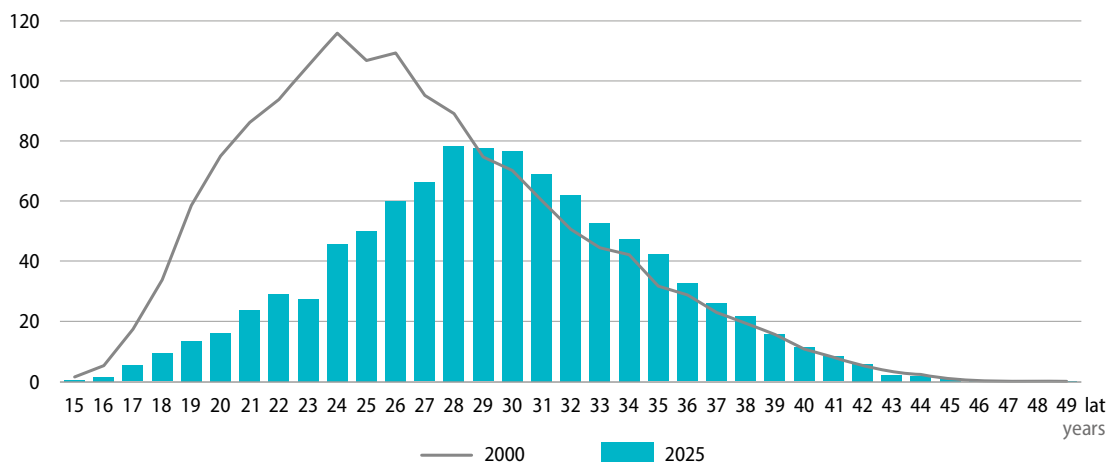
Female fertility

Ogólny współczynnik płodności kobiet, wyrażający liczbę urodzonych dzieci przypadających na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat, w warmińsko-mazurskim w 2025 r. wyniósł 24,7 (w kraju 28,0) i był najniższym wśród województw. W porównaniu z 2000 r. zmniejszył się o 15,8 (w kraju o 9,5). Największą wartość współczynnika płodności odnotowano wśród kobiet mieszkających w małopolskim (31,7) i mazowieckim (31,2).

W badanym okresie nastąpiło zmniejszenie dysproporcji w poziomie współczynnika płodności kobiet na wsi i w mieście. W 2000 r. współczynnik płodności kobiet zamieszkających w warmińsko-mazurskim na wsi był wyższy (52,0) niż w miastach (33,7), natomiast w 2025 r. płodność kobiet mieszkających zarówno na wsi, jak i w miastach, kształtowała się na podobnym poziomie (miasta – 24,9, wieś – 24,4).

Zmniejszeniu populacji kobiet w wieku rozrodczym oraz spadkowi liczby urodzeń towarzyszyły zmiany w liczebności urodzeń w zależności od wieku rodzących kobiet. Zmienił się **wzorzec płodności**, czyli poziom natężenia urodzeń w zależności od wieku matki. Kobiety coraz później decydują się na urodzenie dziecka, o czym świadczy spadek współczynnika płodności kobiet w młodszych rocznikach wieku. W badanym okresie w warmińsko-mazurskim nastąpił spadek częstości urodzeń wśród kobiet w wieku do 28 lat włącznie, a wzrósł wśród kobiet w wieku 29 lat i więcej. Najwyższa płodność kobiet przesunęła się z wieku 24 lat do wieku 28 lat.

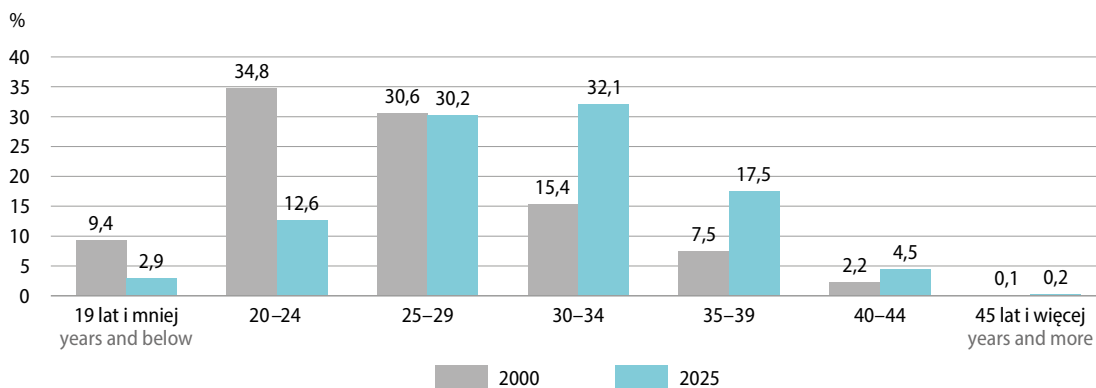
Wykres 19. Współczynnik płodności kobiet
Chart 19. Female fertility rate

W 2025 r. w dziewięciu województwach, w tym w warmińsko-mazurskim, najwyższa płodność występowała wśród kobiet w grupie wieku 25–29 lat. W pozostałych siedmiu przesunęła się do grupy wieku 30–34 lata. W warmińsko-mazurskim poziom płodności w dwóch najmłodszych grupach wieku (15–19, 20–24 lata) był wyższy niż przeciętnie w kraju, natomiast w pozostałych grupach wieku – niższy. W porównaniu z 2000 r. największy spadek płodności w województwie odnotowano wśród kobiet w grupie wieku 20–24 lata (o 66,5).

W 2000 r. najczęściej rodziły kobiety w wieku 20–24 lata, a porody kobiet w wieku 30 lat i więcej stanowiły zaledwie 25,2% wszystkich urodzeń. W 2025 r. najczęściej rodzącymi były kobiety w wieku 30–34 lata, a także 25–29 lat. Porody kobiet w wieku powyżej 29 roku życia stanowiły już ponad połowę (54,3%) wszystkich urodzeń.

Wykres 20. Urodzenia żywe według wieku matki
Chart 20. Live births by age of mother

W warmińsko-mazurskim najwyższą płodność odnotowano wśród mieszanek powiatu nowomiejskiego i działowskiego (powyżej 27), najmniejszą – kętrzyńskiego (poniżej 20). Powiat kętrzyński z wartością współczynnika płodności na poziomie 19,6 znalazł się na dwunastym miejscu wśród wszystkich powiatów w kraju pod względem najniższej płodności kobiet. W większości powiatów w województwie najczęściej urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym zarejestrowano w grupie wieku 25–29 lat. W Olsztynie oraz powiecie giżyckim, piskim, nidzickim, bartoszyckim, mrągowskim i gołdapskim najwyższa płodność dotyczyła kobiet w grupie wieku 30–34 lata.

Mapa 12. Współczynnik płodności kobiet w 2025 r.
Map 12. Female fertility rate in 2025

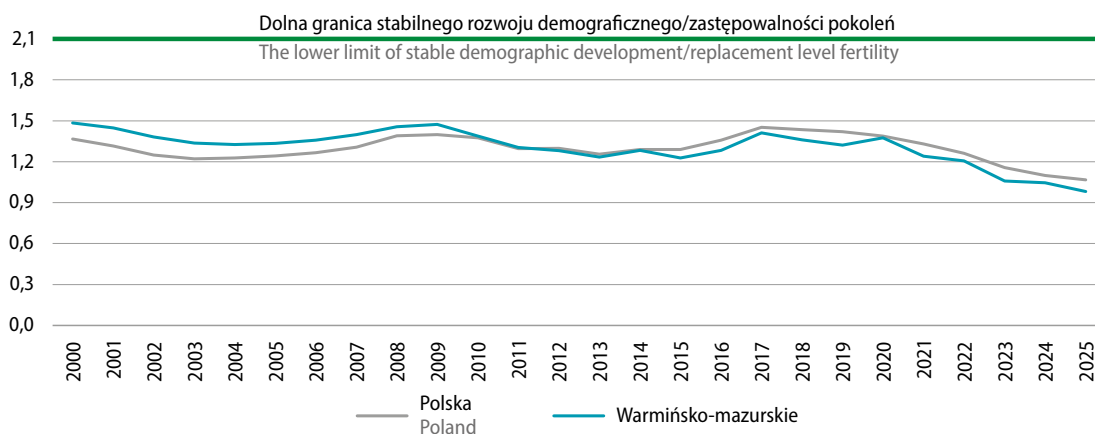
Dzietność ogólna

Total fertility

Poziom współczynnika dzietności pozwala ocenić stopień zastępowalności pokoleń. Aby zapewnić stabilny rozwój demograficzny, współczynnik powinien kształtować się na poziomie 2,10–2,15. Oznacza to, że średnio kobieta w wieku 15–49 lat powinna urodzić więcej niż dwoje dzieci, czyli na 100 kobiet w tym wieku powinno przypadać co najmniej od 210 do 215 urodzonych dzieci. Analiza poziomu dzietności zarówno w województwie, jak i w całym kraju wskazuje, że rejestrowana liczba urodzeń jest od wielu lat zbyt mała, aby zagwarantować zastępowalność pokoleń.

W latach 2000–2011 dzietność kobiet zamieszkałych w województwie była wyższa od przeciętnej w kraju, natomiast od 2012 r. niższa. Średnia liczba dzieci urodzonych przez 100 kobiet w ciągu całego okresu rozrodczego obniżyła się ze 148 w 2000 r. do 98 w 2025 r. (w kraju ze 137 do 107). W sześciu województwach zanotowano dzietność wyższą od przeciętnej w kraju. Najwyższa dotyczyła kobiet w mazowieckim, w którym na 100 kobiet w wieku rozrodczym urodziło się 115 dzieci.

Wykres 21. Współczynnik dzietności ogólnej
Chart 21. Total fertility rate

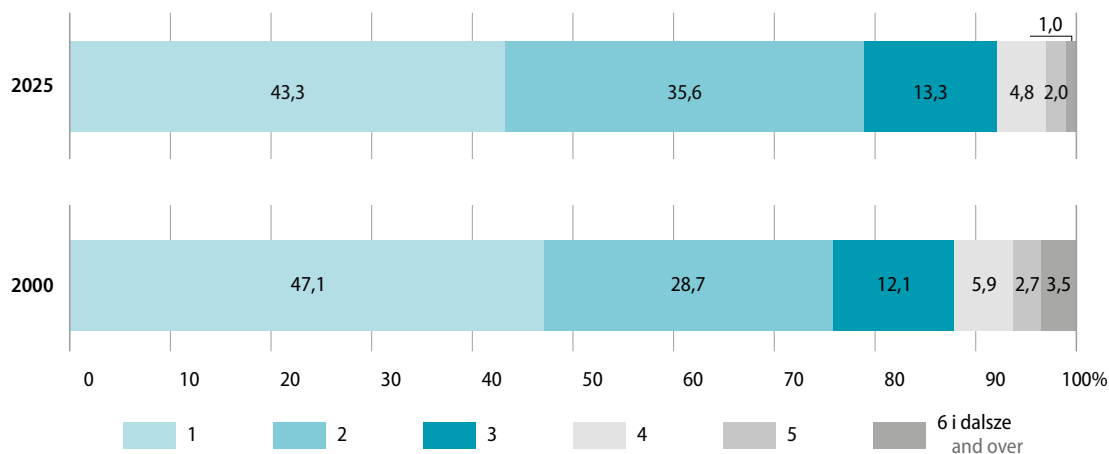
W warmińsko-mazurskim najwyższy poziom dzietności odnotowano wśród kobiet zamieszkujących powiat nowomiejski, w którym na 100 kobiet w wieku 15–49 lat urodziło się 117 dzieci. W trzynastu powiatach liczba urodzeń na 100 kobiet w wieku rozrodczym była mniejsza niż 100. Liczba dzieci urodzonych w miastach była nieznacznie wyższa (100) niż na terenach wiejskich (96).

Mapa 13. Współczynnik dzietności ogólnej w 2025 r.
Map 13. Total fertility rate in 2025

W 2025 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział w urodzeniach żywych miały urodzenia pierwszej i drugiej kolejności. Stanowiły one ponad ¾ wszystkich urodzeń w województwie. W porównaniu z 2000 r. zauważalny był jednak spadek udziału urodzeń pierwszych na korzyść urodzeń drugiej i trzeciej kolejności. Oznacza to, że ubyło kobiet decydujących się na pierwsze dziecko, ale wśród tych, które już urodziły, więcej było kobiet, które zdecydowały się na więcej niż jedno dziecko.

Wykres 22. Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka
Chart 22. Live births by birth order

Rozdział 4. Umieralność i trwanie życia

Chapter 4. Mortality and life expectancy

Zgony są elementem ruchu naturalnego, który obok urodzeń w sposób bezpośredni wpływa na wielkość przyrostu naturalnego, a tym samym na kierunek zmian demograficznych. Wzrost umieralności, obserwowany w ostatnich latach, wynika ze zmian w strukturze ludności według wieku i rosnącego odsetka osób starszych. Liczba mieszkańców w wieku 65 lat i więcej w latach 2000–2025 zwiększyła się w warmińsko-mazurskim o 87%, a udział tej grupy w całej populacji województwa wzrósł niemal dwukrotnie.

Poziom umieralności wpływa na wartość parametru, jakim jest długość przeciętnego dalszego trwania życia. Jego analiza umożliwia śledzenie zmian, jakie zachodzą w ogólnym stanie zdrowia ludności. Pomaga oszacować długość życia bez chorób lub niepełnosprawności, jak również badać procesy starzenia się społeczeństwa.

4.1. Umieralność

4.1. Mortality

Zgon – trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności narządów niezbędnych do życia (niezależnie od okresu po urodzeniu żywym), w konsekwencji czego następuje ustanie czynności życiowych całego ustroju.

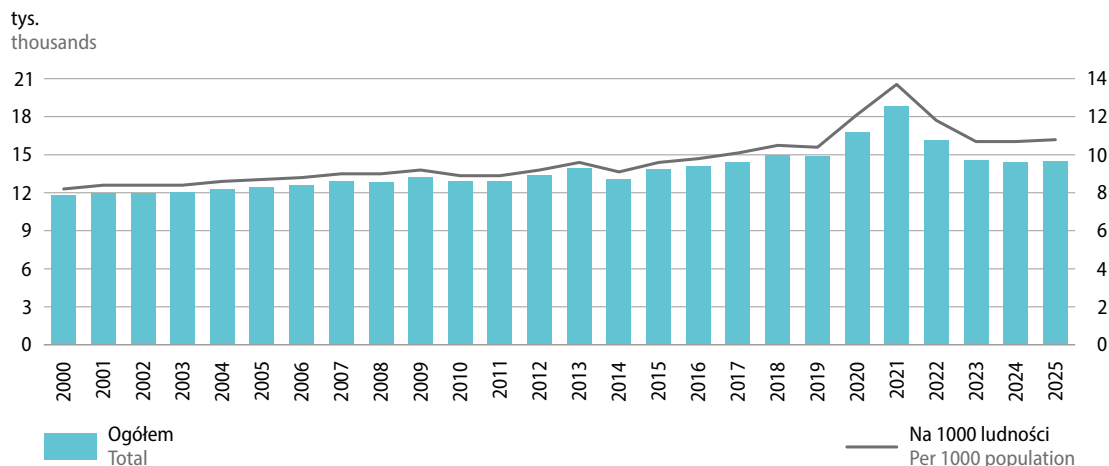
Współczynnik zgonów – stosunek liczby zgonów w danym okresie (najczęściej roku) do liczby ludności według stanu na środek okresu lub do średniej liczby ludności z tego okresu – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności). Współczynnik zgonów jest podstawową miarą umieralności.

Tablica 13. Zgony
Table 13. Deaths

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	11 777	12 421	12 942	13 858	16 755	14 485
miasta urban areas	6 755	7 332	7 662	8 295	10 235	8 888
wieś rural areas	5 022	5 089	5 280	5 563	6 520	5 597
Na 1000 ludności Per 1000 population	8,2	8,7	8,9	9,6	12,1	10,8
miasta urban areas	7,9	8,6	8,9	9,7	12,4	11,3
wieś rural areas	8,7	8,8	9,0	9,5	11,6	10,1

W województwie warmińsko-mazurskim w okresie 2000–2021 niemal co roku wzrastała liczba zgonów. Do 2019 r. przyrosty liczby zmarłych nie przekroczyły 0,8 tys. osób. Gwałtowny wzrost rejestrowanych zgonów nastąpił w 2020 r. i miał miejsce również w 2021 r. Bezpośrednią przyczyną zwiększenia umieralności był wpływ pandemii COVID-19, spowodowanej rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2. W 2022 r. liczba zgonów zmniejszyła się w porównaniu z 2021 r., jednak nadal przewyższała poziom zgonów rejestrowanych w latach poprzedzających pandemię. Dopiero w 2023 r. osiągnęła wartość porównywalną z okresu przed pandemią.

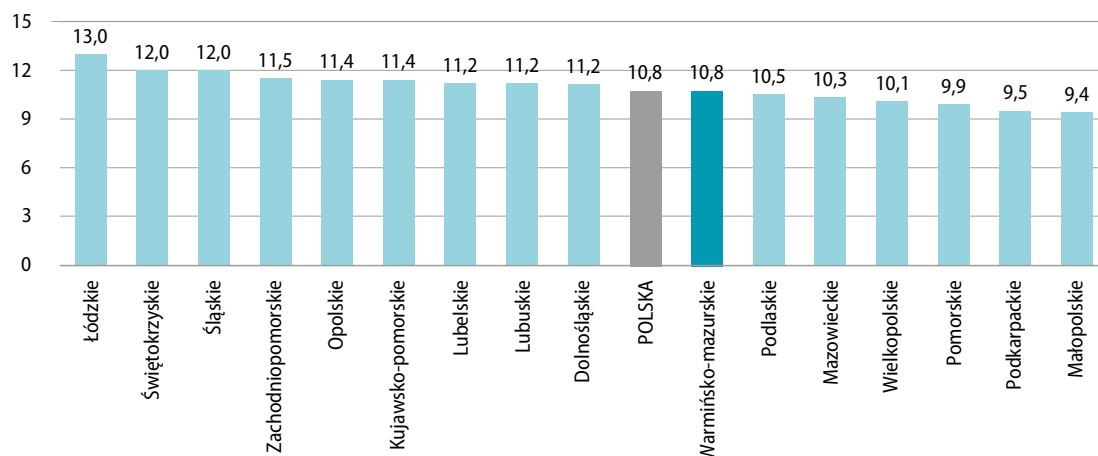
Wykres 23. Zgony
Chart 23. Deaths

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim zmarło 14,5 tys. osób. Liczba zgonów była zbliżona do notowanej rok wcześniej, ale o 23,0% większa niż w 2000 r. (w kraju o 10,2%). Zmniejszenie liczby zgonów w porównaniu z 2024 r. odnotowano w dwunastu województwach – największe miało miejsce w podkarpackim (o 4,1%). W pozostałych województwach liczba zgonów zwiększyła się – najbardziej w kujawsko-pomorskim (o 2,8%).

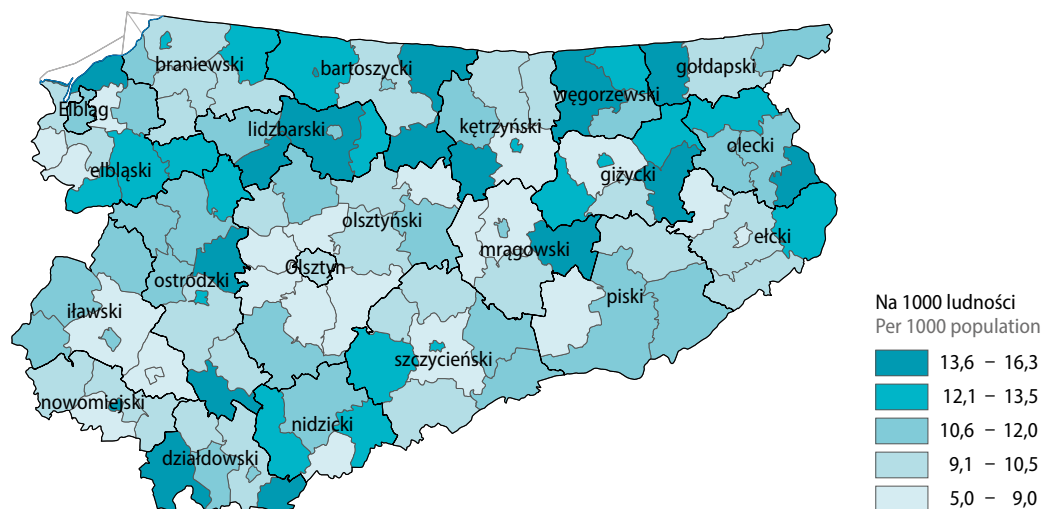
Liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 ludności, zarówno w warmińsko-mazurskim, jak i w całym kraju, wyniosła 10,8 i pozostała na poziomie zbliżonym do rejestrowanego rok wcześniej. Najniższą umieralność (poniżej 10) odnotowano w małopolskim, podkarpackim i pomorskim, a najwyższą – w łódzkim (13,0). W latach 2000–2014 w warmińsko-mazurskim wyższe współczynniki zgonów rejestrowano na terenach wiejskich. Od 2015 r. wyższy poziom umieralności dotyczył mieszkańców miast.

Wykres 24. Zgony na 1000 ludności w 2025 r.
Chart 24. Deaths per 1000 population in 2025

Współczynnik zgonów charakteryzował się większym zróżnicowaniem na poziomie gminnym niż wojewódzkim. W warmińsko-mazurskim gminą o najniższym współczynniku była Stawiguda (5,0). Znalazła się ona na szóstym miejscu w Polsce pod względem najmniejszej liczby zgonów na 1000 ludności. Najwyższą wartość współczynnika w województwie odnotowano wśród mieszkańców gminy Sępólno i Banie Mazurskie (powyżej 16). W porównaniu z 2024 r. współczynnik wzrósł w 65 gminach, a zmalał w 51.

Mapa 14. Zgony w 2025 r.
Map 14. Deaths in 2025

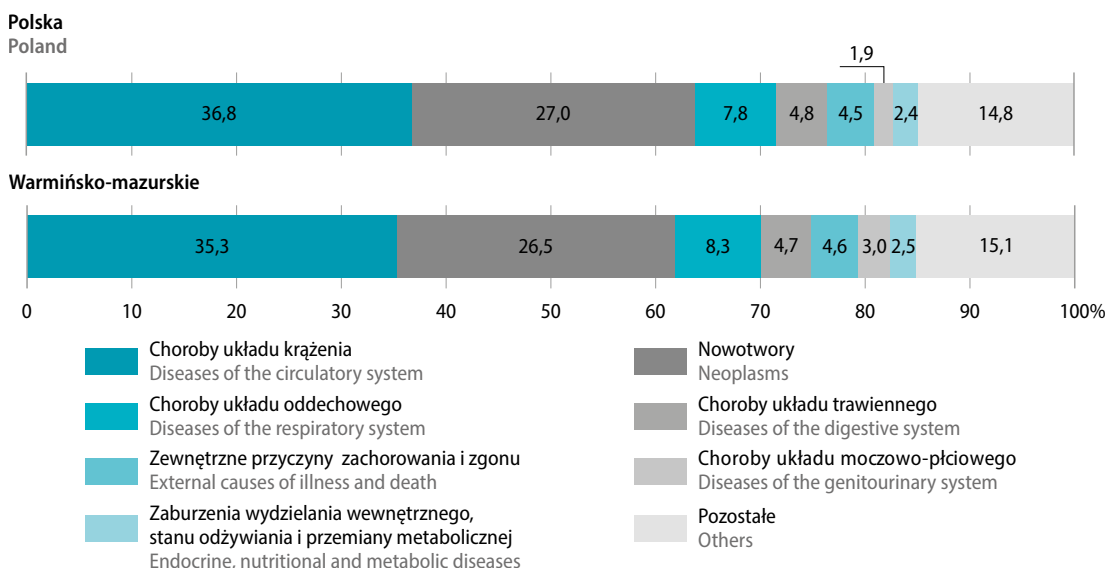

Przyczyny zgonów

Causes of deaths

Głównymi przyczynami zgonów w województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak i w kraju, były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. W 2024 r. stanowiły one przyczynę ponad połowy (61,8%) wszystkich zgonów (w kraju 63,8%). Od 2020 r. wśród chorób prowadzących do śmierci uwzględniany był również COVID-19, który w 2021 i 2022 r. był trzecią najczęstszą przyczyną zgonu. W 2024 r. jako choroba prowadząca do śmierci został zarejestrowany jedynie 59 razy, stanowiąc 0,4% przyczyn zgonów w województwie (w Polsce 0,5%).

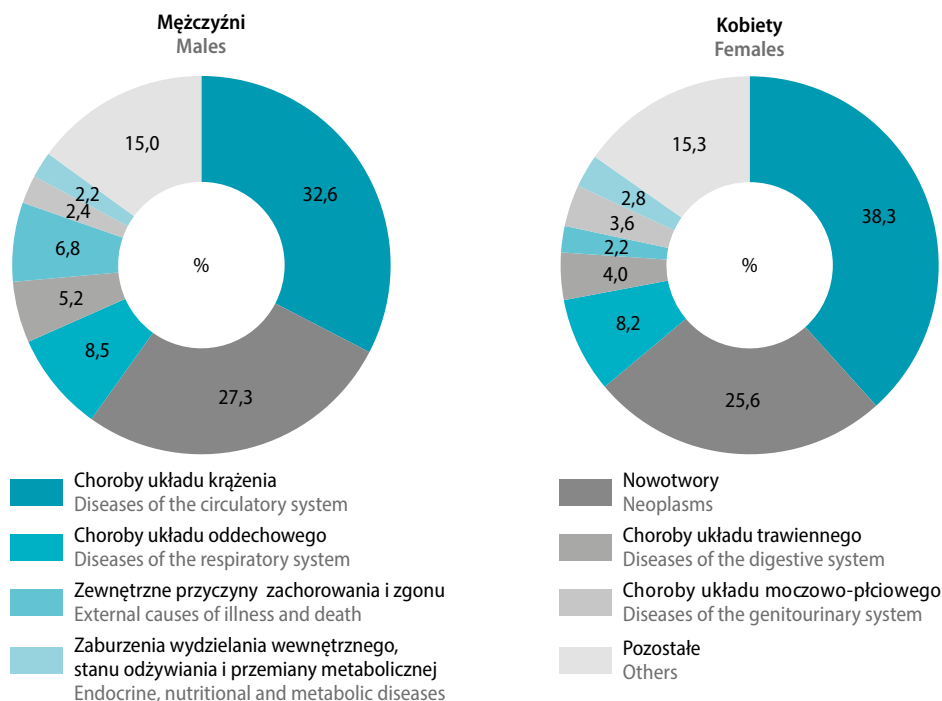
Wykres 25. Zgony według przyczyn w 2024 r.
Chart 25. Deaths by causes in 2024

W 2024 r. w warmińsko-mazurskim z powodu chorób układu krążenia zmarło 5,1 tys. osób. W Polsce natężenie umieralności spowodowane chorobami układu krążenia było zróżnicowane i w przeliczeniu na 10 tys. ludności kształtowało się od 30 zgonów w wielkopolskim do 51 w dolnośląskim. Warmińsko-mazurskie zajęło szóstą lokatę pod względem najniższej wartości tego wskaźnika (38). W kraju wyniósł on 40. Nowotwory były przyczyną 3,8 tys. zgonów w warmińsko-mazurskim. Współczynnik zgonów na nowotwory w województwie wyniósł 28 (w kraju 29). Najwyższą umieralność na nowotwory odnotowano w łódzkim, świętokrzyskim, śląskim i kujawsko-pomorskim – 33 zgony na 10 tys. ludności, najniższą w podkarpackim – 24.

W analizie zgonów według płci, główne ich przyczyny nie zmieniły się. Zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn, najczęstszymi powodami zgonów w 2024 r. były choroby układu krążenia i nowotwory. Zgony wywołane chorobami układu krążenia częściej występowały u kobiet, natomiast nowotworami – u mężczyzn.

Wykres 26. Zgony według płci i przyczyn w 2024 r.
Chart 26. Deaths by sex and causes in 2024

Zgony niemowląt

Infant deaths

Zgon niemowlęcia – zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku.

Zgon noworodka – zgon dziecka w wieku poniżej czterech tygodni (0–27 dni). Przez wiek 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

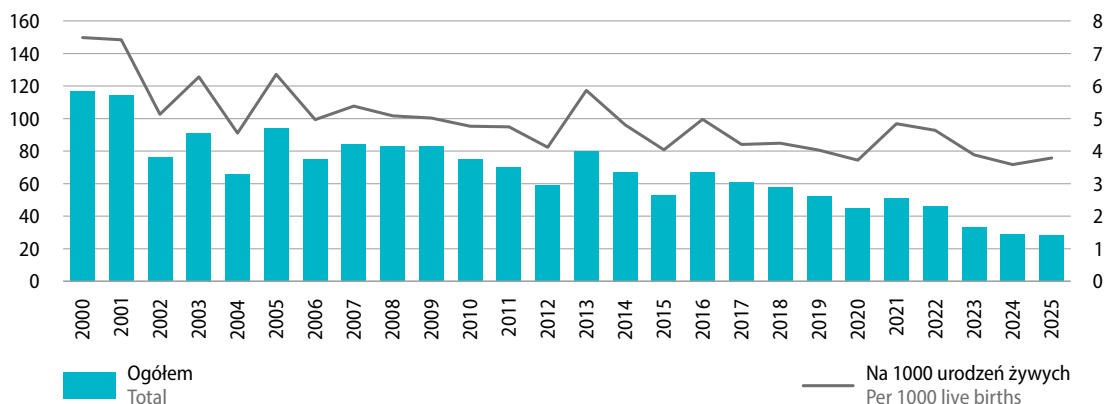
Współczynnik zgonów niemowląt – stosunek liczby zgonów niemowląt w danym okresie do liczby urodzeń żywych w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 urodzeń żywych).

Tablica 14. Zgony niemowląt
Table 14. Infant deaths

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Ogółem Total	117	94	75	53	45	28
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	7,5	6,4	4,8	4,0	3,7	3,8

Od wielu lat obserwuje się zmniejszenie umieralności niemowląt. W 2025 r. w województwie warmińsko-mazurskim w okresie niemowlęcym zmarło 28 dzieci: 15 chłopców i 13 dziewczynek. Było to ponad 4-krotnie mniej niż w 2000 r. Współczynnik zgonów niemowląt wyniósł 3,8 (w kraju 3,3) i był dwukrotnie mniejszy niż dwadzieścia pięć lat wcześniej. Najwyższy współczynnik zarejestrowano w kujawsko-pomorskim (4,6) i lubelskim (4,2), a najmniejszy – w podkarpackim (2,3).

Wykres 27. Zgony niemowląt
Chart 27. Infant deaths

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim liczba zgonów niemowląt w miastach wyniosła 19, a na wsi – 9. Znalazło to odzwierciedlenie w wysokości współczynnika zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych, który w miastach osiągnął wartość 4,4, a na wsi – 3,0. Nieco ponad 64% zgonów niemowląt zarejestrowano przed ukończeniem przez nie pierwszego miesiąca, w tym prawie 78% w okresie pierwszego tygodnia życia.

4.2. Trwanie życia

4.2. Life expectancy

Przeciętne dalsze trwanie życia – wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu – wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia bez niepełnosprawności osoba w danym wieku, pod warunkiem, że aktualne warunki umieralności i utraty zdrowia nie ulegną zmianie.

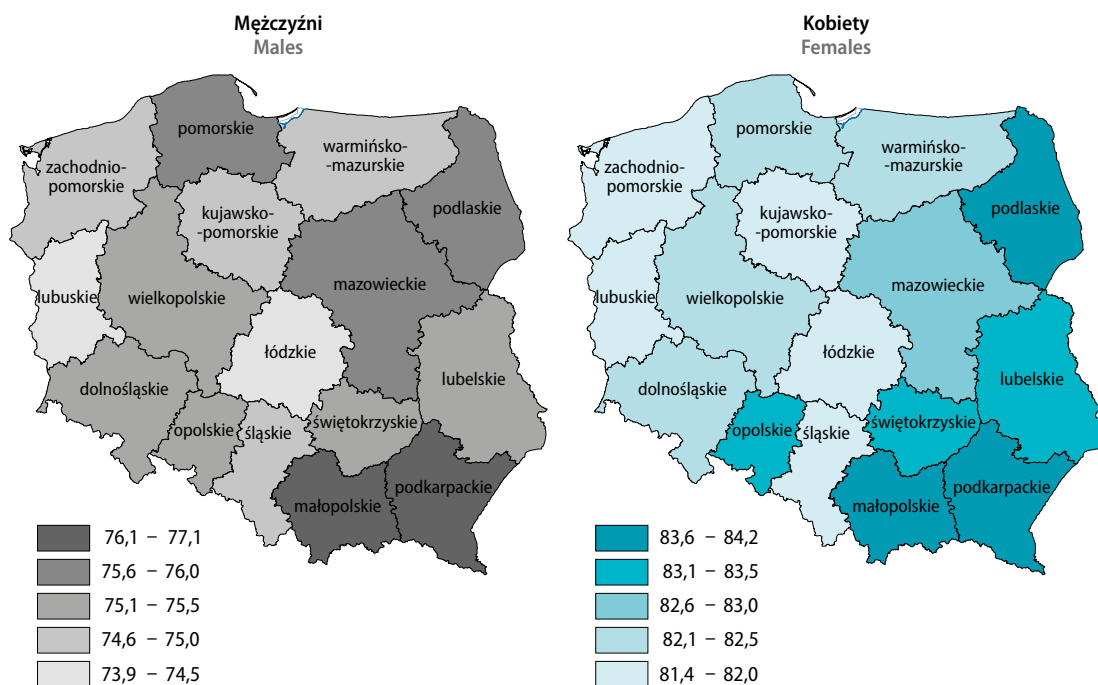
Tablica 15. Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia

Table 15. Average number of years of life expectancy at the moment of birth

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Mężczyźni Males	69,2	70,0	71,3	72,7	72,0	74,6
Kobiety Females	78,6	79,4	80,4	81,1	80,6	82,4

W ostatnich dekadach długość przeciętnego dalszego trwania życia, zarówno mężczyzn, jak i kobiet, systematycznie wydłużała się we wszystkich województwach. W warmińsko-mazurskim w latach 2000–2019 przeciętne trwanie życia mężczyzn wzrosło o 3,8 roku (w kraju o 4,4), a kobiet o 2,6 roku (w kraju o 3,8). W 2020 oraz 2021 r. na skutek epidemii COVID-19 i związanej z nią zwiększonej liczby zgonów, oczekiwana długość trwania życia uległa skróceniu dla obu płci. Niekorzystna tendencja uległa odwróceniu w 2022 r., a kolejne lata przyniosły kontynuację wcześniejszego trendu. W 2025 r. najdłuższe trwanie życia prognozowano, zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet, w podkarpackim, a najkrótsze – w łódzkim.

Mapa 15. Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia w 2025 r.
Map 15. Average number of years of life expectancy at the moment of birth in 2025

Dysproporcja między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn, wynikająca z wyższej umieralności mężczyzn, zmniejszyła się w latach 2000–2025 z 9,4 do 7,5 roku (w Polsce z 8,3 do 7,8). Największą różnicę w wartości przeciętnego trwania życia na korzyść kobiet w 2025 r. zanotowano w województwie świętokrzyskim i lubelskim (8 lat), a najmniejszą – w pomorskim (6,3 roku).

W analizie przeciętnego trwania życia ważne jest uwzględnienie oczekiwanego trwania życia w zdrowiu. Jeżeli wzrasta ono szybciej niż przeciętne trwanie życia, oznacza to, że ludzie przez coraz większą część życia cieszą się dobrym zdrowiem. Oczekiwane lata przeżyte w zdrowiu, nazywane też **wskaźnikiem oczekiwanej długości życia bez niepełnosprawności**, to parametr obrazujący sytuację zdrowotną ludności.

Tablica 16. Oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (w latach)
Table 16. Healthy life expectancy (in years)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2025
Mężczyźni Males	57,1	58,6	59,2	61,4
Kobiety Females	61,7	62,7	63,5	65,1

Dla dziewczynek urodzonych w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. oczekiwane lata przeżyte w zdrowiu to 65,1, czyli prawie 80% długości życia. Pomimo, że dla mężczyzn prognozuje się krótsze trwanie życia, to jednak przewiduje się, że większą jego część przeżyją oni w zdrowiu (prawie 83% długości życia, czyli 61,4 roku).

Rozdział 5. Ruch wędrowkowy ludności

Chapter 5. Migration of population

Migracje stanowią jeden ze składników bilansu ludności, decydujący o liczbie ludności, a także jej rozmieszczeniu terytorialnym. Badanie migracji dostarcza informacji o przemieszczaniu się ludności, jak również o cechach demograficzno-społecznych osób migrujących. Malejąca liczba mieszkańców warmińsko-mazurskiego to skutek nie tylko ujemnego przyrostu naturalnego ludności, ale również efekt ujemnego salda migracji – przewagi liczby osób, które wymeldowały się z pobytu stałego nad liczbą osób nowo zameldowanych.

5.1. Migracje wewnętrzne

5.1. Internal migration

Migracje wewnętrzne – zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w celu osiedlenia się na stałe (lub na pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.

W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

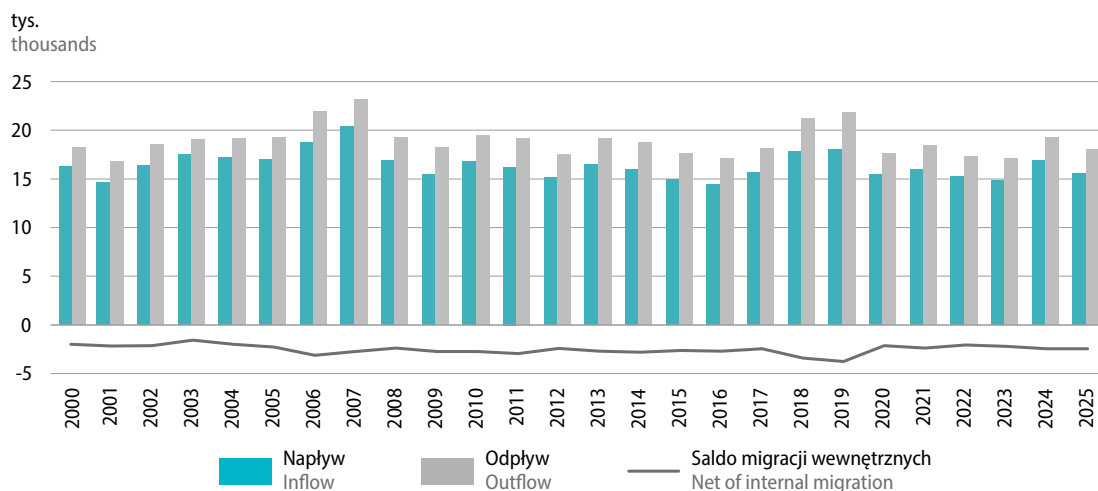
Saldo migracji wewnętrznych – różnica pomiędzy liczbą osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej z innych miejscowości w kraju a liczbą osób, które w tym okresie opuściły tę jednostkę przenosząc się do innych miejscowości w kraju. Saldo dla kraju jako całości jest równe 0.

Tablica 17. Migracje wewnętrzne
Table 17. Internal migration

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Napływ Inflow	16 274	17 055	16 772	14 955	15 490	15 596
z tego samego województwa from the same voivodship	11 807	12 546	12 847	11 547	11 883	12 044
z innych województw from other voivodships	4 467	4 509	3 925	3 408	3 607	3 552
Odływ Outflow	18 276	19 316	19 493	17 564	17 603	18 052
do tego samego województwa to the same voivodship	11 807	12 546	12 847	11 547	11 883	12 044
do innych województw to other voivodships	6 469	6 770	6 646	6 017	5 720	6 008
Saldo Net	-2 002	-2 261	-2 721	-2 609	-2 113	-2 456
na 1000 ludności per 1000 population	-1,4	-1,6	-1,9	-1,8	-1,5	-1,8

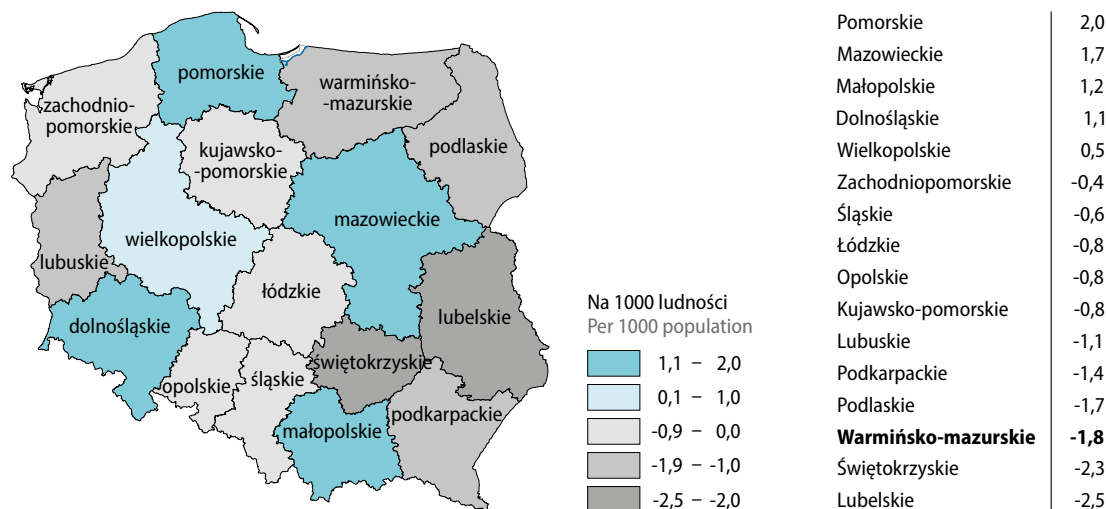
W latach 2000–2025 saldo migracji wewnętrznych w warmińsko-mazurskim było ujemne. W 2025 r. w województwie w ruchu wewnętrznym na pobyt stały zameldowało się 15,6 tys. osób, natomiast wymeldowało się z pobytu stałego 18,1 tys. W wyniku ujemnego salda migracji wewnętrznych liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 2,5 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych wyniosło minus 1,8. Oznacza to, że na każde 10 tys. ludności liczba mieszkańców zmniejszyła się o 18 osób.

Wykres 28. Migracje wewnętrzne
Chart 28. Internal migration

W 2025 r. tylko w pięciu województwach napływ ludności był większy od odpływu. W następstwie migracji wewnętrznych liczba ludności zwiększyła się w pomorskim, mazowieckim, małopolskim, dolnośląskim i wielkopolskim. W pozostałych jedenastu województwach liczba wymeldowań była większa niż zameldowań – saldo migracji wewnętrznych było ujemne. Największy odpływ migracyjny ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zarejestrowano w lubelskim i świętokrzyskim.

Mapa 16. Saldo migracji wewnętrznych w 2025 r.
Map 16. Net of internal migration in 2025

Migracje wewnątrzwojewódzkie

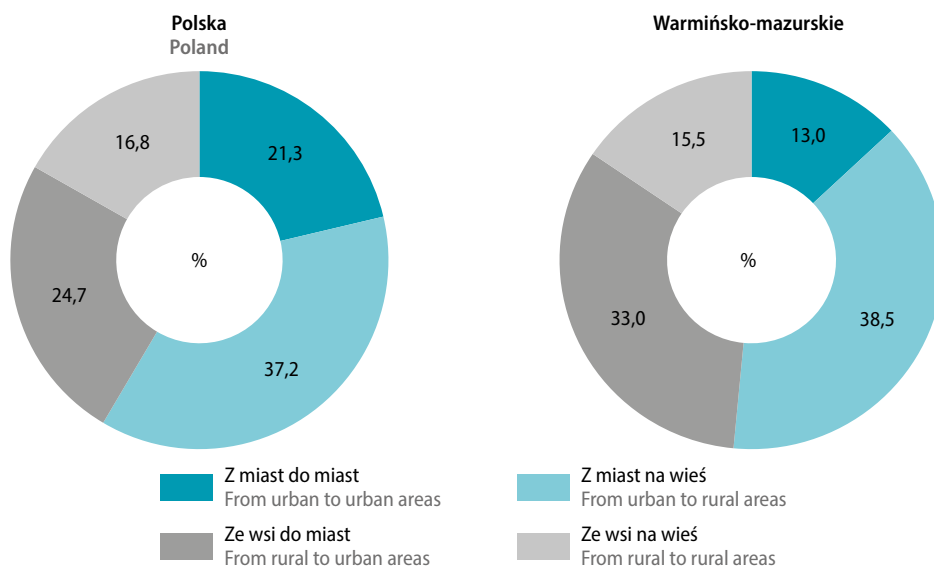
Intravoivodship migration

Wśród migracji wewnętrznych przeważały **migracje wewnątrzwojewódzkie**, dotyczące osób przemieszczających się między gminami województwa. Ruch migracyjny wewnątrzwojewódzki nie powoduje zmian w liczbie mieszkańców regionu, ale decyduje o przestrzennym rozmieszczeniu populacji. W latach 2000–2025 w granicach województwa adres zamieszkania zmieniał średnio 12,4 tys. osób rocznie. W 2025 r. wewnątrz warmińsko-mazurskiego przemieściło się 12,0 tys. osób. Stanowiły one 77,2% ludności napływowej i 66,7% ludności odpływowej.

Migracje wewnątrzwojewódzkie przeważały we wszystkich województwach. Największy ich udział w napływie ludności odnotowano wśród mieszkańców podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego i śląskiego (powyżej 80,0%), a najmniejszy – małopolskiego i mazowieckiego (po 69,9%). Udział migracji wewnątrzwojewódzkich w odpływie ludności wahał się od 58,6% w świętokrzyskim do 83,2% w wielkopolskim.

W migracjach wewnątrzwojewódzkich warmińsko-mazurskiego najczęstszym kierunkiem ruchu ludności były przemieszczenia z miasta na wieś, które dotyczyły 4,6 tys. osób. Najmniej osób przemieściło się z miast do miast – 1,6 tys. osób. W skali kraju dominującym był również kierunek migracji z miasta na wieś. Przeważał on w piętnastu województwach – największy odsetek osób przemieszczających się z miasta na wieś odnotowano w województwie dolnośląskim (42,9%). Jedynie w województwie śląskim ponad połowa migracji dotyczyła zmiany miejsca zamieszkania z miasta do miasta (50,6%).

Wykres 29. Kierunki migracji wewnątrzwojewódzkich w 2025 r.
Chart 29. Directions of intravoivodship migrations in 2025

Migracje międzywojewódzkie

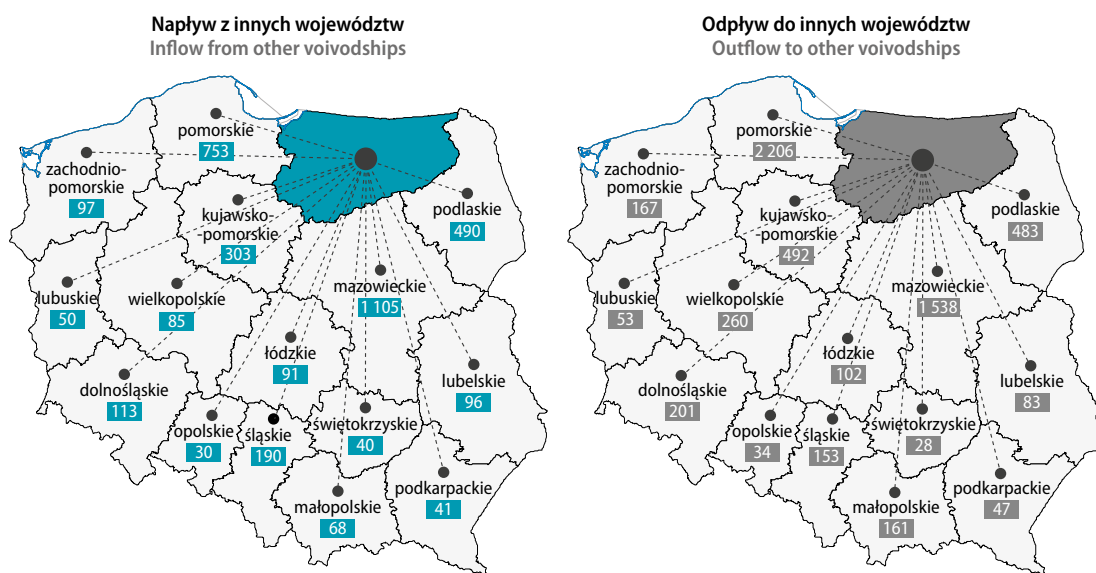
Intervoidship migration

Wpływ na saldo ruchu wewnętrznego ludności mają migracje międzywojewódzkie, dotyczące przemieszczeń ludności z województwa do innych województw i odwrotnie. W 2025 r. więcej mieszkańców wyjechało na stałe z warmińsko-mazurskiego (6,0 tys. osób) niż przybyło na pobyt stały z innych województw (3,6 tys.).

Główne kierunki przemieszczeń ludności od wielu lat nie zmieniają się. W 2025 r. mieszkańcy warmińsko-mazurskiego najczęściej wyjeżdżali do województwa pomorskiego i mazowieckiego. Ludność napływowa pochodziła przede wszystkim z sąsiednich województw: mazowieckiego, pomorskiego, podlaskiego i kujawsko-pomorskiego.

Mapa 17. Migracje na pobyt stały między województwem warmińsko-mazurskim a pozostałymi województwami w 2025 r.

Map 17. Migration for permanent residence among Warmińsko-Mazurskie Voivodship and other voivodships in 2025

W 2025 r. w migracjach międzywojewódzkich warmińsko-mazurskiego więcej było kobiet, które stanowiły 51,4% ludności napływowej i 52,7% ludności odpyływowej. W populacji osób, które przybyły do województwa przeważały osoby w grupie wieku 25–39 lat (36,0%). Wśród mieszkańców, którzy wyjechali z województwa, osoby w tej grupie wieku stanowiły ponad połowę (51,5%). Udział dzieci w wieku do 14 lat wyniósł 16,8% osób migrujących do warmińsko-mazurskiego oraz 12,7% migrujących z województwa. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 68,2% wszystkich zameldowań i 77,3% wymeldowań.

5.2. Migracje zagraniczne

5.2. International migration

Migracje zagraniczne – przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.

Imigracja – przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Emigracja – opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Saldo migracji zagranicznych – różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej/kraju z zagranicy i liczby osób, które w tym okresie wyjechały z tej jednostki/kraju za granicę.

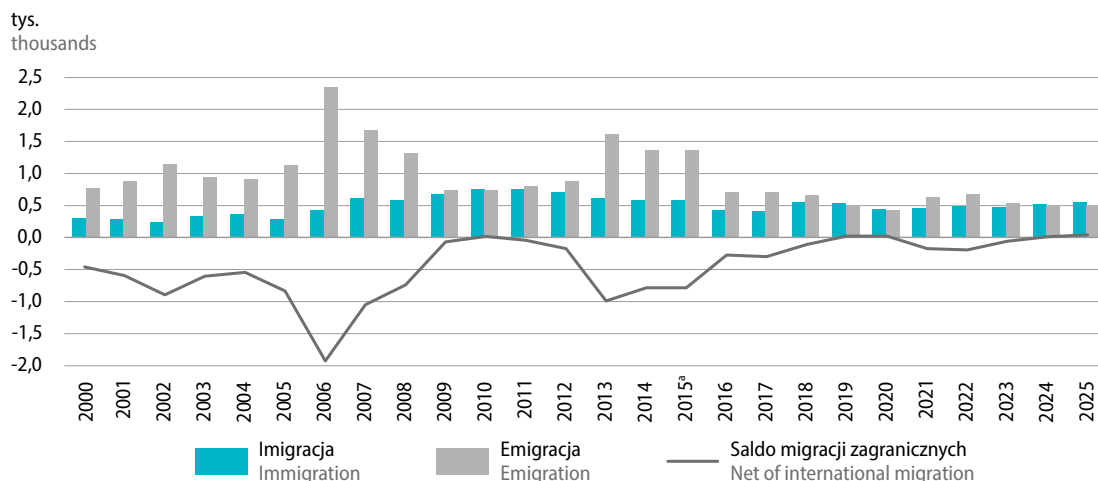
Tablica 18. Migracje zagraniczne
Table 18. International migration

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015 ^a	2020	2025
Imigracja Immigration	309	293	755	579	448	552
Emigracja Emigration	768	1 130	740	1 361	426	512
Saldo Net	-459	-837	15	-782	22	40
na 1000 ludności per 1000 population	-0,32	-0,59	0,01	-0,54	0,02	0,03

a Ze względu na brak pełnych danych dotyczących migracji zagranicznych w 2015 r., prezentowane dane dotyczą 2014 r.
a Due to the lack of complete data on international migration in 2015, presented data concern 2014.

Przez większość lat analizowanego okresu więcej mieszkańców warmińsko-mazurskiego wyjeżdżało za granicę niż z zagranicy przyjeżdżało. Rok 2025 był jednym z pięciu lat badanego okresu, w których saldo migracji zagranicznych osiągnęło wartość dodatnią. Z powodu wyjazdu na stałe za granicę województwo opuściło 512 mieszkańców, natomiast na stałe przybyły z zagranicy 552 osoby. Liczba mieszkańców województwa w wyniku migracji zagranicznych zwiększyła się o 40 osób. Współczynnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł 0,03. Oznacza to, że wyjazdy i przyjazdy zagraniczne nie miały istotnego wpływu na liczbę mieszkańców województwa.

Wykres 30. Migracje zagraniczne
Chart 30. International migration

a Ze względu na brak pełnych danych dotyczących migracji zagranicznych w 2015 r., prezentowane dane dotyczą 2014 r.
a Due to the lack of complete data on international migration in 2015, presented data concern 2014.

W 2025 r. zmniejszenie liczby ludności spowodowane nadwyżką emigracji nad imigracją odnotowano jedynie w województwie opolskim. W pozostałych województwach migracje zagraniczne wpłynęły dodatnio na bilans ludności. Największą różnicę między liczbą osób przyjeżdżających z zagranicy, a liczbą osób wyjeżdżających za granicę, zarejestrowano w mazowieckim i małopolskim. W kraju liczba imigrantów przewyższała liczbę emigrantów o 10,9 tys. osób.

W 2025 r. najwięcej osób do województwa warmińsko-mazurskiego przybyło z Wielkiej Brytanii i Niemiec. Kraje te cieszyły się największą popularnością również wśród emigrantów. Mężczyźni stanowili 55,8% imigrantów i 61,5% emigrantów. W grupie osób zameldowanych na pobyt stały z zagranicy ponad połowę (54,9%) stanowiły dzieci i młodzież w wieku do 18 lat, a 38,6% – osoby w wieku produkcyjnym. Wśród wyjeżdżających na stałe za granicę 15,2% stanowiły dzieci i młodzież, a 80,3% – osoby w wieku produkcyjnym.

Diagram 1. Imigranci i emigranci według krajów migracji w 2025 r.
Diagram 1. Immigrants and emigrants by countries of migrations in 2025

5.3. Saldo migracji na pobyt stały

5.3. Net of migration for permanent residence

Saldo migracji na pobyt stały – różnica między liczbą osób, które przybyły na stałe do danej jednostki administracyjnej/kraju a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej/kraju w danym okresie.

Współczynnik salda migracji na pobyt stały – przyrost/ubytek ludności danej jednostki administracyjnej/kraju na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki/kraju (według stanu na połowę badanego okresu).

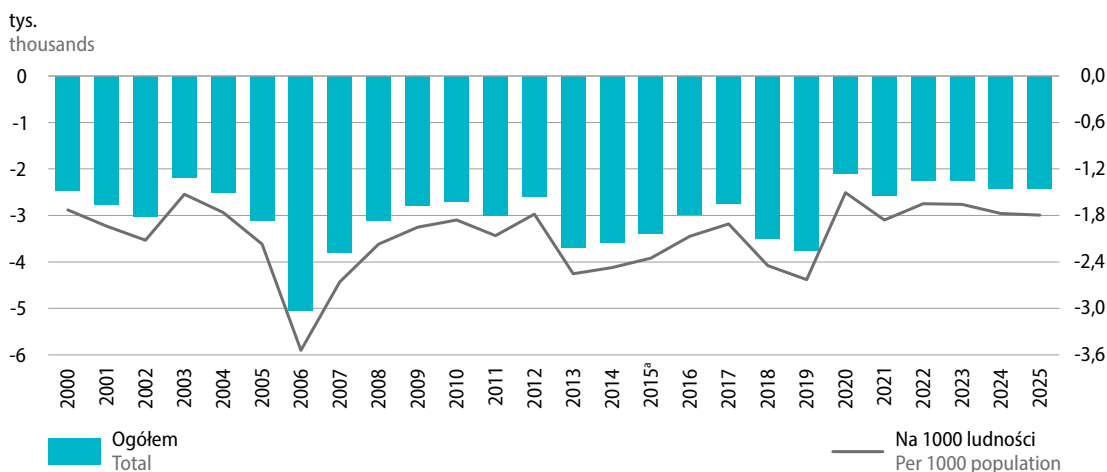
Tablica 19. Saldo migracji na pobyt stały
Table 19. Net of migration for permanent residence

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2015 ^a	2020	2025
Saldo Net	-2 461	-3 098	-2 706	-3 391	-2 091	-2 416
na 1000 ludności per 1000 population	-1,7	-2,2	-1,9	-2,4	-1,5	-1,8

a Do obliczeń wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
a Data was calculated using data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014.

Przez wszystkie lata analizowanego okresu w województwie warmińsko-mazurskim rejestrowano ujemne saldo migracji stałej, które jest sumą salda migracji wewnętrznych i zagranicznych. Oznacza to, że corocznie liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego przewyższała liczbę osób zameldowanych na stałe. W latach 2000–2025 migracje na pobyt stały wpłynęły na zmniejszenie liczby mieszkańców województwa łącznie o 76,7 tys. osób. W 2025 r. w wyniku migracji liczba ludności województwa zmniejszyła się o 2,4 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności województwa saldo migracji na pobyt stały wyniosło minus 1,8. Oznacza to, że na każde 10 tys. ludności liczba mieszkańców zmalała o 18 osób.

Wykres 31. Saldo migracji na pobyt stały
Chart 31. Net of migration for permanent residence

a Do obliczeń wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
a Data was calculated using data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014.

W 2025 r. w wyniku ruchów migracyjnych w dziewiętnastu powiatach województwa warmińsko-mazurskiego saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych przyjęło wartości ujemne. Najniższy współczynnik migracji na 1000 ludności, a tym samym największe wyludnienie spowodowane migracjami, odnotowano w powiatach: braniewskim, gołdapskim, bartoszyckim i kętrzyńskim. Dodatnie saldo wystąpiło tylko w powiecie olsztyńskim i ełckim.

Mapa 18. Saldo migracji na pobyt stały według powiatów w 2025 r.

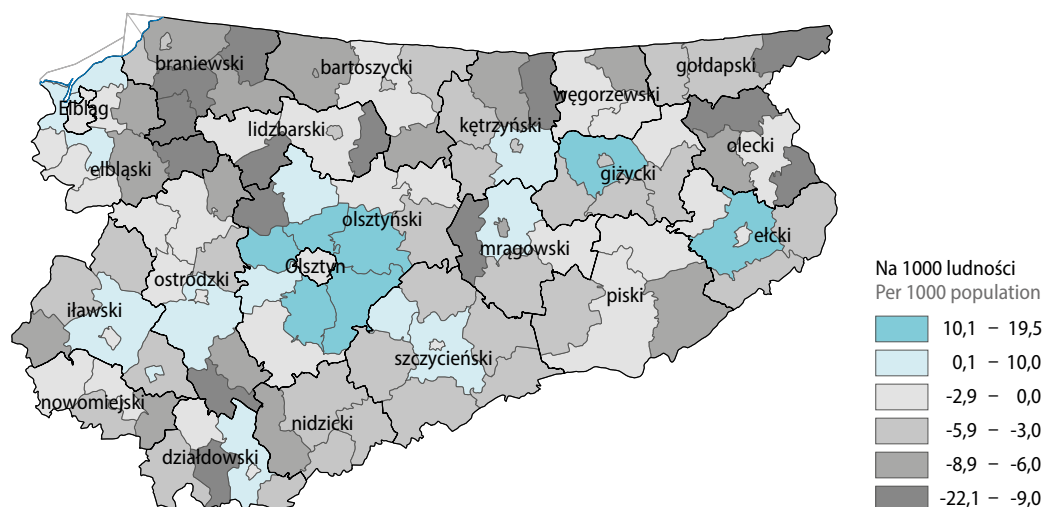
Map 18. Net of migration for permanent residence by powiats in 2025

Analiza salda migracji ludności na pobyt stały na poziomie gminnym potwierdza najczęstszy kierunek migracji wewnątrzwojewódzkich – z miast na wieś. Dodatnie saldo migracji stałej odnotowano w 19 gminach, m.in. wśród gmin otaczających Olsztyn lub graniczących z miastami powiatowymi. Najwięcej osób na 1000 ludności przybyło do gmin wiejskich – Stawigudy, Giżycka, Jonkowa i Ełku. Największy ubytek migracyjny w warmińsko-mazurskim, podobnie jak rok wcześniej, dotyczył mieszkańców gminy Dubeninki. W skali kraju gmina Dubeninki odnotowała największy spadek migracyjny liczby ludności na 1000 mieszkańców.

Mapa 19. Saldo migracji na pobyt stały według gmin w 2025 r.

Map 19. Net of migration for permanent residence by gminas in 2025

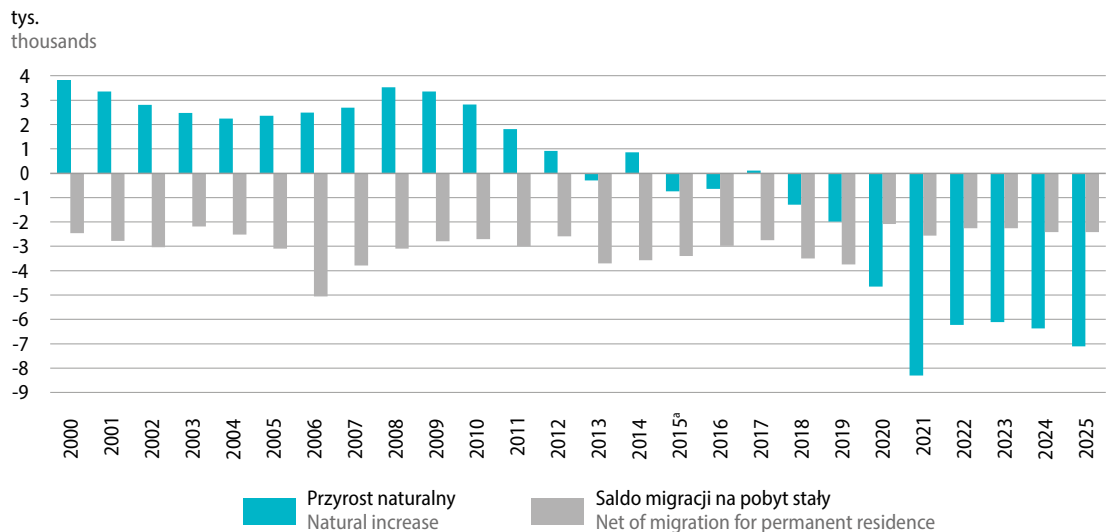

Rozdział 6. Rozwój demograficzny województwa według typologii J. Webba

Chapter 6. Demographic development of the Voivodship by J. Webb's typology

Zmiany w bilansie ludności województwa warmińsko-mazurskiego wynikają z dwóch procesów demograficznych: przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) i salda migracji (różnica między napływem i odpływem ludności w ruchu migracyjnym). Obserwowany spadek liczby mieszkańców warmińsko-mazurskiego to następstwo zarówno niekorzystnych tendencji w ruchu naturalnym ludności, jak również tego, że więcej osób wyjechało na stałe z województwa niż się w nim zameldowało.

Wykres 32. Przyrost naturalny i saldo migracji na pobyt stały
Chart 32. Natural increase and net of migration for permanent residence

a W 2015 r. do obliczenia salda migracji na pobyt stały wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
a In 2015, net of migration for permanent residence was calculated using data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014.

Analiza zmian przyrostu naturalnego i salda migracji oraz zidentyfikowanie, który z tych wskaźników wpływa w większym stopniu na przemiany ludnościowe, pozwala ustalić charakter demograficzny danej jednostki terytorialnej. Metodą, która uwzględnia relację przyrostu naturalnego i salda migracji na pobyt stały, a także pozwala określić stan rozwoju ludnościowego, jest typologia J. Webba. Wyróżnia ona osiem głównych typów jednostek. W zależności od kształtowania się wymienionych cech w przeliczeniu na 1000 ludności, klasyfikuje daną jednostkę do określonego typu rozwoju demograficznego, oznaczonego symbolem literowym od A do H.

TYPOLOGIA J. WEBBA

Typy rozwojowe (aktywne) – przyrost liczby ludności:

A – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji ($+PN > |-SM|$),

B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji ($+PN > +SM$),

C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji ($+PN < +SM$),

D – dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny ($|-PN| < +SM$).

Typy regresywne (nieaktywne) – spadek liczby ludności:

E – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji ($|-PN| > +SM$),

F – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji ($|-PN| > |-SM|$),

G – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym ($|-PN| < |-SM|$),

H – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny ($+PN < |-SM|$).

W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałe są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy przejściowe: AB, BC, CD, DE, EF, FG, GH, HA.

W typologii do odczytania relacji obu zmiennych wykorzystuje się układ współrzędnych, w którym na osi poziomej przedstawione są wartości współczynnika salda migracji, a na osi pionowej – wartości współczynnika przyrostu naturalnego.

Pierwsze cztery typy A, B, C, D oznaczają jednostki administracyjne o wzroście liczby ludności (aktywne demograficznie), natomiast kolejne cztery E, F, G, H – obszary wyludniające się (nieaktywne demograficznie). W najkorzystniejszej sytuacji demograficznej znajdują się jednostki zaliczane do klas B i C, ponieważ charakteryzuje je zarówno dodatni przyrost naturalny, jak i dodatnie saldo migracji. W najtrudniejszej sytuacji znajdują się jednostki F i G, dla których wartości obu procesów składających się na przyrost rzeczywisty są ujemne.

We wszystkich latach badanego okresu 2000–2025 więcej osób wyjechało z warmińsko-mazurskiego niż do niego przybyło. W latach 2000–2012, 2014 oraz 2017 warmińsko-mazurskie należało do typu A lub H – ujemnemu saldu migracji towarzyszył dodatni przyrost naturalny, który jednak nie w każdym wymienionym roku rekompensował ujemny bilans ruchów migracyjnych. W pozostałych latach (2013, 2015–2016 oraz 2018–2025) województwo należało do typu F lub G – ujemne saldo migracji występowało równolegle z ujemnym przyrostem naturalnym, potęgując zmniejszenie liczby ludności.

Polska w latach 2000–2015, ze względu na coroczne ujemne saldo migracji, była klasyfikowana jako jednostka typu A, F, G lub H. Od 2016 r. saldo migracji przyjmowało w kraju wartości dodatnie. Było ono jednak zbyt małe, żeby zrekompensować ujemny przyrost naturalny – jedynie w 2017 r. osiągnęło poziom, który pozwolił na ułożenie Polski w klasyfikacji jako typ rozwojowy D. W pozostałych latach 2016 i 2018–2025 Polska należała do typu regresywnego E.

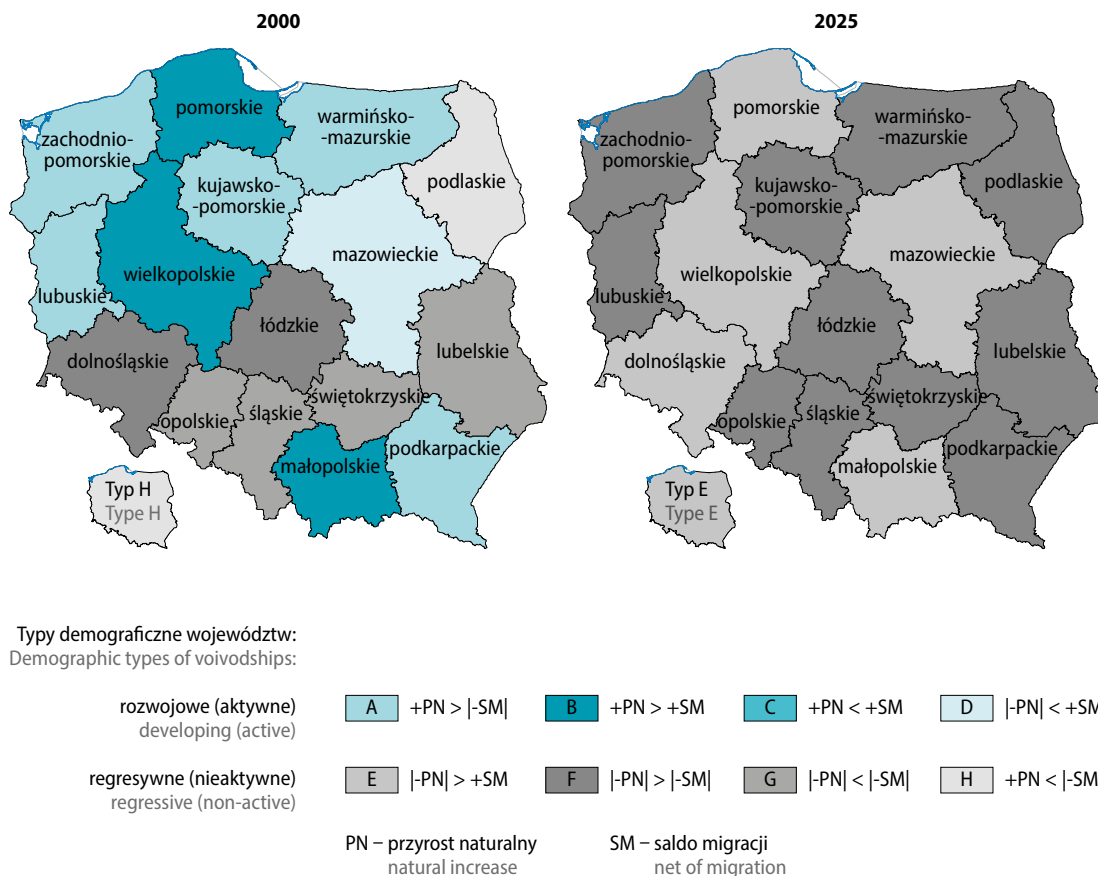
Tablica 20. Typy rozwoju ludnościowego według typologii J. Webba

Table 20. Types of population development by J. Webb's typology

Lata Years	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Polska Poland	H	H	G	F	G	G	H	H	A	A	A	A	H	G	G	F	E	D	E	E	E	E	E	E	E	E
Warmińsko- Mazurskie	A	A	H	A	H	H	H	H	A	A	A	H	H	G	H	G	G	H	G	G	F	F	F	F	F	F

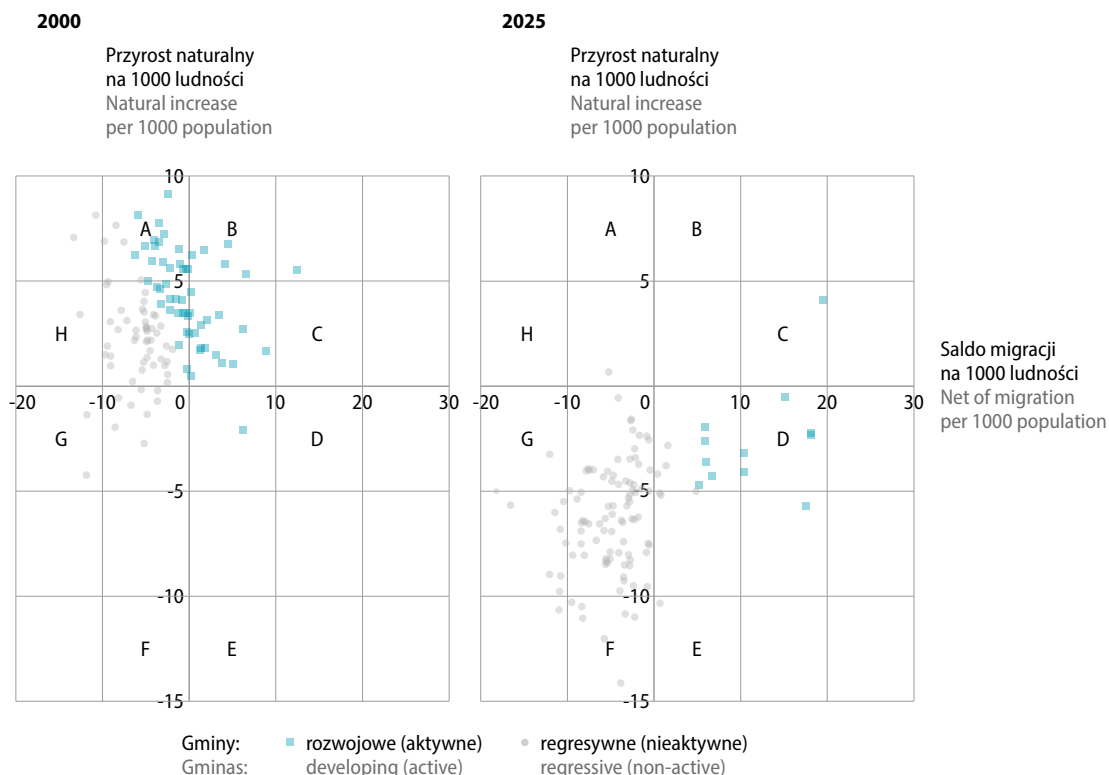
W 2025 r. wszystkie województwa miały charakter depopulacyjny. We wszystkich odnotowano ujemny przyrost naturalny. W pięciu – mazowieckim, pomorskim, małopolskim, dolnośląskim i wielkopolskim – wystąpiło dodatnie saldo migracji, jednak w żadnym z nich nie było ono na tyle wysokie, aby zrekompensować ujemny przyrost naturalny. Oznacza to, że dodatnie saldo ruchu migracyjnego miało mniejszy wpływ na liczbę mieszkańców niż ujemny przyrost naturalny (typ E). W pozostałych województwach, w tym warmińsko-mazurskim, spadek liczby ludności był spowodowany nie tylko ubytkiem naturalnym, ale również ujemnym saldem migracji, przy czym wpływ ujemnego przyrostu naturalnego był większy (typ F).

Mapa 20. Typy rozwoju ludnościowego województw według typologii J. Webba
Map 20. Types of population development of voivodships by J. Webb's typology

Spadek liczby ludności w skali województwa był efektem zmian zachodzących w gminach. Analiza typów rozwoju ludnościowego gmin warmińsko-mazurskiego w latach 2000 i 2025, ustalonych zgodnie z typologią J. Webba, wykazała niekorzystne zmiany w ich zaludnieniu. W 2000 r. prawie połowę gmin (56 ze 116) zaklasyfikowano do aktywnych demograficznie (zaludniających się), podczas gdy w 2025 r. ich liczba była ponad czterokrotnie niższa i wyniosła 12. Liczba gmin z jednocześnie dodatnim saldem migracji i dodatnim przyrostem naturalnym zmniejszyła się z 21 do 1. Odwrotną tendencję obserwowano odnośnie obszarów depopulacyjnych. Liczba gmin wyludniających się wzrosła z 60 do 104, w tym gmin z jednocześnie ujemnym saldem migracji i ujemnym przyrostem naturalnym z 10 do 96.

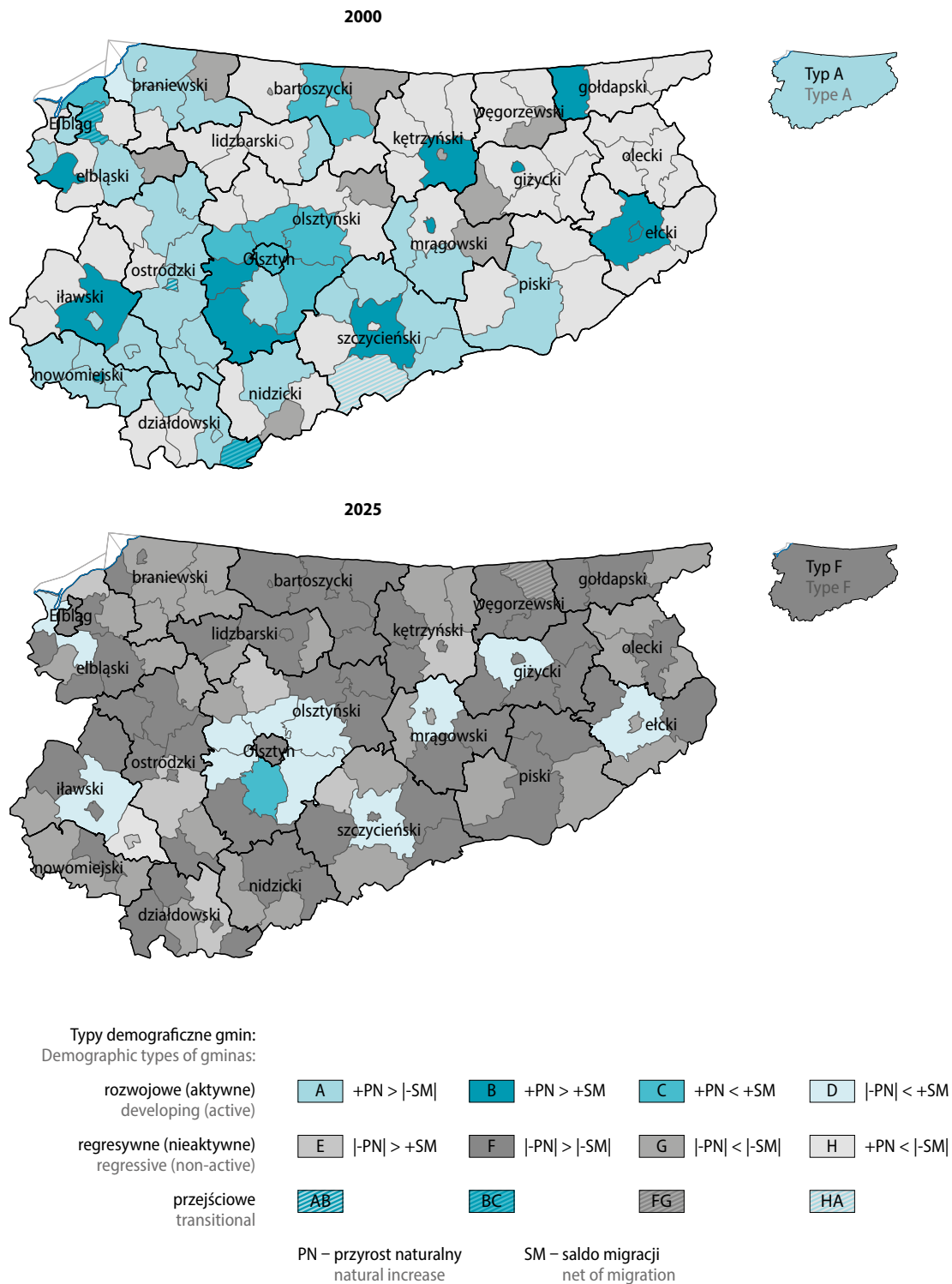
Wykres 33. Typy rozwoju ludnościowego gmin według typologii J. Webba
Chart 33. Types of population development of gminas by J. Webb's typology

W 2025 r. w warmińsko-mazurskim wyludniały się wszystkie miasta. Było to spowodowane przemieszczaniem się ludności z miast do otaczających je obszarów wiejskich. Wśród dwunastu gmin o charakterze rozwojowym, znalazło się jedenaście gmin wiejskich i jedna miejsko-wiejska. W stolicy województwa ubyło mieszkańców, natomiast na terenach otaczających miasto zarejestrowano przyrost rzeczywisty ludności. Dotyczyło to gmin: Stawiguda, Jonkowo, Dywity, Purda, Barczewo i Gietrzwałd. W korzystnej sytuacji demograficznej były również gminy wiejskie: Giżycko, Ełk, Szczytno, Iława, Mrągowo i Elbląg. Wśród gmin rozwojowych tylko w jednej z nich – Stawigudzie – zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji były dodatnie (typ C). Pozostałe 104 gminy były jednostkami o charakterze depopulacyjnym. W 96 z nich spadek liczby ludności był efektem skumulowania ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji (typ F). Największy zarejestrowano w gminach: Dubeninki, Płoskinia, Wieliczki, Lubomino i Godkowo.

W porównaniu z 2024 r. pięć jednostek zmieniło typ z rozwojowego na regresywny. Były to gminy wiejskie Milejewo, Lidzbark Warmiński, Nowe Miasto Lubawskie i Ostróda, a także miasto Lubawa. W przypadku żadnej jednostki w województwie nie wystąpiła sytuacja zmiany typu z regresywnego na rozwojowy.

Mapa 21. Typy rozwoju ludnościowego gmin według typologii J. Webba
 Map 21. Types of population development of gminas by J. Webb's typology

Uwagi metodologiczne

Dane dotyczące ludności opracowano na podstawie:

- bilansów stanu i struktury ludności, które sporządza się w oparciu o wyniki spisów powszechnych, a w okresach międzyspisowych po uwzględnieniu danych o ruchu naturalnym i migracjach:
 - dla lat 2000–2009 na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej,
 - dla lat 2010–2019 na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej,
 - od 2020 r. na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2021 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej;
- sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- sprawozdawczości sądów – o separacjach i prawomocnie orzeczonych rozwodach;
- rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

Informacje o liczbie i strukturze ludności prezentowane w publikacji opracowano według **krajowej definicji zamieszkania**. Do ludności danej gminy zalicza się osoby tam mieszkające (przebywające) przez okres co najmniej 3 miesięcy. Oznacza to, że w liczbie ludności danej gminy są ujęci:

- stali mieszkańcy (osoby tam zameldowane lub stale mieszkające bez zameldowania), z wyjątkiem tych mieszkańców, którzy wyjechali na ponad 3 miesiące do innej gminy w kraju,
- osoby przybyłe z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące.

Do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności) są ujmowani w stanie ludności danej gminy.

Dane o ruchu naturalnym ludności opracowano w podziale terytorialnym:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem lub – gdy mąż mieszkał za granicą – miejsca zamieszkania żony;
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód lub – gdy pozew wniosła osoba zamieszkała za granicą – miejsca zamieszkania współmałżonka (nie uwzględnia się przypadków, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o separację (w przypadku zgodnego wniosku stron – według miejsca zamieszkania męża) lub – gdy pozew wniosła osoba zamieszkała za granicą – miejsca zamieszkania współmałżonka (nie uwzględnia się przypadków, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa o separację zamieszkiwali za granicą);
- urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka;
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 czerwca.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą różnić się nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

Szczegółowe informacje metodologiczne oraz pojęcia statystyczne opublikowane zostały w opracowaniach:

[Zeszyt metodologiczny. Ruch naturalny. Bilanse ludności](#)

[Zeszyt metodologiczny. Migracje ludności](#)

[Rocznik demograficzny 2025](#)

Methodological notes

Data regarding population were compiled on the basis of:

- balances of number and structure of population which are compiled basing on censuses results, and in periods between censuses after taking into account data on vital statistics and migrations:
 - for years 2000–2009 on the basis of the National Population and Housing Census as of 20 May 2002 and current statistical reports,
 - for years 2010–2019 on the basis of the National Population and Housing Census as of 31 March 2011 and current statistical reports,
 - since 2020 on the basis of the National Population and Housing Census as of 31 March 2021 and current statistical reports;
- documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
- documentation of courts – regarding separations and legally valid decisions in actions for divorces;
- the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent residence.

Data on the number and structure of population presented in this publication were compiled according to **the national definition of residence**. The population of a gmina includes persons living (staying) there for at least 3 months. This means that the population of a gmina includes:

- permanent residents (registered or not) with the exception of those residents who are away for more than 3 months in another gmina in the country,
- persons who came from another place in the country for more than 3 months.

Immigrants temporarily staying in Poland are not counted as the inhabitants of the gmina, but permanent residents of Poland temporarily staying abroad (regardless of the duration of their absence) are included in the population of the given gmina.

Data on vital statistics of population were compiled by the territorial division:

- marriages – by the place of residence of husband before the marriage or – when husband lived abroad – by the place of residence of wife;
- divorces – by the place of residence of the person filling petition for divorce or – in case of petition for divorce being filled by person residing abroad – place of residence of that person's spouse (cases where both spouses resided abroad at the moment of filing petition for divorce are not taken into account);
- separations – by place of residence of the person filling petition for separation (in case of unanimous petition of both – by place of residence of husband) or – in case of petition for separation being filled by person residing abroad – place of residence of that person's spouse (cases where both spouses resided abroad at the moment of filing petition for separation are not taken into account);
- births – by the place of residence of the new born child's mother;
- deaths – by the place of residence of the deceased.

Rates concerning vital statistics and migration of the population by the territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 June.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item 'total'.

Detailed methodological information and statistical concepts have been published in elaborations:

[Methodological report. Vital statistics. Balances of population](#)

[Methodological report. Migration of population](#)

[Demographic Yearbook 2025](#)